

Statistiska centralbyrån
Statistics Sweden

Beskrivning av Sveriges befolkning 2004

Befolkningsstatistik

Beskrivning av Sveriges befolkning 2004

Population statistics

Description of the population in Sweden 2004

Official Statistics of Sweden
Statistics Sweden
2005

Producent
Producer Statistiska centralbyrån
Enheten för Befolkning
701 89 Örebro
+46 19 17 60 10
befolkning@scb.se

Förfrågningar
Inquiries Cecilia Wass, + 46 19 17 63 25
cecilia.wass@scb.se

Ewa Undegård, + 46 19 17 64 33
ewa.undegard@scb.se

Omslag: Ateljén, SCB

Sveriges officiella statistik – fri att återge

Denna publikation är en del av Sveriges officiella statistik (SOS). Den officiella statistiken får fritt användas och återges. Det är alltså tillåtet att kopiera och på annat sätt mångfaldiga innehållet i publikationen. Ange alltid källa (SCB + publikation) när du citerar. Den särskilda SOS-logotypen får enligt lag inte användas vid vidarebearbetningar av statistiken.

Official statistics of Sweden – free to quote

This publication is a part of the official statistics of Sweden (SOS). The official statistics may be used freely and quoted. In other words, permission is granted to copy and reproduce the contents in this publication. When doing so, please always state the source (Statistics Sweden and the name of the publication). Use of the particular SOS logotype is prohibited when further processing the statistics.

Om du citerar ur denna publikation, var god uppgi källan på följande sätt:

Källa: SCB, Beskrivning av Sveriges befolkning 2004

When quoting material from this publication, please state the source as follows:

Source: Statistics Sweden, Description of the population in Sweden 2004

ISSN 1653-0926
ISBN 91-618-1273-0
ISBN 91-618-1275-7

Printed in Sweden
SCB-Tryck, Örebro 2005.12

Förord

I Sverige finns en liten befolkning i ett till ytan stort land. I '**Beskrivning av Sveriges befolkning 2004**' ges en samlad beskrivande bild av befolkningen i det svenska samhället.

En befolkning kan sägas vara invånarna inom ett geografiskt begränsat område, såsom land, landskap eller kommun. För människorna i befolkningen äger olika händelser rum, det inträffar födslar, dödsfall, flyttningar, familjebildningar m.m. Detta påverkar befolkningens storlek, sammansättning och geografiska spridning. Ett urval av dessa händelser beskrivs i denna publikation.

Befolkningens storlek och sammansättning i ett enskilt land påverkas av händelser utanför landet, såsom krig, naturkatastrofer, ändrade ekonomiska och sociala förhållanden. I ett land som Sverige är exempelvis antalet asylsökande en påtaglig effekt av detta. Jämfört med Sverige finns stora demografiska skillnader i världen. Publikationen innehåller därför ett internationellt perspektiv.

Sveriges befolkning i dag är en konsekvens av dess historia: hur befolkningen såg ut årtionden och århundraden bakåt i tiden och hur den sedan har förändrats. En nulägesbeskrivning av Sveriges befolkning är viktig då dagens befolkning styr vilken struktur framtidens befolkning kommer att ha.

Publikationen har tagits fram i samarbete mellan olika författare på Enheten för befolkningsstatistik på Statistiska centralbyrån, medförfattare är också Jonas Norlin från Finansdepartementet. Cecilia Wass har svarat för att hålla samman arbetet och Inga-Lill Kvist har ansvarat för layouten. Åsikter och uppfattningar i avsnittet om *Den demografiska utvecklingen och de offentliga finanserna* är författarens egna och överensstämmer inte nödvändigtvis med SCB:s.

Statistiska centralbyrån i november 2005

Berndt Öhman

Birgitta Edberg

SCB tackar

Tack vare våra uppgiftslämnare – privatpersoner, företag, myndigheter och organisationer – kan SCB tillhandahålla tillförlitlig och aktuell statistik som tillgodoser samhällets informationsbehov.

Innehåll

A separate text in English is provided at the end of the publication, on page 127.

Förord	3
Sammanfattning	9
Visste du att	9
Folkmängden och dess förändringar	11
Befolkningsförändringar i ett historiskt perspektiv	11
Befolkningsförändringar 2004	13
Över 100 000 födda	13
Minskat antal döda	13
Minskad invandring	14
Ökad utvandring	14
Befolkningens åldersstruktur	14
Unga och gamla nu och då	15
Åldersstruktur för personer med utländsk bakgrund	17
Födda	19
Befolkningen växer, men antalet födda har varit på ungefär samma nivå under längre tid	19
Fruktsamheten ökar under 2000-talet	20
Utrikes födda får fler barn	21
Barnen kommer allt senare	22
Döda	23
Fler kvinnor än män har avlidit de senaste åren	23
Flest avled i början och i slutet av året	24
Spädbarnsdödligheten fortsätter att sjunka	25
Medellivslängden fortsätter att öka	26
Invandring	29
Från utvandringsland till invandringsland	29
Invandringen minskade 2004	30
Vilka medborgarskapsgrupper invandrar till Sverige?	30
En fjärdedel var återvändare	31
Svenskfödda kom flyttande från Västeuropa, utrikes födda från sitt medborgarskapsland	31
Svenska invandrare är äldre än utländska medborgare som invandrar	31
Invandring till alla Sveriges kommuner	32

Varför flyttar man till Sverige?	32
Låg andel män bland asiatiska medborgare	32
Utvandring	33
Utvandrarna oftast svenska medborgare	34
Norden och EU-länderna de populäraste utvandringsländerna	34
Svenskfödda utvandrar oftast i 20-årsåldern.....	35
Utvandring av utrikes födda.....	36
Inrikes omflyttning	39
En åttondel bytte bostad 2004.....	39
Några flyttade mer än en gång.....	39
De flesta flyttar kortväga.....	39
De unga flyttar långt	40
Vi flyttar lika mycket nu som för hundra år sedan	42
Vinnare och förlorare i den inrikes omflyttningen	42
Civilståndsändringar.....	47
Giftermålen ökar medan antalet skilsmässor är oförändrat.....	47
Jönköpings län hade högst giftermålsfrekvens och lägst skilsmässofrekvens	49
Äktenskap mellan inrikes och utrikes födda allt vanligare	50
Äktenskap mellan svensk- och finlandfödda vanliga	50
Högre medelålder i äktenskap där svenskfödda ingår	52
Längre varaktighet i äktenskap där svenskfödda ingår	52
Antalet registrerade partnerskap ökar	52
Högre andel nyblivna änkor än änklings	54
Medborgarskapsbyten	55
Medborgarskapet i Sverige	55
Färre nya svenska medborgare	56
Personer från närliggande länder dröjer med medborgarskapsbytet.....	58
Adopterade	59
Adopterade i Sverige.....	59
Adoptioner genomförda 2004.....	61
Personer med utländsk bakgrund	63
16 procent har utländsk bakgrund.....	63
Hur hänger medborgarskap ihop med utländsk bakgrund och födelseland?	63
Stora regionala skillnader gällande andelen med utländsk bakgrund	65
Fler kvinnor från öst, fler män från väst.....	66
Asylsökande	67
Färre asylsökande.....	67
Var bor de asylsökande?.....	69

Färre får stanna	69
Vilka söker asyl i Sverige?	70
Ett internationellt perspektiv.....	71
Stora skillnader i den demografiska utvecklingen i världen	71
Internationell migration.....	73
FN:s millenniemål.....	74
Migration ökar EU:s befolkning	75
EU:s befolkning utmärks av avtagande tillväxt och åldrande.....	77
Antalet asylsökande i världen, EU och Sverige sjunker.....	78
Namnstatistik – efternamn i Sverige	81
En tredjedel av Sveriges befolkning har sonnamn.....	81
Sonnamnen vanligast i söder - dotternamnen jämnare spridda.....	83
Lindberg vanligast bland efternamn som inte är sonnamn.....	84
Befolkningsprognoser.....	87
Sveriges framtida befolkning.....	87
Olika åldersgrupper.....	87
Utveckling för demografiska faktorer.....	88
Födda	88
Döda.....	88
Migration.....	89
Framskrivningsmetod och antaganden	90
Nio miljoner	91
2004 – Året då vi blev nio miljoner	91
12 augusti – Dagen då vi blev nio miljoner	91
Stor uppmärksamhet i massmedia.....	93
Vem nr 9 000 000 är kan vi inte veta	94
Det var en gissning	94
Så bra var gissningen	95
De tidigare miljonerna	96
Folkbokföringen förr	96
Sveriges befolkningsutveckling – från 1,75 till 9 miljoner.....	97
Nio miljoner internationellt sett.....	98
De som räknas	98
Vi räknar rätt	98
Invandringen till Sverige ökade efter EU:s utvidgning.....	101
Vad händer i framtiden?.....	101
Fördubblad invandring	101
Den typiske invandraren ofta ung och kvinna	103
Trender i Europa	104

Den demografiska utvecklingen och de offentliga finanserna	107
Den demografiska utvecklingen	107
Samhällsekonomin utveckling på lång sikt	110
Offentliga sektorns inkomster	112
Offentliga sektorns utgifter	113
Överskottsmålet och hållbara offentliga finanser	115
Fakta om statistiken	117
Detta omfattar statistiken	117
Definitioner och förklaringar	117
Så görs statistiken	122
Primärmaterial	123
Statistikens tillförlitlighet	123
Tillförlitligheten totalt	123
Undertäckning	123
Övertäckning	124
Mätfel	125
Bra att veta	125
Annan statistik	125
Referenser	126
In English	127
Did you know	127
List of terms	129

Sammanfattning

Visste du att ...

- Sveriges folkmängd ökade med 35 722 personer under 2004 vilket gav en folkmängd på 9 011 392 personer.
- Under 1900-talet har andelen yngre (under tio år) minskat och gått från 22 procent av befolkningen 1905 till elva procent 2004.
- För mödrar bosatta i Sverige och födda i Afrika är fruktsamheten som högst, cirka 2,7 barn per kvinna.
- Medellivslängden för kvinnor var 82,7 år medan den för män uppgick till 78,4 år under 2004.
- Under år 2004 var den typiske invandraren en 27-årig kvinna med svenskt medborgarskap som invandrade från Norge.
- De utrikes födda utvandrarna var i genomsnitt nio år äldre än de svenskfödda utvandrarna, 35 respektive 26 år.
- Under vår livstid flyttar vi i genomsnitt elva gånger.
- Varaktigheten för de äktenskap som upphörde under 2004 var drygt 13 år för makar med samma födelseland och knappt tio år för makar med olika födelseland.
- Personer födda i något av våra nordiska grannländer och som blev svenska medborgare 2004 hade i genomsnitt varit folkbokförda i Sverige 10,1 år. Personer födda i Afrika eller Asien blev svenska medborgare efter i genomsnitt 3,4 år.
- Omkring en tredjedel av Sveriges befolkning har ett efternamn som slutar på -son.
- Antalet asylsökande minskade kraftigt under 2004. Totalt sökte 23 161 personer asyl i Sverige under 2004 vilket jämfört med 2003 var en minskning med 26 procent.
- Världens befolkning uppgick 2004 till 6,5 miljarder enligt FN:s World Population Prospects: The 2004 revision.
- Av Sveriges befolkning på 9 011 392 personer var antalet med utländsk bakgrund 1 426 293 personer, vilket är 16 procent av befolkningen.
- Varje år adopteras cirka 1 600 personer, varav omkring två tredjedelar är födda utomlands.
- 2004 var året då vi blev nio miljoner.

Folkmängden och dess förändringar

Michael Franzén och Cecilia Wass

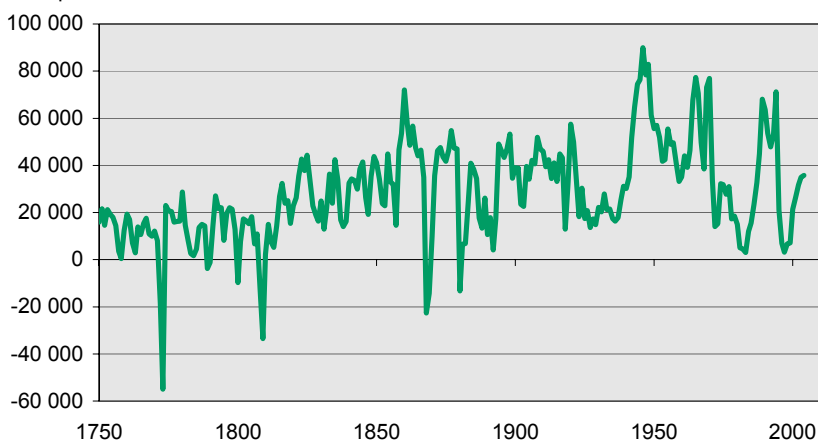
Folkmängden ökar till följd av att barn föds och att personer flyttar in i landet medan dödsfall och utflyttningar till andra länder gör att folkmängden minskar. Storleken på dessa förändringsfaktorer har varierat genom åren och påverkat befolkningsstrukturens utveckling.

Befolkningsförändringar i ett historiskt perspektiv

I Sverige är det ovanligt att folkmängden minskar från ett år till ett annat. På över 250 år har det bara inträffat tio gånger. I slutet av 1700-talet och i början av 1800-talet ledde missväxt, hungersnöd, sjukdomar och krig till att antalet dödsfall ökade vilket medförde folkminskning. De två senaste perioderna med folkminskning (1868–1869 samt 1880) berodde framförallt på en stor utvandring. Senast Sverige hade en folkminskning var 1880 då folkmängden minskade med drygt 13 000 personer.

Folkökning i Sverige under perioden 1750–2004

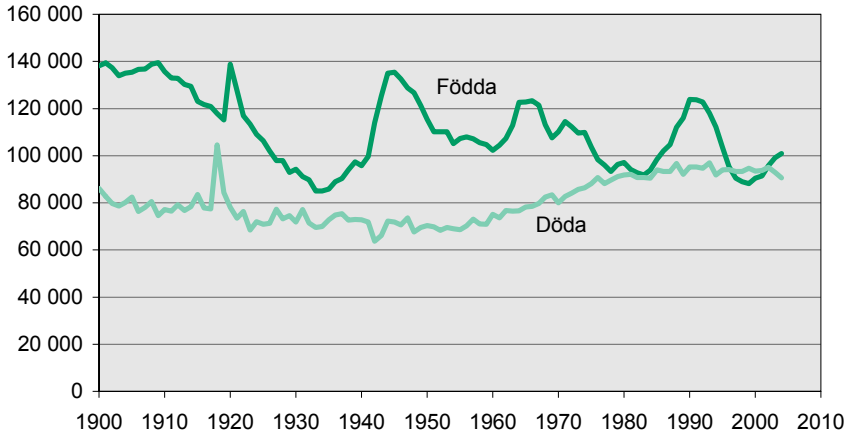
Antal personer

Mellan åren 1900 och 1974 berodde folkökningen till största delen på att fler föddes än dog med undantag för åren 1969 och 1970 då Sverige hade en kraftig invandring, framförallt från Finland. Från 1975 och framåt har folkökningen i stället främst berott på att fler invandrat än utvandrat.

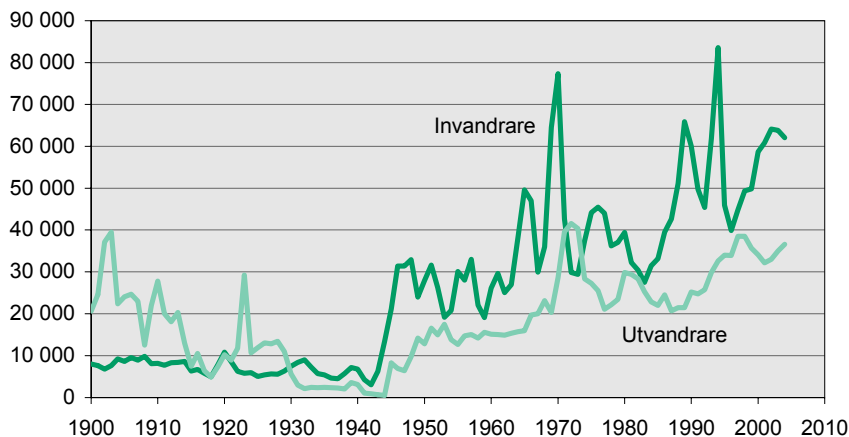
I diagrammen som följer redovisas hur antalet födda, döda, in- och utvandrade har varierat från år 1900 och fram till i dag.

Antal födda och döda under perioden 1900–2004

Antalet dödsfall varierar som regel mycket lite från det ena året till det andra. Man kan ana en stabilisering av antalet döda de senaste åren medan antalet födda varierar i cykler över tiden. Historiskt sett varierade antalet döda mycket på 1700–1800-talen då antalet födda var relativt stabilt. Under 1900-talet har förhållandet blivit det motsatta.

Antalet födda har bara understigit antalet döda ett fåtal år sedan år 1900. Det skedde åren kring millennieskiftet.

Antal in- och utvandrade under perioden 1900–2004

Antalet in- och utvandrade påverkas till stor del av händelser utanför Sverige och varierar kraftigt mellan åren. I början av 1900-talet hade landet ett invandringsunderskott som övergick i ett överskott år 1930. Sedan dess har Sverige haft ett invandringsöverskott varje år bortsett från år 1973–1974 då många finländare återvände till Finland.

Befolkningsförändringar 2004

Den 31 december 2004 var Sveriges folkmängd 9 011 392 vilket är en ökning med 35 722 personer sedan 2003. Den största orsaken till folkökningen var att fler personer flyttade in i Sverige än ut.

Över 100 000 födda

År 2004 föddes 100 928 barn varav 51 975 pojkar och 48 953 flickor. Det är första gången sedan 1995 det fötts fler än 100 000 barn i Sverige under ett år. Trots att det föddes många barn i början av nittio-talet var det en nedgång i barnafödandet under nästan hela årtiondet. Under 2000-talet har däremot antalet födda ökat konstant. Ökningen har varierat mellan 1,1–4,8 procent årligen. Ökningen mellan 2003 och 2004 var 1,8 procent vilket motsvarar 1 771 barn.

Minskat antal döda

Under år 2004 avled 90 532 personer, varav 51,5 procent var kvinnor. Jämfört med 2003 har antalet avlidna minskat med närmare 2 500 personer.

Naturkatastrofen i Asien i slutet av 2004 medförde att många människor miste sina liv. Innan ett dödsfall kan bekräftas, måste den omkomna identifieras av ID-kommissionen. Uppgifter om avlidna under 2004 och som aviserats av Skatteverket senast den 31 januari 2005 ingår i statistiken. Det innebär att högst 28 av de svenskar som identifierats, t.o.m. den 3 februari 2005 då befolkningsstatistiken började tas fram, ingår i statistiken över avlidna.

Minskad invandring

Invandringen minskade något under 2004. Totalt invandrade 62 028 personer jämfört med 63 795 under 2003 vilket är en minskning med tre procent.

Invandringen av afrikanska och sydamerikanska medborgare ökade medan invandringen av medborgare från övriga världsdelar minskade. Invandringen av europeiska medborgare minskade trots att invandringen av EU-medborgare (exklusive nordiska EU-medborgare) ökade med närmare 30 procent. Den största delen av ökningen stod de nya EU-länderna för.

Ökad utvandring

Totalt utvandrade 36 586 personer under 2004 vilket var en ökning med drygt fyra procent jämfört med 2003. Utvandringen av medborgare i länder i Oceanien och Sydamerika minskade medan utvandringen av medborgare i övriga världsdelar ökade.

Andelen svenska medborgare bland utvandrarerna fortsätter att minska. Under 2004 var andelen 56 procent.

Befolkningens åldersstruktur

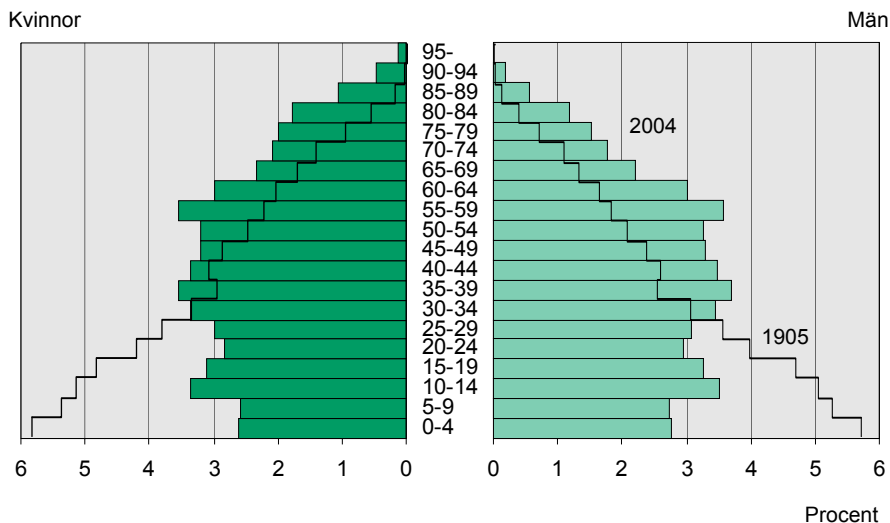
Sverige har under 1900-talet fått en förändrad åldersstruktur. Att det har inträffat beror på lägre fruktsamhetstal, lägre spädbarnsdödlighet och högre medellivslängd. Medellivslängden har ökat från 54,5 år för män och 57,0 år för kvinnor år 1901–1910 till 78,4 respektive 82,7 år 2004. Spädbarnsdödligheten har minskat från 91,0 barn per 1 000 levande födda år 1901–1905 till 3,1 barn per 1 000 levande födda 2004. Födelsealen har minskat från 3,9 barn per kvinna i början av 1900-talet till 1,8 barn år 2004.

I diagrammet på följande sida redovisas åldersfördelningen i form av en s.k. befolkningspyramid för Sveriges befolkning år 1905 och 2004. I dag kan inte åldersstrukturen liknas vid en pyramid på samma sätt som för hundra år sedan, utan ser snarare ut som en

kvadrat för åldrarna 0–54 år som övergår i en pyramid för de äldsta åldrarna (55 år och äldre). Gruppen födda på 60-talet (35–44 år) är i dag den största åldersgruppen.

Åldersfördelning år 1905 och 2004, i procent av befolkningen

Antalet födda har genom åren varierat i form av cykler. En generation med många barn leder till att många barn föds 20–25 år senare. Som följd av de höga födelsetalen på 40-talet blev antalet födda under 60-talet stort när den kvinnliga befolkningen från den generationen kom in i reproduktiv ålder. Eftersom kvinnor i genomsnitt blivit äldre innan de föder sitt första barn under senare delen av 1900-talet, har cykeln förskjutits vilket resulterat i den s.k. babyboomen runt 1990 med många födda. Om denna trend håller i sig kan man förvänta sig ett relativt stort antal födda omkring år 2020. De olika babyboomerna syns tydligt i befolkningspyramiden för 2004.

Åldersfördelningen för kvinnor respektive män år 2004 var i stort sett densamma för båda könen förutom att männen var fler i alla åldersklasser fram till 63 års ålder medan kvinnorna var fler från 63 år och uppåt. I åldrarna 65 år och äldre fanns det 32 procent fler kvinnor än män. I gruppen 80 år och äldre var motsvarande siffra 77 procent.

Unga och gamla nu och då

Historiskt sett förändrades inte åldersstrukturen nämnvärt under 1800-talet. Det är först på 1900-talet som en förändring av andelen

personer i olika åldersgrupper har skett. Förändringen har inneburit en minskning av andelen unga och en ökning av andelen personer i arbetsför ålder och äldre personer.

Relativ åldersfördelning (i procent) för befolkningen från 1805 till 2004

Ålder	År														
	1805			1855			1905			1955			2004		
	Totalt	Kv	Män	Totalt	Kv	Män	Totalt	Kv	Män	Totalt	Kv	Män	Totalt	Kv	Män
0–9	22	21	23	23	22	24	22	21	23	16	15	16	11	10	11
10–19	19	18	20	19	18	20	19	19	20	14	14	15	13	13	14
20–64	53	54	52	53	53	52	50	51	49	59	59	59	59	57	60
65–74	4	4	4	4	4	3	6	6	5	7	8	7	8	9	8
75–	2	2	1	1	2	1	3	3	3	4	4	3	9	11	7
Alla	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Mindre andel barn i befolkningen

Barnens andel av befolkningen var betydligt större på 1800-talet. Omkring 40 procent var under 19 år och 22 procent under tio år. Under 1900-talet har andelen yngre minskat och gått från 22 procent 1905 till elva procent 2004. Andelen flickor i åldersgruppen 0–9 år har minskat sedan 1805 från 50,1 procent till 48,7 procent år 2004.

Fler i arbetsför ålder?

Andelen personer i åldrarna 20–64, som i dag ofta räknas som arbetsför ålder, har gått från 53 procent år 1805 till 59 procent år 2004. Eftersom man började arbeta tidigare i livet förr och att skolgången för de flesta var kortare, skulle en större andel av personerna i åldern 10–19 år kunna räknas till arbetsför ålder 1805. Det är därför möjligt att den arbetsföra delen av befolkningen inte har förändrats så mycket som siffrorna ovan visar.

De äldre blir allt fler

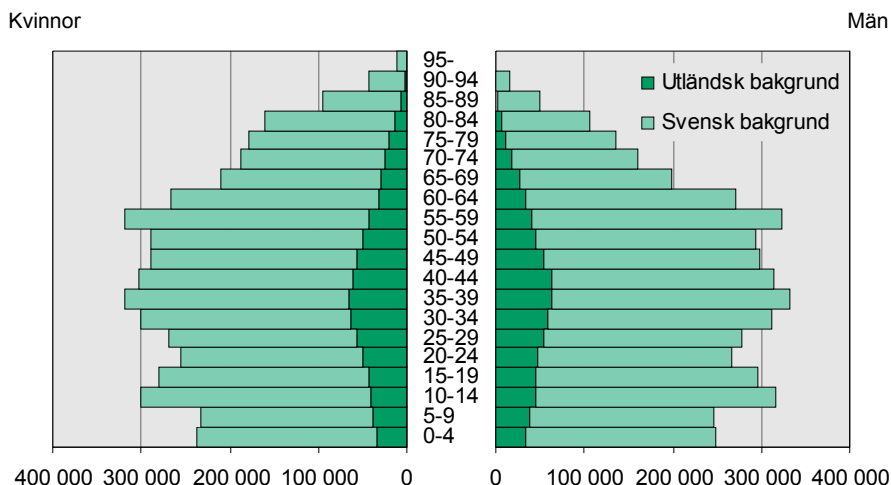
Det har blivit allt fler äldre under 1900-talet och fram till i dag. Under större delen av 1800-talet var denna andel oförändrad. Andelen 65 år och äldre har ökat från sex procent år 1805 till nio procent år 1905 och vidare till 17 procent år 2004. Det beror främst på den ökade medellivslängden till följd av en allt bättre folkhälsa. Speciellt gäller det för äldre kvinnor vars dödlighet gått ner snabbare än männens. Andelen män bland åldringar, 75 år eller äldre, ökade fram till mitten av 1900-talet för att sedan sjunka till samma nivå som 1805.

Antalet män som lever längre har ökat men inte lika snabbt som antalet kvinnor som lever längre.

Åldersstruktur för personer med utländsk bakgrund

Personer med utländsk bakgrund, d.v.s. de som är födda utomlands eller födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar, har en annan åldersstruktur än den som gäller för hela befolkningen. En betydligt större andel av personerna med utländsk bakgrund är i åldern 30–49 år. Invandrarströmmarna på 1900-talet har således påverkat åldersstrukturen i landet som helhet. För personer med svensk bakgrund, d.v.s. de som är födda i Sverige med minst en inrikes född förälder, liknar befolkningspyramiden den för riket totalt förutom att det finns något färre personer i åldersgrupperna 30–49 år.

Åldersstruktur för personer med svensk och utländsk bakgrund 2004, efter antal i resp. åldersgrupp

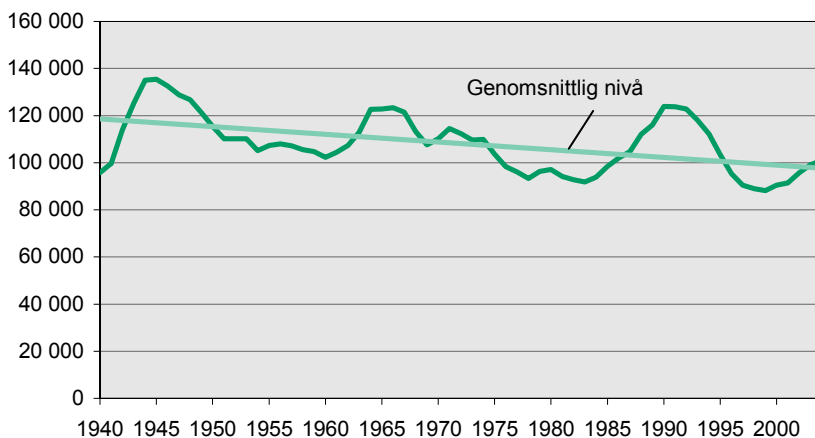
Födda

Arne Holmqvist

Befolkningen växer, men antalet födda har varit på ungefär samma nivå under längre tid

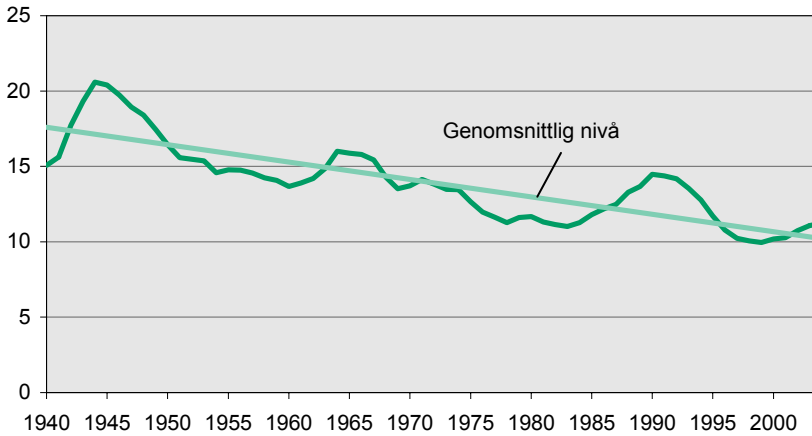
År 2004 föddes 100 928 barn i Sverige. Av dessa var 3 022 fler pojkar än flickor. Under 1999 föddes ovanligt få barn, endast 88 000. De senaste åren har dock barnafödandet ökat stadigt och är nu tillbaka på samma nivå som för tio år sedan. Ökningen av antalet födda mellan 2003 och 2004 var 1,8 procent vilket motsvarar 1 771 barn.

Antal födda 1940–2004

Trots att antalet födda varierat kraftigt under åren har inte den genomsnittliga nivån minskat i någon större omfattning sedan 1940-talet. Men om man tar hänsyn till att befolkningen ökat under samma tid, kan man i diagrammet på följande sida se en klart nedåtgående trend under åren. Om befolkningen ökar hela tiden så krävs även att barnafödandet ökar, annars blir tillskottet till befolkningen mindre och mindre med tiden.

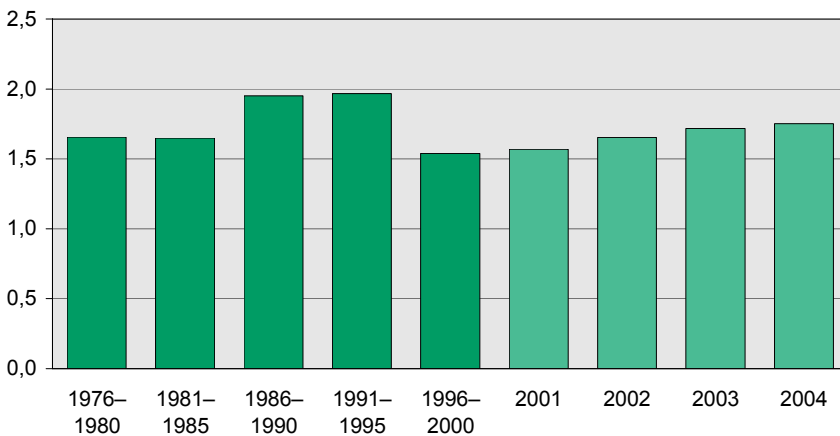
Antal födda per 1 000 av medelfolkmängden

Fruksamheten ökar under 2000-talet

Fruksamheten, dvs. hur många barn en kvinna föder i genomsnitt under sin livstid, har ökat de senaste åren men är inte på samma höga nivå som under slutet av 1980-talet och början av 1990-talet. Den summerade fruktsamheten under 2004 var 1,8 barn per kvinna. Om vi i framtiden får samma ökningstakt i fruktsamhet som under 2001–2004, kommer det att ta många år till om fruktsamheten ska nå 2,1 barn per kvinna, vilket är den nivå som krävs för att befolkningen ska kunna reproducera sig själv.

Summerad fruktsamhet 1976–2004, antal barn per kvinna

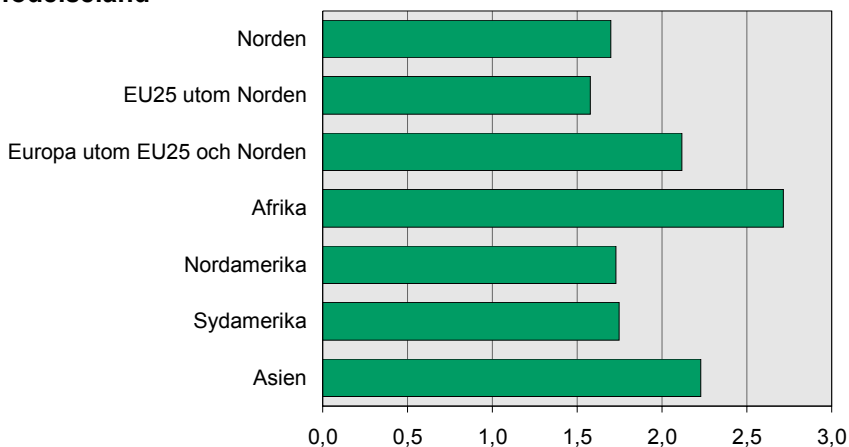

Utrikes födda får fler barn

Det fanns stora skillnader år 2004 i fruktsamhet mellan mödrar som är födda i olika länder, men som bor i Sverige. Vid en jämförelse av världsdelar visar det sig att mödrar födda i EU25 och Amerika har en fruktsamhet på 1,6-1,7 barn per kvinna, vilket är ungefär samma som för mödrar födda i Sverige (1,7). Mödrar födda i Asien och Europa utom EU25 har ungefär en fruktsamhet som motsvarar reproduktionen, 2,1 barn per kvinna. För mödrar födda i Afrika är fruktsamheten som högst, 2,7 barn per kvinna.

Inom världsdelarna finns även stora skillnader mellan olika födelseländer, i vissa fall större än de som visas i diagrammet nedan. Fruktsamheten för mödrar födda i Iran är exempelvis endast 1,4 barn per kvinna, medan mödrar födda i Irak förväntas få hela 3,2 barn i genomsnitt, om barnafödandet under 2004 skulle gälla även i framtiden.

Summerad fruktsamhet 2004 fördelat på världsdel för moderns födelse-land

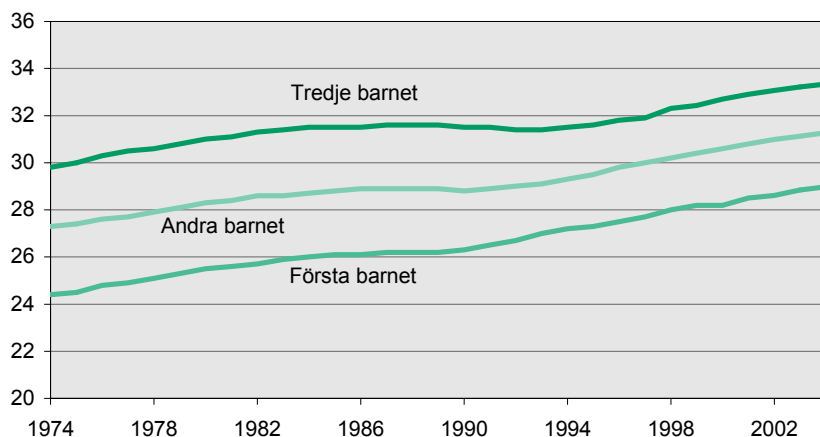
Det verkar som att ett antagande av svenskt medborgarskap sänker fruktsamheten kraftigt. Skillnaden mellan svenska och utländska medborgare, för samtliga födelser under 2004, var hela 0,8. Svenska medborgare hade en fruktsamhet på 1,7 och för utländska medborgare var den 2,5. En speciellt stor skillnad kan man finna för mödrar födda i Irak. Fruktsamheten för irakiska medborgare var 3,8 och för svenska medborgare födda i Irak 2,1, vilket är en skillnad på 1,7 barn per kvinna.

Barnen kommer allt senare

Medelåldern för mödrar som fick sitt första barn under 2004 var 29,0 år. För andra barnet 31,3 år och för tredje barnet 33,3 år. Mödrarnas medelålder har ökat stadigt under de senaste 30 åren, med undantag för senare hälften av 1980-talet då medelåldern inte förändrades nämnvärt från år till år. Ökningen av moderns medelålder vid födseln av första barnet var 4,6 år mellan 1974 och 2004. För andra och tredje barnet var motsvarande ökning 4,0 respektive 3,5 år.

På kort sikt blir effekten av att barnafödandet senareläggs en minskad tillväxttakt av befolkningen. En annan effekt av att förlägga barnafödandet till högre åldrar är att det finns en risk att kvinnor får färre antal barn totalt samt att antalet barnlösa kan öka. Men det tar lång tid innan sådana förändringar blir märkbara.

Moderns medelålder vid första, andra och tredje barnets födelse 1974–2004¹

År 2004 var moderns medelålder 30,8 år räknat för samtliga barnafödslar och medelåldern har ökat sedan 1970-talet. Men det är inte någon högsta nivå, för kring 1860 var mödrarna som äldst, med en medelålder på 32 år.

¹ Observera att man inte utifrån diagrammet kan avgöra om barnen kommer tätare, dvs. tiden mellan första och andra barnet, osv.

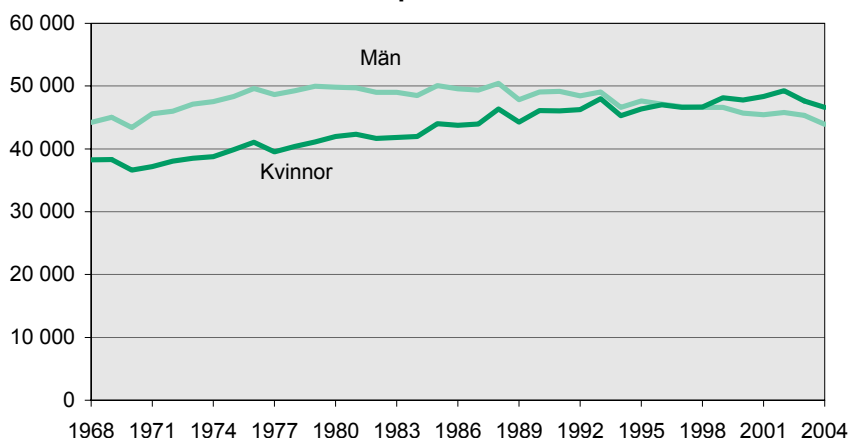
Döda

Gustaf Strandell

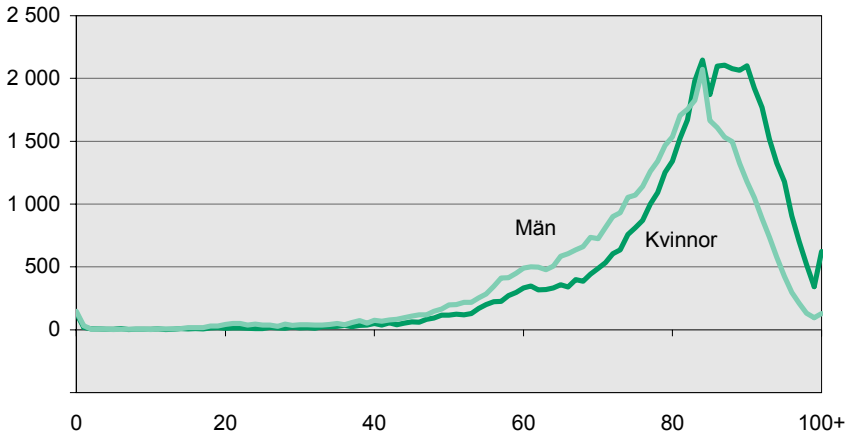
Fler kvinnor än män har avlidit de senaste åren

Under 2004 avled totalt 90 532 personer i Sverige, 46 618 kvinnor och 43 914 män. Att det var fler kvinnor än män som avled hör inte till vanligheterna. Från slutet av 1960-talet fram till 1998 avled det genomgående fler män än kvinnor per år i Sverige. Antalet avlidna män per år har dock minskat successivt sedan slutet av 1970-talet, medan antalet avlidna kvinnor per år ökat i det närmaste linjärt sedan 1968.

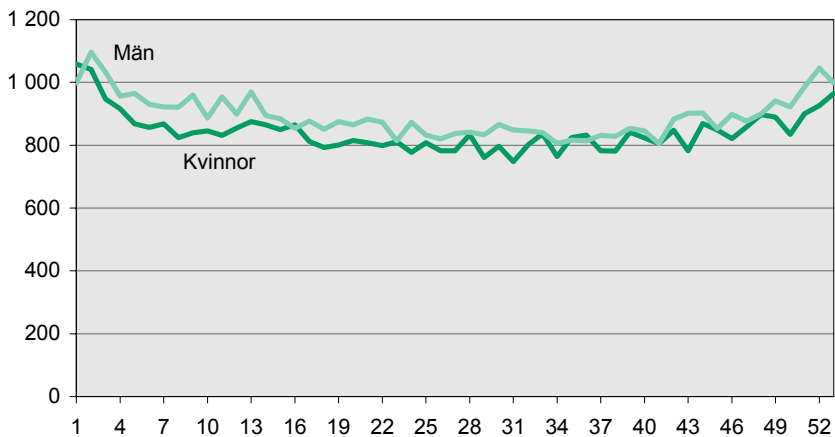
Antal avlidna kvinnor och män per år 1968–2004

Detta har medfört att det sedan år 1999 avlidit fler kvinnor än män i Sverige per år. Att de avlidna kvinnorna gått om männen i antal beror till viss del på att mäns livslängd ökat något snabbare än kvinnors men framförallt står nog förklaringen att finna i att det de senaste åren har funnits betydligt fler kvinnor än män i de högre åldrarna. Detta beror i sin tur på en ökad livslängd för kvinnor under en längre period.

Antal avlidna 2004 efter ålder

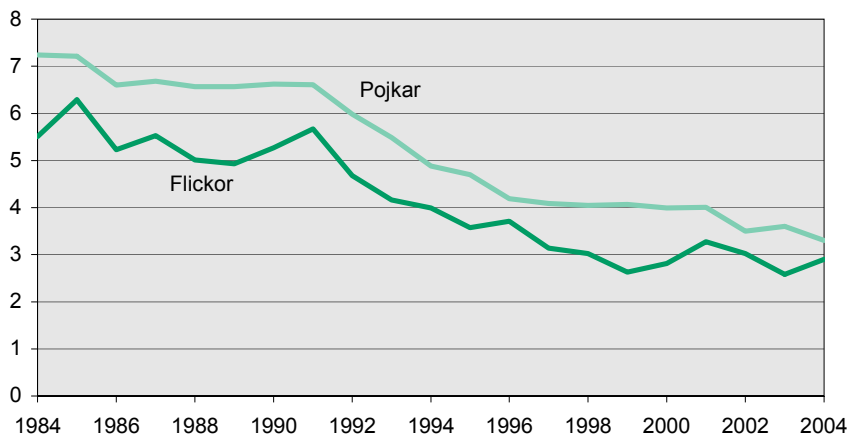
Förutom de 314 spädbarn som avled under sitt första levnadsår 2004, avled mycket få barn och ungdomar under året. Risken att dö brukar öka för män när de kommer in i den sena tonåren/tidiga 20-årsåldern. Under 2004 avled 46 stycken 20-åriga män och tio stycken 20-åriga kvinnor. I åldrarna 14 till 81 år avled genomgående fler män än kvinnor. I samtliga åldrar över 81 år var det dock fler kvinnor än män som avled.

Flest avled i början och i slutet av året**Antal avlidna per vecka 2004**

Diagrammet på föregående sida visar hur många män och kvinnor som avled per vecka under 2004. Flest avled under de första och under de sista av årets veckor. Att antalet döda är högre i början och i slutet av året följer ett årligen återkommande mönster som brukar förklaras i termer av influensa. Influensan var dock relativt lindrig under 2004. Naturkatastrofen i Asien i slutet av 2004 medförde att många människor miste sina liv. Innan ett dödsfall kan bekräftas, måste den omkomna identifieras av ID-kommissionen. Uppgifter om avlidna under 2004 och som aviserats av Skatteverket senast den 31 januari 2005 ingår i statistiken. Det innebär att högst 28 av de svenskar som identifierats, t.o.m. den 3 februari 2005 då befolkningsstatistiken började tas fram, ingår i statistiken över avlidna.

Spädbarnsdödligheten fortsätter att sjunka

Spädbarnsdödlighet på 1 000 levande födda 1984–2004

Spädbarnsdödlighet på 1 000 levande födda

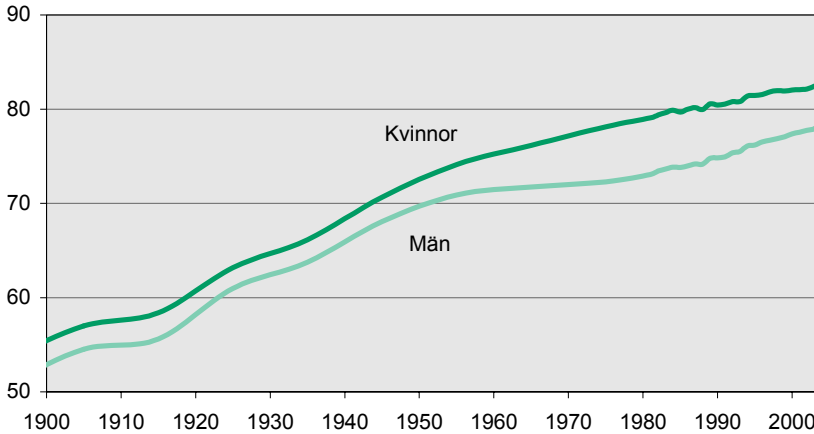
År	Pojkar	Flickor	Samtliga
1900	108,40	87,90	98,50
1950	23,60	18,10	21,00
1984	7,24	5,51	6,40
2004	3,30	2,90	3,10

I Sverige är spädbarnsdödligheten i dag mycket låg. Endast 3,1 barn av 1 000 födda dog under sitt första levnadsår 2004. Detta kan jämföras med år 1900 då nästan var tionde levande född avled under sitt första levnadsår. Spädbarnsdödligheten har sedan dess successivt avtagit. Under de senaste 20 åren har den mer än halverats.

Spädbarnsdödligheten har alltid varit vanligare hos pojkar än hos flickor. Skillnaden mellan könen har dock minskat med tiden. År 2004 avled bara 0,4 fler pojkar än flickor per 1 000 födda.

Medellivslängden fortsätter att öka

Medellivslängd för män och kvinnor 1900–2004

Medellivslängden i Sverige har sedan år 1900 ökat avsevärt för både män och kvinnor. Skillnaden i medellivslängd mellan könen var i stort sett konstant fram till 1950. Från 1950 och fram till mitten av 1970-talet ökade dock kvinnors medellivslängd snabbare än männens som nästan planade ut. Från 1980-talet och framåt har dock män och kvinnors medellivslängd ökat ungefär lika snabbt. Medellivslängden för kvinnor 2004 var 82,68 år medan den för män uppgick till 78,35 år.

Medellivslängd per län

	2000–2004	
	Män	Kvinnor
Stockholms län	77,77	82,45
Uppsala län	78,88	82,90
Södermanlands län	77,36	81,92
Östergötlands län	78,13	82,29
Jönköpings län	78,15	82,67
Kronobergs län	78,81	82,85
Kalmar län	77,51	82,07
Gotlands län	77,31	81,19
Blekinge län	78,27	82,87
Skåne län	77,77	82,37
Hallands län	78,90	83,33
Västra Götalands län	77,93	82,32
Värmlands län	77,22	81,87
Örebro län	77,68	81,73
Västmanlands län	77,78	81,88
Dalarnas län	77,65	82,02
Gävleborgs län	77,00	81,50
Västernorrlands län	77,38	81,64
Jämtlands län	77,48	81,88
Västerbottens län	77,57	82,07
Norrbottnens län	76,59	81,62
Riket	77,79	82,26

I tabellen ovan presenteras medellivslängd efter kön och län. Medellivslängden är beräknad på femårsperioden 2000–2004. Medellivslängden för kvinnor är högst i Hallands län och lägst i Gotlands län. Mellan dessa län skiljer det 2,14 år i medellivslängd för kvinnor. Medellivslängden för män är även den högst i Hallands län. Den är dock lägst i Norrbottens län och mellan Hallands län och Norrbottens län skiljer det 2,31 år i medellivslängd för män. Medellivslängden är i samtliga län högre för kvinnor än för män. Störst skillnad mellan könen finner man i Norrbottens län där skillnaden uppgår till 5,03 år. Minst är skillnaden i Gotlands län, 3,88 år.

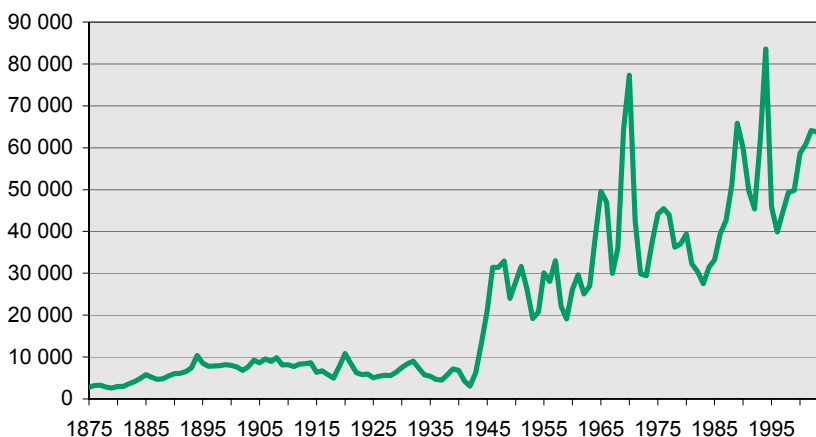
Invandring

Annika Klintefelt

Sverige är sedan 75 år ett land som har en större invandring än utvandring. Sedan 1930 har drygt en miljon fler personer flyttat in till Sverige än ut ur landet. Detta antal inkluderar både personer födda utomlands och personer födda i Sverige.

Under år 2004 var den typiske invandraren en drygt 27 år gammal kvinna som var svensk medborgare och som återvände från Norge. När hon invandrade valde hon att flytta till Stockholms kommun.

Antal invandrare 1875–2004

Från utvandringsland till invandringsland

Under 2004 invandrade 62 028 personer. Invandringen till Sverige har varierat kraftigt mellan åren. Tiden innan 1930 karakteriserades av att utvandringen var större än invandringen. Sedan 1930 är Sverige ett invandringsland och utvandringen har bara varit högre än invandringen två år sedan dess (1972–1973).

Invandringen till Sverige var som högst 1994 då nästan 84 000 personer flyttade till landet. Av dessa kom omkring hälften från Balkan.

Invandringen minskade 2004

Antalet personer som flyttade till Sverige 2004 var tre procent lägre än under 2003. Under 2004 invandrade knappt hälften så många irakiska medborgare som under 2003, 2 824 jämfört med 5 376. Även antalet bosniska medborgare minskade kraftigt, med 38 procent. Antalet norrmän som flyttade till Sverige under 2004 var 18 procent lägre än året innan.

En mycket kraftig ökning av invandringen skedde däremot bland polska medborgare. I och med utvidgningen av EU i maj 2004 fick bland annat Polen medlemskap. Samma år mer än fördubblades invandringen av polacker till Sverige. För mer utförlig information se avsnittet *Invandringen till Sverige ökade efter EU:s utvidgning*.

Vilka medborgarskapsgrupper invandrar till Sverige?

Av dem som invandrade till Sverige 2004 var 64 procent medborgare i ett europeiskt land och en femtedel var medborgare i ett asiatiskt land.

Största enskilda gruppen var svenska medborgare, 23 procent. Våra grannländer stod för en stor del av invandringen. Av alla invandrare var sex procent danska, fem procent finska och fyra procent norska medborgare. En annan stor grupp som invandrade var irakiska medborgare. Trots den kraftiga minskningen av invandringen av irakiska medborgare så var hela fem procent av alla invandrare irakier.

De vanligaste medborgarskapsländerna bland invandrare 2004

Medborgarskapsland	Antal
Sverige	14 448
Danmark	3 753
Irak	2 824
Finland	2 810
Norge	2 625
Polen	2 458
Thailand	2 076
Tyskland	1 832
Serbien och Montenegro	1 809
Kina	1 519

En fjärdedel var återvändare

Under 2004 flyttade 15 588 personer som tidigare bott i Sverige tillbaka till landet. Av dessa var drygt 70 procent födda i Sverige. Bland dem som inte var födda i Sverige hade 59 procent bott i sitt födelseland innan de återvände till Sverige.

I genomsnitt hade de som återvände till Sverige, oavsett födelseland, varit utomlands i fyra år och åtta månader. Längst tid utomlands hade de personer som bott i Sydamerika. I genomsnitt hade de bott där i sex år. De som återvände från Nordamerika, nordiska länder och EU25 hade även de varit borta under en lång tid, i genomsnitt fem år. Kortast tid borta från Sverige hade de som återvände från Afrika och Asien. Dessa personer hade varit utomlands knappt fyra år i genomsnitt.

Svenskfödda kom flyttande från Västeuropa, utrikes födda från sitt medborgarskapsland

Två tredjedelar av alla svenska medborgare som kom till Sverige under 2004 kom flyttandes från ett västeuropeiskt land. Vanligast var att de bott i Norge (15 procent) följt av USA (12 procent) och Storbritannien (11 procent).

Hela 85 procent av alla utländska medborgare som invandrade 2004 flyttade från sitt medborgarskapsland. Vanligast förekommande var att de var medborgare i och flyttade från våra grannländer Danmark, Finland och Norge. Bland de utländska medborgare som inte flyttade från sitt medborgarskapsland var det många som var medborgare i Irak som varit i Syrien och även många iranska och irakiska medborgare som varit i Jordanien innan de flyttade till Sverige.

Svenska invandrare är äldre än utländska medborgare som invandrar

I genomsnitt var den som invandrade 27,5 år gammal år 2004. Svenska medborgare var något äldre än de utländska medborgare som invandrade, 29 år jämfört med 27 år. Bland både svenska och utländska medborgare var kvinnorna något yngre än männen. Svenska kvinnor var i genomsnitt 2,7 år yngre än svenska män. Utländska kvinnor var 1,1 år yngre än utländska män.

Invandring till alla Sveriges kommuner

Samtliga kommuner hade invandring under 2004. Störst var invandringen till storstadsområdena. Minst antal invandrare hade den västgötska kommunen Grästorp följt av norrlandskommunerna Norsjö, Malå och Dorotea.

Nära 30 procent av alla som invandrade 2004 flyttade till någon av de tre storstadskommunerna Stockholm, Göteborg och Malmö. (I dessa kommuner bor nästan 17 procent av Sveriges befolkning.)

Varför flyttar man till Sverige?

Utomnordiska medborgare som önskar flytta till Sverige måste ha ett uppehållstillstånd för att få bosätta sig här. Under 2004 var det 38 016 utomnordiska medborgare som flyttade till Sverige. Två av tre av dessa hade uppehållstillstånd i Sverige på grund av familjeband. Drygt 4 000 personer, elva procent, invandrade med arbete som främsta skäl. Av de utomnordiska medborgarna som kom till Sverige 2004 hade knappt 3 000 personer studier som främsta anledning till sin invandring. Knappt 3 000 personer invandrade med skyddsbehov som grund till uppehållstillstånd och ungefär samma antal hade humanitära skäl.

Låg andel män bland asiatiska medborgare

Av alla som invandrade till Sverige 2004 var i princip lika många män som kvinnor. För enskilda länder är dock inte könsfördelningen lika jämn. Av de nigerianska medborgarna som invandrade var hela fyra av fem män. Andra exempel på medborgarskap där en stor del av invandrarna var män är Kamerun, Indien, Storbritannien och Pakistan. Från samtliga dessa medborgarskapsländer var mer än två tredjedelar av invandrarna män.

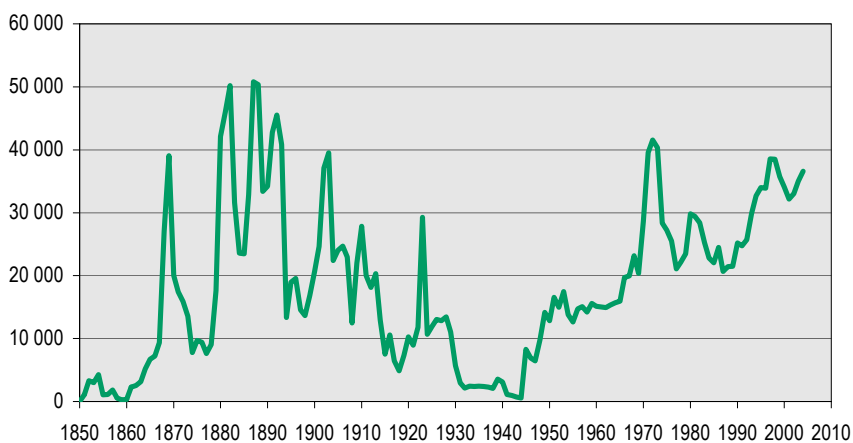
Motsatta förhållandet rådde bland t.ex. thailändska medborgare, där bara en av fem var män. Även bland filippinska, rumänska, ukrainska och lettiska medborgare som invandrade var andelen män mycket låg, mindre än 33 procent i samtliga fall.

Utvandring

Lena Bernhardtz

Sverige blev tidigt ett utvandringsland. Mellan 1851 och 1931 utvandrade drygt 1,4 miljoner svenskar, de flesta till Amerika. Sverige hade en ganska stor befolkningsökning under denna tid och det var en av orsakerna till utvandringen. Möjligheterna till försörjning i vissa områden var så svår att det ledde till svält. Från första världskriget till slutet på andra världskriget minskade utvandringen drastiskt för att efter andra världskriget återigen ta fart. Den stora utvandringen i början på 1970-talet bestod bl.a. av många finländare som återvände till Finland. På 1990-talet utvandrade många svenska medborgare mycket beroende på lågkonjunkturen som gjorde det svårt att få jobb. Även Sveriges inträde i EU spelade roll.

Antal utvandrare 1851–2004

Under år 2004 utvandrade totalt 36 586 personer. Detta var jämfört med 2003 en ökning med drygt fyra procent. Drygt hälften av de som utvandrade var män.

Utvandrarna oftast svenska medborgare

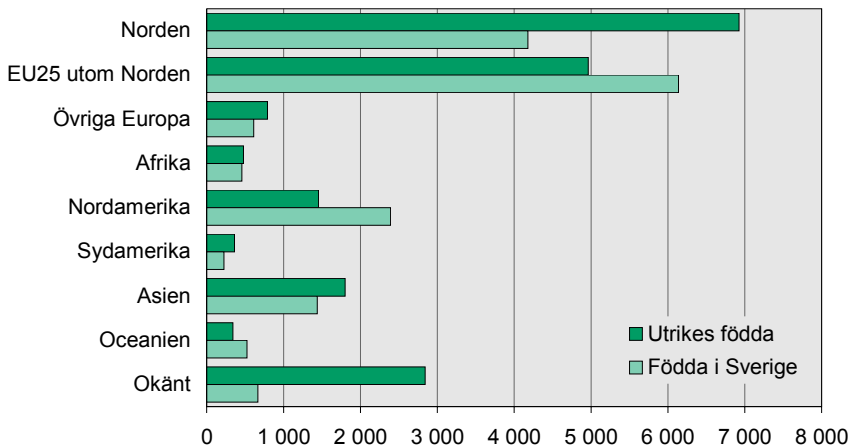
Majoriteten, 56 procent av utvandrarna år 2004, var svenska medborgare. Det var något lägre än år 2003 då andelen svenska medborgare som utvandrade var 57 procent. Av de svenska medborgarna som lämnade Sverige var hälften män och hälften kvinnor.

Bland utvandrarna med utländska medborgarskap förekom 131 olika medborgarskapsländer. De utvandrade till 157 olika länder där Norge var populärast. Dit flyttade 4 211 personer tätt följt av Storbritannien med 3 878 personer och Finland som fick 3 507 nya invånare från Sverige.

Bland svenska medborgare var Storbritannien, USA och Norge de länder som valdes i första hand. Utländska medborgare valde i första hand att flytta till sitt medborgarskapsland.

Norden och EU-länderna de populäraste utvandringsländerna

Utvandring till världsdelar år 2004 bland utrikes födda och födda i Sverige. Antal personer

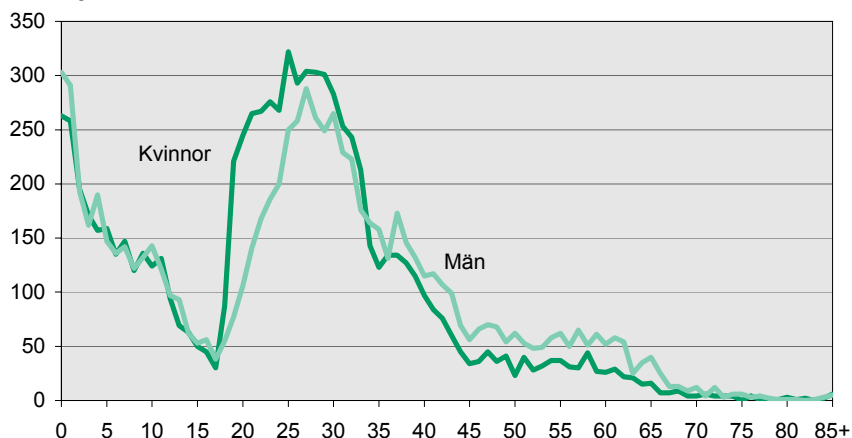

Diagrammet visar till vilka världsdelar svenskfödda respektive de som var utrikes födda utvandrade. De som var födda i Sverige flyttade i första hand till EU-länderna utanför Norden och i andra hand till något av de nordiska länderna. Hela 62 procent av de svenskfödda utvandrarna valde något av dessa alternativ. Av de inrikes födda utvandrade 14 procent till Nordamerika.

De utrikes födda valde i första hand att flytta till ett annat nordiskt land och i andra hand till ett annat EU-land utanför Norden. Detta gjorde 60 procent av de utrikes födda och 16 procent valde att utvandra till Nordamerika eller Asien.

Svenskfödda utvandrar oftast i 20-årsåldern

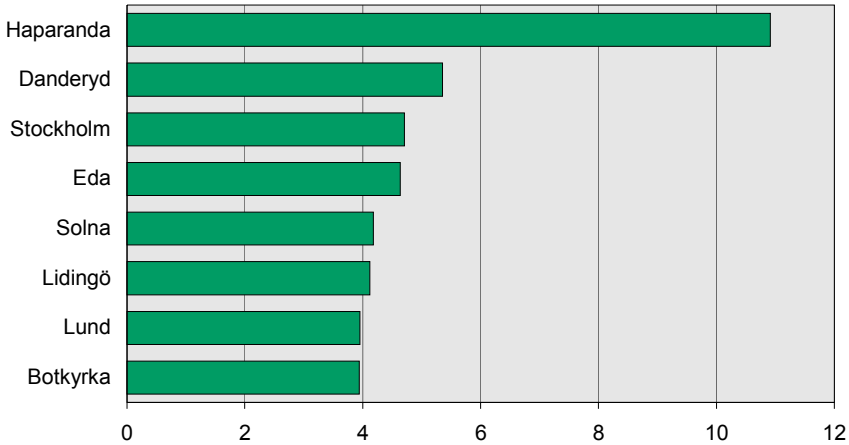
Utvandring av personer födda i Sverige efter ålder och kön år 2004.
Antal personer

Diagrammet visar att bland dem som var födda i Sverige var kvinnorna något yngre än männen när de utvandrade. Flest kvinnor utvandrade i åldern 18 till 33 år. Männen började något senare men utvandrade å andra sidan i högre grad än kvinnorna när de var äldre. Utvandringen upphörde nästan helt efter 70 års ålder för båda könen.

Svenskfödda utvandrare var i genomsnitt 26 år. Medelåldern för kvinnor var något lägre, 25 år och för männen något högre, 27 år.

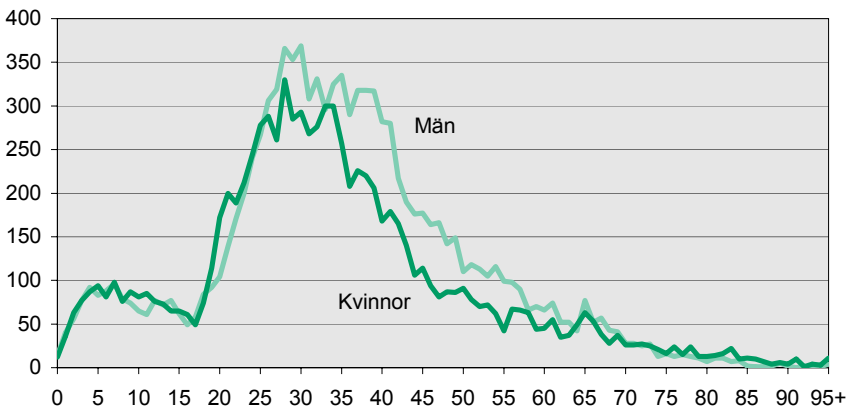
Kommuner med högst utvandring av personer födda i Sverige år 2004. Antal per 1 000 av svenskfödda invånare

En kommun med hög utvandring av svenskfödda i förhållande till sin svenskfödda folkmängd var Haparanda där merparten av utvandrarerna födda i Sverige flyttade till Finland. Andra kommuner med hög utvandring var Danderyd, Lidingö och Solna vars svenskfödda utvandrarer flyttade till många olika länder. Det enskilda land som lockade flest var USA. De som lämnade Botkyrka gjorde det för att i första hand flytta till Finland. Stockholmarna flyttade till 102 olika länder där Storbritannien var det största enskilda landet. Utvandrarerna från Eda kommun flyttade helst till Norge. De som bodde i Lund valde oftast att utvandra till USA eller Storbritannien.

Utvandring av utrikes födda

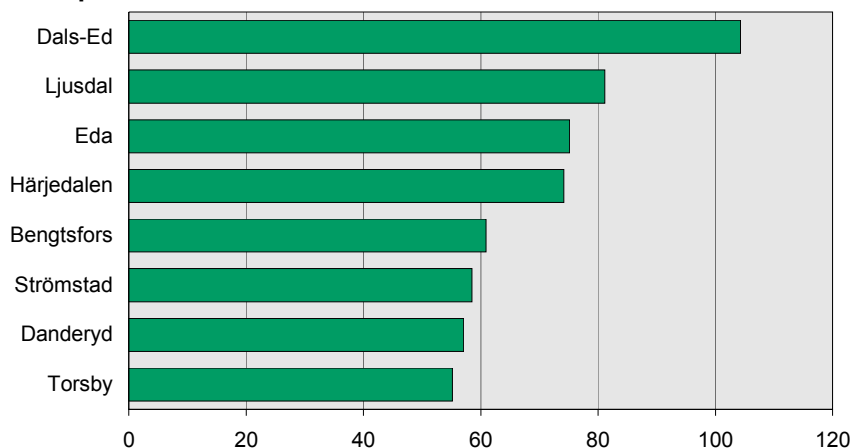
Utvandring av utrikes födda efter ålder och kön år 2004. Antal personer

Männen var i majoritet bland de utrikes födda utvandrarerna år 2004. Utvandringen var som högst för de utrikes födda mellan åldrarna 20 och 50 år. Av dem som utvandrade år 2004 var 69 procent av kvinnorna och 71 procent av männen mellan 20 och 50 år.

De utrikes födda utvandrarerna var i genomsnitt nio år äldre än de svenskfödda utvandrarerna, 35 respektive 26 år. Inom båda grupperna var kvinnorna yngre än männen. De utrikes födda kvinnorna var i genomsnitt 34 år och männen 36 år när de utvandrade.

**Kommuner med högst utvandring av utrikes födda år 2004.
Antal per 1 000 av utrikes födda invånare**

Dals-Ed var den kommun som hade störst andelsmässig utflyttning av sin utrikes födda befolkning. Andra kommuner med hög andel utflyttning bland de utrikes födda var Strömstad och Bengtsfors. Från dessa kommuner flyttade de utrikes födda i första hand till Norge. Detta gjorde även utvandrarerna från Eda och Torsby. Till största delen var det personer födda i Norge som återvände till födelslandet.

Utvandrarerna från Danderyd valde 31 olika länder, där Storbritannien, USA och Tyskland drog flest utvandrare.

De från Ljusdal och Härjedalen flyttade i första hand till Danmark. Utvandrarerna från dessa två kommuner bestod till största delen av personer som återvände till sina födelseländer.

Inrikes omflyttning

Helén Marklund

En åttondel bytte bostad 2004

Ungefär en åttondel av befolkningen flyttade under 2004. Skälen till att personer väljer att flytta varierar. I den mest flyttningsintensiva åldern, 18–25 år, är studier och byte av arbete de främsta skälen till flyttning. Flyttningarna kan då ofta bli geografiskt långväga. För barnfamiljer är det närheten till dagis, skola och grönområden som är det viktiga och därför rör det sig här oftare om kortväga flyttningar. Under vår livstid flyttar vi i genomsnitt elva gånger. Kvinnor flyttar något mer än män. Som unga är det kvinnorna som flyttar allra intensivast. Männerna kommer igång några år senare och har en mer utdragen flyttningsbenägen period istället. Kvinnorna flyttar mer än männen i unga år och männen något mer än kvinnorna i medelåldern.

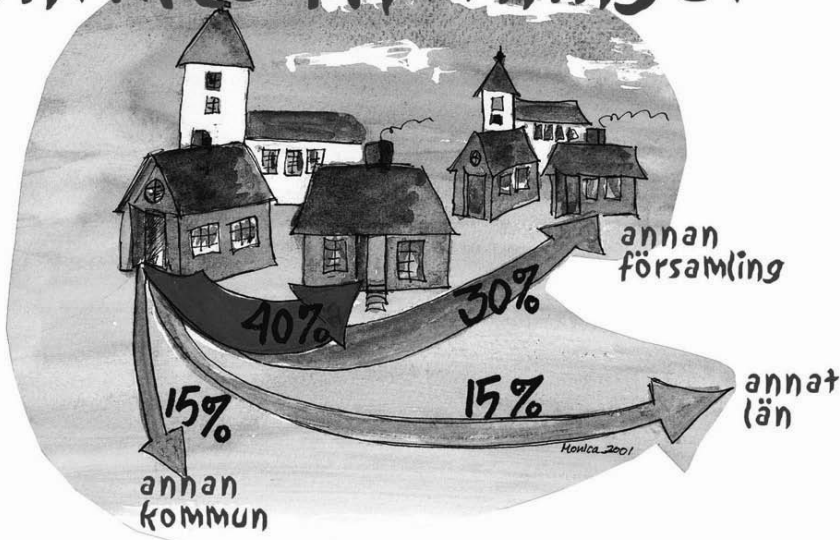
Några flyttade mer än en gång

Under 2004 flyttade 1,1 miljoner personer inom Sverige 1,2 miljoner gånger. Det var 130 000 personer som hann med att flytta mer än en gång. Andelsmässigt innebär detta att det var tolv procent av befolkningen som flyttade och tolv procent av dessa, i sin tur, som flyttade mer än en gång. Det är främst yngre personer som flyttar mer än en gång per år. För barnfamiljer och gamla är det mycket ovanligt. Fortsättningsvis avses alltid flyttningar (inte flyttare) om inget annat anges.

De flesta flyttar kortväga

Under 25-årsperioden 1974–1999 fördelade sig den inrikes omflyttningen så att 70 procent av flyttningarna var kortväga (dvs. inom kommungräns) och 30 procent var långväga (dvs. över kommungräns). Den senaste 5-årsperioden 2000–2004 så har de långväga flyttningarna ökat i andel från 30 till 33 procent.

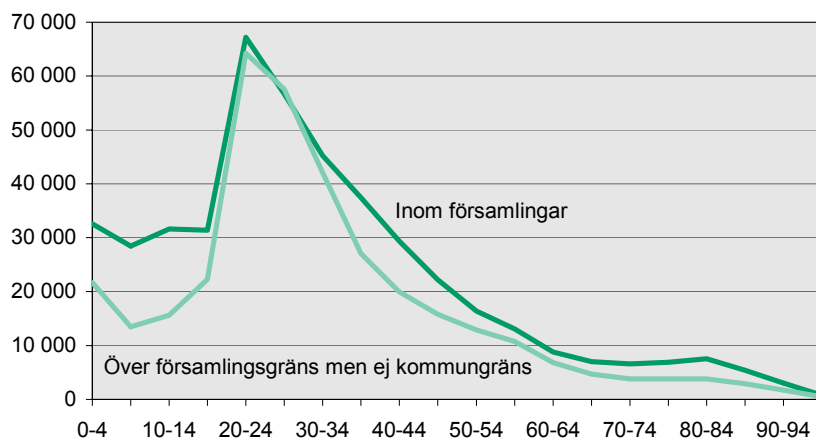
Inrikes flyttningar

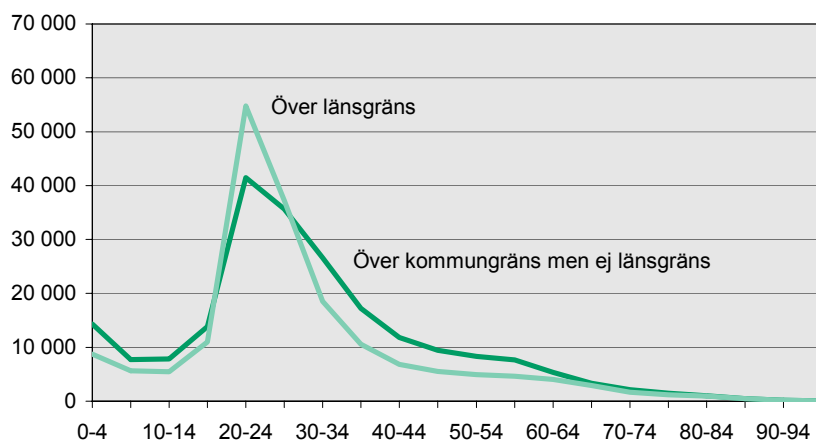
De cirka 1,0–1,2 miljoner årliga flyttningarna under trettioårsperioden 1974–2004 fördelar sig ungefärligen så att 40 procent är till annan fastighet inom församlingen, 30 procent till annan församling inom kommunen, 15 procent till annan kommun inom länet och 15 procent till annat län inom landet.

De unga flyttar långt

De unga vuxna flyttar mer långväga än någon annan åldersgrupp. Det kan vara långt till närmaste högskola och ett bra arbete erbjuds kanske inte alltid i den direkta närheten. Barnfamiljerna däremot flyttar oftast inte lika långt. Nu är man färdigutbildad och har etablerat sig på arbetsmarknaden och det är krav på boendemiljön som ger anledning att flytta. En bra boendemiljö går oftast att hitta på nära håll.

Antal inrikes kortväga flyttningar efter ålder 2004

Ju längre flyttningarna är desto större andel står de yngre för. Trots att det totala antalet kortväga flyttningarna över församlingsgräns är färre än de inom församling så är det ändå ungefär lika många i åldern 20–24 år i båda flyttgrupperna.

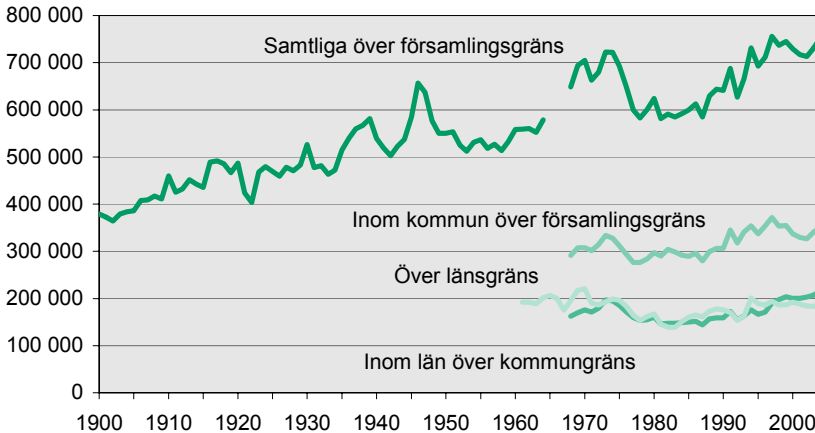
Antal inrikes långväga flyttningar efter ålder 2004

Ännu tydligare är det, när det gäller de långväga flyttningarna, att det är de unga som flyttar längst. Totala antalet som flyttar över länsgräns är färre än de som byter kommun inom länet. Ändå så är det fler i åldern 20–24 år som flyttar till annat län än de som byter kommun inom länet.

Vi flyttar lika mycket nu som för hundra år sedan

Ända tillbaka till år 1900 finns uppgifter om antal flyttningar över församlingsgräns. Sedan 1974 finns också flyttningar inom församling. Detta gör att SCB känner till samtliga flyttningar sedan dess. Dessutom är uppgifterna om flyttningarna över församlingsgräns sedan 1974 specificerade på inom och över kommungräns och över länsgräns.

Antal inrikes flyttningar över församlingsgräns 1900–2004

Antal flyttningar varierar mycket från år till år. Trenden är dock att antalet, samtliga flyttningar över församlingsgräns, ökar. Relativt sett är nivån dock tämligen konstant över senaste hundraårsperioden. Den årliga andelen av befolkningen som flyttar över församlingsgräns har varierat mellan sju och nio procent under de senaste dryga hundra åren.

Vinnare och förlorare i den inrikes omflyttningen

Omfördelningen av folk i landet p.g.a. den inrikes omflyttningen ger som mest två procent årlig ökning av befolkningen och som minst två procent minskning i kommunerna. Bland de tio som vann mest syns två kommuner från Stockholms län, Åre i Jämtland, fyra skånska kommuner, Stenungsund i Västsverige, Habo i Jönköpings län och Ockelbo i Gävleborgs län. Bland de tio som förlorade mest framträder grannkommunerna Laxå och Gullspång, Gnosjö i Jönköpings län, Ydre i Östergötland, tre västerbottniska kommuner, Högsby och Hultsfred i Kalmar län och Bräcke i Jämtland, alla inlandskommuner.

Tio-i-topp-o-botten. Inrikes nettoflyttning per medelfolkmängd

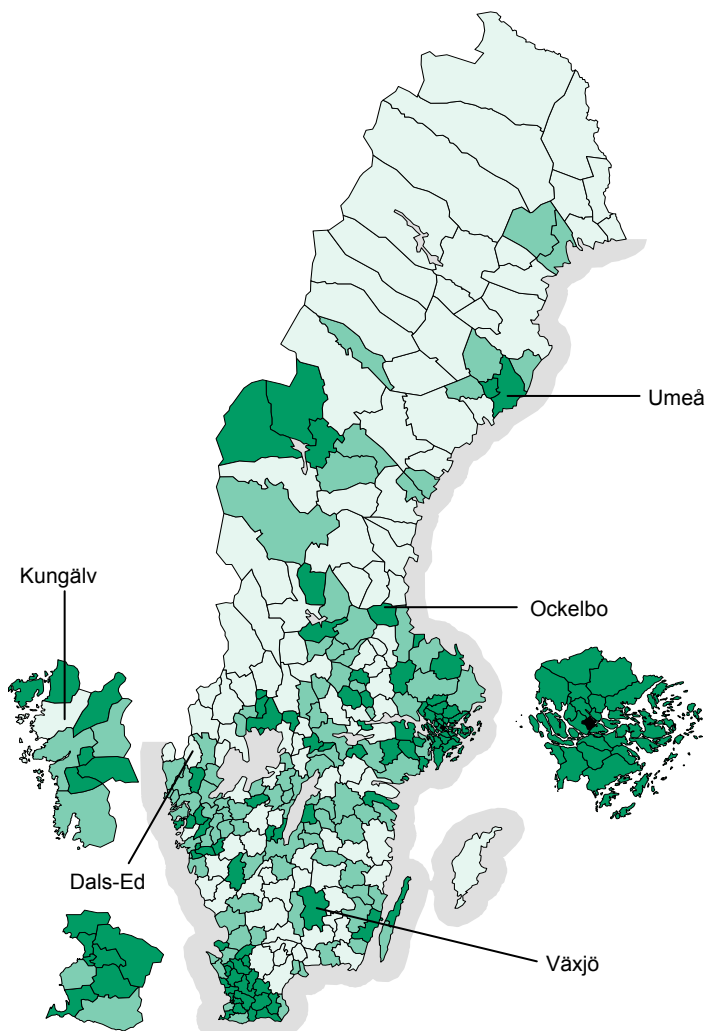
Nr.	Män		Kvinnor		Alla	
	Promille	Kommun	Promille	Kommun	Promille	Kommun
1	9	Värmdö	9	Åre	17	Värmdö
2	9	Perstorp	8	Stenungsund	15	Åre
3	7	Vallentuna	8	Bjurholm	14	Perstorp
4	7	Rättvik	8	Värmdö	13	Vallentuna
5	7	Habo	7	Färgelanda	12	Stenungsund
6	7	Kävlinge	6	Knivsta	12	Kävlinge
7	7	Lomma	6	Hörby	11	Ystad
8	6	Ystad	6	Solna	11	Lomma
9	6	Ockelbo	6	Vallentuna	11	Habo
10	6	Höör	5	Kungsbacka	11	Ockelbo
281	-6	Sorsele	-7	Ydre	-13	Bräcke
282	-7	Lessebo	-7	Dals-Ed	-14	Hultsfred
283	-7	Laxå	-7	Gnosjö	-15	Högsby
284	-7	Vilhelmina	-8	Dorotea	-16	Vilhelmina
285	-8	Hultsfred	-8	Nordmaling	-16	Sorsele
286	-9	Högsby	-8	Gullspång	-17	Gullspång
287	-9	Gullspång	-8	Vilhelmina	-17	Dorotea
288	-10	Dorotea	-8	Bräcke	-18	Ydre
289	-10	Ydre	-10	Sorsele	-19	Gnosjö
290	-12	Gnosjö	-16	Laxå	-23	Laxå

De markerade kommunerna är de kommuner där nettoflyttningen hos kvinnor påverkar den totala nettoflyttningen mest.

De kommuner som har en stor inflyttning har i regel även en stor utflyttning. Solna och Sundbyberg är de två kommuner i landet med de allra största flyttströmmarna (i relation till befolkningen). Solna har 118 promille i in- och 107 i utflyttning. Sundbyberg har 107 in och 114 ut. Summa summarum var nettot för Solna +10 och för Sundbyberg -7.

Inflyttning per medelfolkmängd i Sveriges kommuner 2004

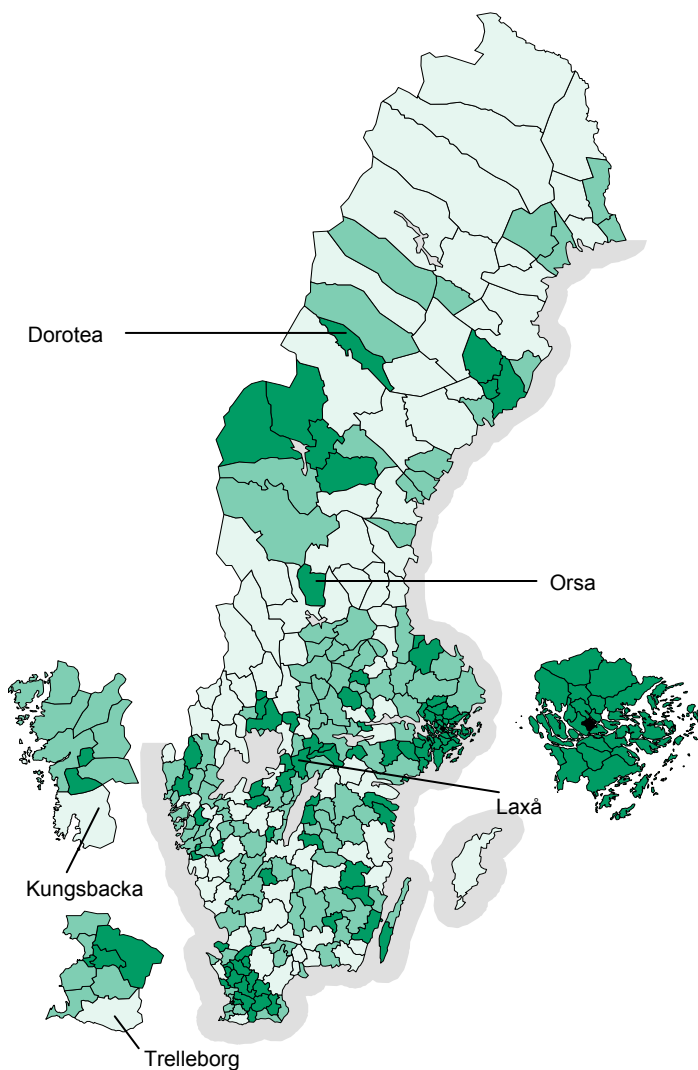
Inflyttade	
Promille av medelfolkmängden	Antal kommuner
20 – 36	(102)
37 – 46	(94)
47 – 76	(92)
77 –	(2)

Den inrikes inflyttningen i landets kommuner är som lägst i stora delar av Norrland, Värmland och Småland. Undantag är de stora städerna med omnejd som har en hög inflyttning. I Norrland är det Umeå, Östersund och Orsa-Leksand-Ockelbo som hade den största inflyttningen 2004. I Värmland var det Karlstad och kommunerna kring Karlstad som hade länets största inflyttning och i Småland var det Växjö och Kalmar med Öland. De regioner med den största inflyttningen är de tre storstadsregionerna.

Utflyttning per medelfolkmängd i Sveriges kommuner 2004

Utflyttade	
Promille av medelfolkmängden	Antal kommuner
20 – 36	(88)
37 – 46	(108)
47 – 76	(92)
77 –	(2)

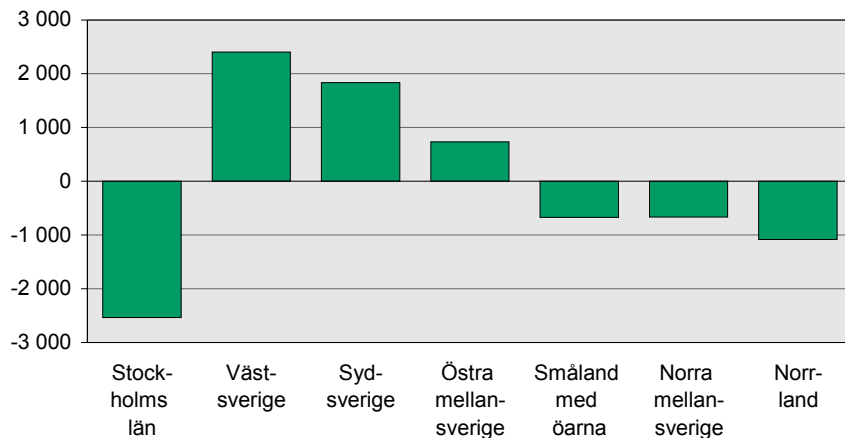

Det geografiska mönstret över den inrikes utflyttningen i kommunerna liknar mycket mönstret för inflyttningen. I de regioner där det är en liten inflyttning är det också i regel en liten utflyttning. Undantag finns dock, Ockelbo med hög inflyttning och låg utflyttning samt Dals-Ed och Laxå med låg inflyttning och hög utflyttning.

Stockholms län tappar till övriga landet

Den inrikes omflyttningen 2004 gav ett nettoplus till Väst-, Syd- och Östra Mellansverige och ett nettominus till Stockholms län, Småland, Norra mellansverige och Norrland. I absoluta tal hade Stockholms län det största nettominuset och Västsverige det största nettopluset.

Inrikes nettoflyttning i riksområden 2004

Det är Stockholm, Småland och Norra Sverige som förlorar nettoflyttare till Väst-, Syd- och Östsverige i den inrikes omflyttningen.

Civilståndsändringar

Ulrika Hedman

En civilståndsändring betyder ofta inledningen på något nytt, den markerar på något sätt ett nytt skede i livet. Civilståndet kan vara högst betydelsefullt för någon medan det spelar en mindre roll för någon annan. För somliga handlar det om det oundvikliga. Vi går således genom livet som ogift, gift, registrerad partner, skild, skild partner, änka, änking och/eller som efterlevande partner.

Giftermålen ökar medan antalet skilsmässor är oförändrat

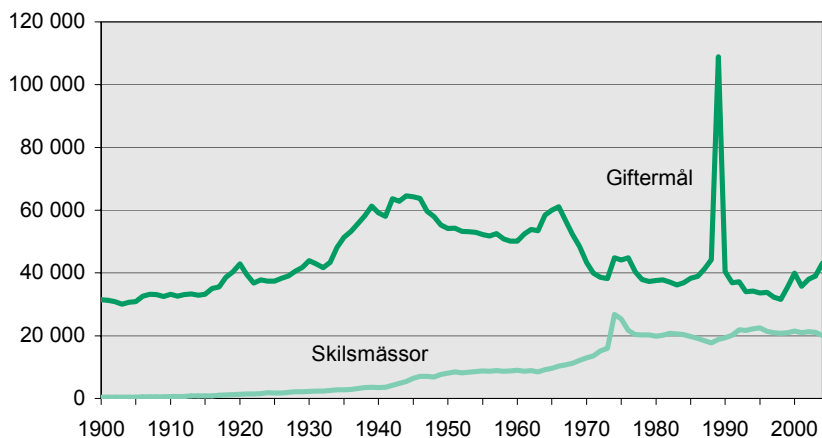
Antalet ingångna äktenskap ökade under hela 1900-talets början för att nå sin kulmen under 1940-talet. Nästa gång giftermålstalen nådde samma nivå var tjugo år senare, närmare bestämt under mitten av 1960-talet. Medelåldern vid första giftermålet var då 24 år för kvinnor och drygt 27 år för män. I dag är medelåldern vid första giftermålet betydligt högre, år 2004 var den närmare 32 år för kvinnor och över 34 år för män. Ålderskillnaden mellan gifta makar har däremot inte förändrats nämnvärt under årens lopp.

Uppgången av antalet giftermål på 1960-talet vände 1967 och följdes av en kraftig minskning från 61 000 till 38 000 mellan åren 1966–1973. Anledningen till detta kan ha varit samboskapet, dvs. det blev vanligare att leva tillsammans utan att gifta sig. Den 1 januari 1990 förändrades dock reglerna för änkepension, vilket fick stor uppmärksamhet i media. Många som levt som sambor i årtal ville försäkra sig om rätten till änkepension genom giftermål. De nya reglerna för änkepension gav en tillfällig och kraftig ökning av antalet äktenskap till 109 000 år 1989. Nästan 60 procent av äktenskapen detta år ingicks i december, en månad som normalt inte lockar till giftermål.

Under 2000-talet har antalet ingångna äktenskap legat närmare 40 000 per år för att år 2004 uppgå till hela 43 088. Det var en ökning med tio procent jämfört med 2003. Inte sedan 1989 har så många par gift sig under ett år.

De flesta giftermålen äger rum under vår och sommarmånaderna. Eftersom de flesta väljer att gifta sig på en lördag påverkar antalet lördagar i en månad antalet giftermål. Under 2004 var juli den sommarmånad som hade flest lördagar, och juli blev också den vanligaste vigselmånaden.

Antal giftermål och skilsmässor 1900–2004

Skilsmässofrekvensen var låg under hela första delen av 1900-talet. Antalet skilsmässor har dock ökat successivt fram till mitten av 1970-talet. Åren 1974 och 1975 nådde antalet skilsmässor rekordhöga nivåer. Det berodde på ändringar i skilsmässolagen som bland annat innebar att det gick fortare att få en skilsmässa från den dag makarna tagit beslut om den. Om paret var överens om att skiljas och inte hade några barn under 16 år behövdes ingen betänketid. I övriga fall är betänketiden sex månader mot tidigare minst ett års hemskillnad. Sedan dess har antalet upplösta äktenskap varit omkring 20 000 per år. År 2004 upplöstes 20 106 äktenskap på grund av skilsmässa. Medelåldern vid skilsmässan var knappt 42 år för nyblivna skilda kvinnor och 45 år för nyblivna skilda män.

Man brukar ibland tala om äktenskapets kritiska sjunde år, men statistiken visar att antalsmässigt sker de flesta skilsmässorna redan efter tre till fyra år. Varaktigheten för de äktenskap som upphörde 2004 var däremot i genomsnitt tolv år. Att varaktigheten i genomsnitt är tolv år medan de flesta skiljer sig efter tre till fyra år kan förefalla märkligt. Men det beror helt enkelt på att många äktenskap har haft lång varaktighet innan skilsmässan, vilket ger ett högre genomsnitt. Om skilsmässorna i framtiden sker i samma omfattning

som under 2004 kommer 45 procent av de nyblivna äktenskapen att sluta med skilsmässa.

Jönköpings län hade högst giftermålsfrekvens och lägst skilsmässofrekvens

Man kan skönja regionala skillnader i vårt giftermåls- och skilsmässobeteende, även när hänsyn tas till åldersammansättningen i länen. Kartorna nedan visar giftermåls- respektive skilsmässofrekvenser för länen i jämförelse med riket år 2004.

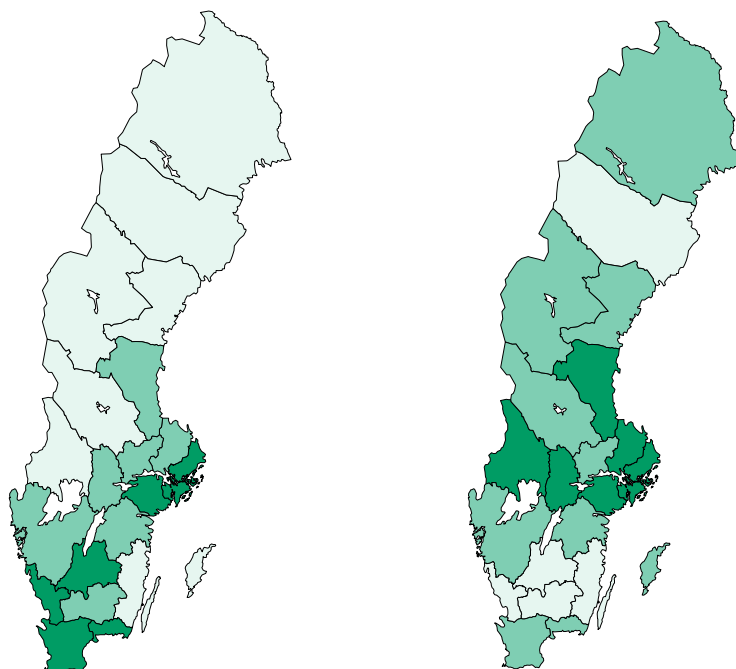
Giftermåls- och skilsmässotal per län, 2004

Giftermålstal 2004

- 1,05 - (6)
- 0,89 - 1,04 (7)
- - 0,88 (8)

Skilsmässotal 2004

- 1,03 - (6)
- 0,87 - 1,02 (10)
- - 0,86 (5)

Giftermåls- respektive skilsmässotalen beräknas som förhållandet mellan observerat och förväntat antal gifta respektive skilda när hänsyn tas till åldersammansättningen i respektive län. Om exempelvis giftermålstalet för ett län är 1,05 innebär det att länet har fem procent högre giftermålsfrekvens än riket i helhet.

Med andra ord kan man utläsa om befolkningen i respektive län har ett giftermåls- och skilsmässobeteende som överensstämmer med rikets, eller om man tenderar att gifta respektive skilja sig i större eller mindre utsträckning i förhållande till riket i sin helhet.

Jönköpings län hade högst giftermålsfrekvens under 2004 med 19 procent högre än riket medan Gotlands län hade lägst giftermålsfrekvens med 26 procent lägre än riket. Samtidigt hade Jönköpings län den lägsta skilsmässofrekvensen, med 29 procent lägre än riket.

Stockholms län hade däremot högst skilsmässofrekvens med 18 procent högre än riket. Både Stockholms och Södermanlands län hade relativt höga giftermåls- och skilsmässofrekvenser, dvs. de både gifter och skiljer sig i större utsträckning i dessa län i jämförelse med riket. Kalmar och Västerbottens län hade istället både låga giftermåls- och skilsmässofrekvenser.

Om man betraktar giftermålsfrekvenserna i relation till medelåldern för första giftermålet ser man bl.a. att Jönköpings län, som hade den högsta giftermålsfrekvensen i riket, också var det län som hade lägst medelålder vid första giftermålet. Stockholms län hade lägst medelålder i riket för skilda kvinnor och män samtidigt som skilsmässofrekvensen var den högsta i riket.

Äktenskap mellan inrikes och utrikes födda allt vanligare

Vårt samhälle präglas alltmer av influenser från olika länder och kulturer. Vi lever i dag i vad som kan kallas ett mångkulturellt samhälle. Därmed har det också blivit vanligare att vi gifter oss med någon från ett annat land. Från vilka länder kommer de som gifter sig med en person född i Sverige? Finns det skillnader i medelålder och äktenskapets varaktighet beroende på om man har samma respektive olika födelseländer?

Äktenskap mellan svensk- och finlandfödda vanliga

Att makarna har olika födelseländer behöver inte innebära att de har olika bakgrund, men det säger ändå något om mångkulturella äktenskap i Sverige. Ingångna äktenskap mellan personer födda i Sverige och utrikes födda har ökat de senaste åren, från knappt 4 900 år 2000 till 5 500 år 2004. Som en jämförelse har ingångna äktenskap där båda var födda i Sverige ökat från 30 600 till 31 500 under samma period.

Nyblivna äktenskap mellan personer födda i Sverige och utrikes födda, efter kön och födelseland för de utrikes födda (20 vanligaste länderna), 2004

Födelseland	Utrikes födda kvinnor		Utrikes födda män	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Alla länder	3 309	100,0	2 194	100,0
Finland	553	16,7	361	16,5
Norge	196	5,9	164	7,5
Thailand	330	10,0	12	0,5
Danmark	129	3,9	184	8,4
Storbritannien och Nordirland	61	1,8	157	7,2
Polen	169	5,1	35	1,6
Tyskland	95	2,9	91	4,1
Iran	92	2,8	78	3,6
Chile	88	2,7	70	3,2
Korea, Syd-	125	3,8	23	1,0
USA	70	2,1	75	3,4
Jugoslavien	56	1,7	74	3,4
Turkiet	50	1,5	65	3,0
Indien	72	2,2	24	1,1
Ryssland	93	2,8	1	0,0
Filippinerna	79	2,4	4	0,2
Libanon	30	0,9	40	1,8
Frankrike	24	0,7	41	1,9
Irak	26	0,8	39	1,8
Brasilien	60	1,8	4	0,2

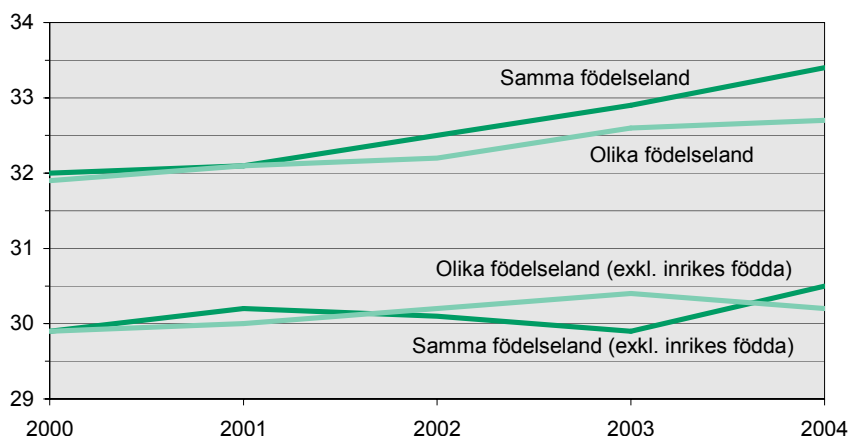
Finland toppar listan på nyblivna äktenskap mellan personer födda i Sverige och utrikes födda för såväl kvinnor som män. Det finns dock länder där skillnaden mellan könen är stora. Män födda i Sverige gifter sig i betydligt högre utsträckning än kvinnor födda i Sverige med någon från Thailand, Polen, Sydkorea, Ryssland, Filippinerna eller Brasilien. Kvinnor födda i Sverige gifter sig däremot i högre utsträckning med någon född i Danmark, Storbritannien eller Nordirland. Det är vanligare med äktenskap mellan män födda i Sverige och utrikes födda kvinnor än mellan kvinnor födda i Sverige och utrikes födda män.

Högre medelålder i äktenskap där svenskfödda ingår

Medelåldern vid första giftermålet har ökat under 2000-talet för såväl makar med samma födelseland som för makar med olika födelseland. Ökningen mellan åren 2000 och 2004 var något större för makar med samma födelseland (från 31,0 till 32,3 för kvinnor och 33,1 till 34,5 för män) än för dem med olika födelseland (från 30,2 till 31,0 för kvinnor och 33,5 till 34,4 för män).

Ser man istället till de äktenskap där båda makarna är utrikes födda sjunker medelåldern till drygt 28 år för kvinnor respektive 32 år för män för såväl makar med samma som olika födelseland. Personer födda i Sverige väljer således att gifta sig senare.

Medelålder vid första giftermålet för personer med samma respektive olika födelseland (båda könen), 2000–2004

Längre varaktighet i äktenskap där svenskfödda ingår

Varaktigheten för de äktenskap som upphörde under 2004 var drygt 13 år för makar med samma födelseland och knappt tio år för makar med olika födelseland. Tendensen har varit densamma under hela 2000-talet.

Om man tittar på äktenskap där båda makarna är utrikes födda blir varaktigheten kortare, drygt elva år för makar med samma födelseland och åtta år för makar med olika födelseland. Även dessa nivåer har varit relativt konstanta under 2000-talet.

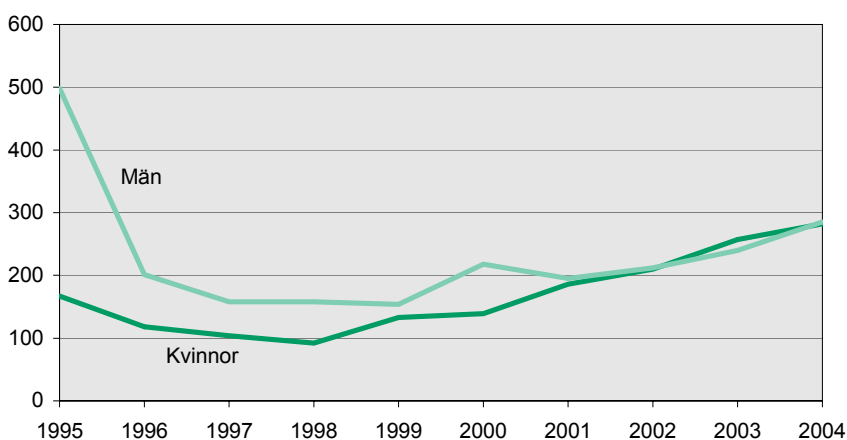
Antalet registrerade partnerskap ökar

Från den 1 januari 1995 gäller lagen om registrerat partnerskap. Lagen gör det möjligt för två personer av samma kön att registrera

sitt partnerskap. Partnerskapet är ett äktenskapsliknande förhållande med i huvudsak samma rättsverkningar som gäller för äktenskap. I den totala befolkningen fanns det 3 259 personer med registrerat partnerskap i slutet av 2004, varav 1 356 kvinnor och 1 903 män. Under 2004 registrerade totalt 567 personer partnerskap, varav 282 kvinnor och 285 män. (Antalet registrerade partners kan vara udda beroende av att SCB enbart räknar de personer i paren som är folkbokförda i Sverige.)

Flest partnerskap registrerades i storstadslänen Stockholm, Skåne och Västra Götaland. Av samtliga partnerskap ingicks sju av tio i något av dessa tre län. I Blekinge län ingicks inte något partnerskap under 2004.

Antal registrerade partnerskap, 1995–2004

I Sveriges folkbokförda befolkning fanns det totalt 584 personer registrerade som skilda partners i slutet av 2004, varav 282 kvinnor och 302 män. Under 2004 upplöste 115 personer sitt partnerskap, varav 56 var kvinnor och 59 män. Flest upplösta partnerskap fanns i storstadslänen Stockholm, Skåne och Västra Götaland. Av samtliga upplösta partnerskap var sju av tio i dessa tre län. I vare sig Kronobergs, Kalmar, Gotlands, Blekinge eller Örebro län upplöstes några partnerskap under 2004.

Medelåldern för nyregistrerade partnerskap under 2004 var cirka 35 år för kvinnor och nästan 40 år för män. Medelåldern var med andra ord något högre för de personer som registrerat partnerskap i jämförelse med nyblivna gifta. Personer som upplöst sitt partnerskap hade en medelålder på drygt 37 för kvinnor och knappt 39 för män.

Här hade istället de personer som upplöst sitt partnerskap en lägre medelålder i jämförelse med nyblivna skilda.

Liksom för giftermålen är sommaren den tid på året då flest personer registrerar partnerskap. Juli är den vanligaste månaden.

Högre andel nyblivna änkor än änklingar

Under 2004 miste totalt 30 367 personer sin respektive, varav nio personer blev efterlevande partners. Av de återstående 30 358 blev 20 752 kvinnor änkor medan antalet män som förlorade sina makar var 9 606. Andelen nyblivna änkor är betydligt högre i jämförelse med nyblivna änklingar, hela två tredjedelar. Detta beror till största del på att kvinnor generellt sett lever längre än män.

De personer vars make eller maka avled under 2004 hade i genomsnitt varit gifta omkring 46 år. För efterlevande partners var partnerskapets varaktighet i genomsnitt fem år. Att genomsnittet är så lågt som fem år beror på att lagen om partnerskap inrättades först 1995.

Totalt för hela befolkningen lever i dag 514 533 personer som antingen änkor eller änklingar medan 96 personer är efterlevande partners.

Medborgarskapsbyten

Ulrika Hedman

Det finns olika sätt att bli svensk medborgare på. Man kan dels bli det automatiskt genom födelsen, via adoption eller genom en förälders giftermål (förutsatt att man är under 18 år och ogift). Dels kan det ske genom naturalisering. För att bli svensk medborgare genom naturalisering, dvs. genom ansökan eller anmälan, krävs i princip att man har fyllt 18 år, har ett uppehållstillstånd (gäller dock inte för medborgare i de nordiska länderna) samt har bott i Sverige i fem år (flyktingar fyra år, nordiska medborgare två år). Barn under 18 år blir i regel svenska medborgare samtidigt som föräldrarna.

Medborgarskapet i Sverige

Medborgarskapsrätten utvecklades under 1600- och 1700-talet i Sverige. Vid den tidpunkten betraktade man en person som var född i Sverige av svenska föräldrar och bosatt i Sverige som svensk medborgare. Det förekom även naturalisering, dvs. en utländsk person kunde ansöka om och bli godtagen som svensk medborgare. Förr var det hos den svenske kungen man fick sin ansökan beviljad. I dag är det Migrationsverket eller Länsstyrelsen (gällande nordiska medborgare) som prövar och beslutar om ansökningar om svenskt medborgarskap.

Villkoren för att erhålla ett svenskt medborgarskap reglerades i lag första gången 1858. Den nuvarande medborgarskapslagen är från 2001, vilken även tillåter dubbla eller flerfaldiga medborgarskap. Det innebär bland annat att om en person har flera medborgarskap prioriteras ett av dessa som sedan används i SCB:s register. Prioriteringen överensstämmer med den som Försäkringskassan (tidigare Riksförsäkringsverket) använder och i korthet prioriteras Sverige, statslös, under utredning (vid tveksamheter gällande medborgarskapet) och okänt medborgarskap först.

I Sverige har 481 141 personer utländskt medborgarskap, varav hälften är kvinnor och hälften män. De utländska medborgarna utgör omkring fem procent av Sveriges folkmängd och är medborgare i omkring 180 olika länder. Andelen utländska medborgare har

varierat mellan fyra och sju procent de senaste decennierna. De flesta har ett medborgarskap från något av våra nordiska grannländer, därefter är det vanligast med medborgarskap från övriga Europa och Asien. Bland våra nordiska grannländer är det fler än hälften som har ett finskt medborgarskap medan knappt tre procent har ett isländskt medborgarskap. Vad gäller personer med utländskt medborgarskap från övriga Europa så har flest personer ett tyskt medborgarskap (13 procent). Av personer med ett asiatiskt medborgarskap har 39 procent ett irakiskt medborgarskap.

Sveriges befolkning efter medborgarskapsland, den 31 december 2004

Land/region	Antal	Andel (%)
Totalt	9 011 392	100,0
Sverige	8 530 251	94,7
Norden utom Sverige	161 186	1,8
EU25 utom Norden	87 485	1,0
Europa utom EU25 och Norden	65 249	0,7
Afrika	26 222	0,3
Nordamerika	14 108	0,2
Sydamerika	15 778	0,2
Asien	101 193	1,1
Oceanien	2 402	0,0
Statslös	5 153	0,1
Okänt	2 365	0,0

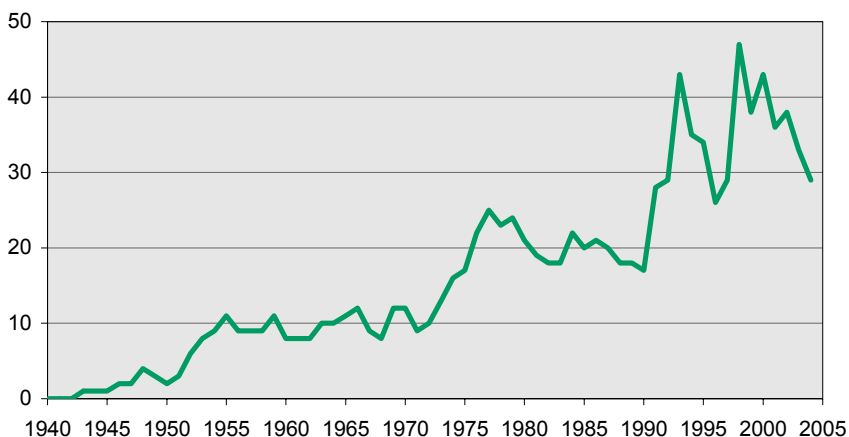
En stor andel av de utländska medborgarna är även utrikes födda, 86 procent. Däremot är knappt 63 procent av de utrikes födda svenska medborgare. Personer födda i Sydkorea har störst andel svenska medborgare med 93 procent (endast sju procent utländska medborgare). Andra födelseländer som har en hög andel svenska medborgare är Tjeckoslovakien och Vietnam. En låg andel svenska medborgare har däremot personer födda på Island, där endast 18 procent är svenska medborgare. Andelen svenska medborgare är låg även för personer födda på Irland samt i Serbien och Montenegro.

Färre nya svenska medborgare

Under 2004 bytte 28 893 utländska medborgare till svenskt medborgarskap, vilket är en minskning med 13 procent i jämförelse med året innan. Av dessa var 54 procent kvinnor och 46 procent män.

Inte sedan 1997 har antalet personer som bytt till svenskt medborgarskap varit så lågt.

Antal utländska medborgare som fått svenskt medborgarskap 1940–2004. Tusental

Nästan hälften av dem som bytte till svenskt medborgarskap var tidigare medborgare i ett europeiskt land och mer än en tredjedel var medborgare i ett asiatiskt land. Den största enskilda gruppen som bytte till svenskt medborgarskap var irakiska medborgare, 5 298 personer. Irakiska medborgare har varit den största enskilda gruppen sedan 2002. Medborgare i ett annat EU-land som blev svenska medborgare under 2004 uppgick till 5 503 personer, där nästan hälften tidigare var finska medborgare.

Antalet personer som erhållit svenskt medborgarskap har varierat kraftigt över åren, från omkring 10 000 medborgarskapsbyten på 1960-talet, omkring 20 000 på 1980-talet, till toppnoteringen på 46 500 år 1998. Under så gott som hela 1990-talet steg antalet medborgarskapsbyten kraftigt, till stor del på grund av oroligheterna på Balkan. Ökningen under 1998 berodde dels på att drygt 10 000 personer från Bosnien-Hercegovina fick svenskt medborgarskap, dels på att det höga antalet jugoslaver som bytt till svenskt medborgarskap under 1990-talet var fortsatt högt under 1998. Under 2000-talet ser man istället en nedåtgående trend med avseende på antalet medborgarskapsbyten.

Personer från närliggande länder dröjer med medborgarskapsbytet

Hur lång tid tar det för utländska medborgare, från att ha blivit folkbokförda i Sverige, tills de byter till svenskt medborgarskap? Spelar det någon roll varifrån man kommer för hur många år det går innan man byter till svenskt medborgarskap?

Utrikes födda som bytt till svenskt medborgarskap 2004, efter födelseland/födelseregion och tid i Sverige

Land/region	Antal personer	Antal år/person
Totalt	22 060	4,5
Norden utom Sverige	1 662	10,1
EU25 utom Norden	1 774	6,4
Europa utom EU25 och Norden	5 473	4,2
Afrika	1 869	3,4
Nordamerika	558	4,9
Sydamerika	1 031	4,6
Asien	9 514	3,4
Oceanien	86	5,1
Sovjetunionen	85	5,6
Okänt	8	2,8

För de personer som bytte till svenskt medborgarskap 2004 tog det längst tid innan medborgarskapsbytet, i genomsnitt 10,1 år, för personer födda i något av våra nordiska grannländer. Av de nordiska länderna var personer födda i Finland de som väntade absolut längst innan medborgarskapsbytet, i genomsnitt elva år.

Personer födda i Storbritannien och Nordirland väntade också i genomsnitt elva år med att byta till svenskt medborgarskap. För länder ingående i EU25 utom Norden tog det i genomsnitt 6,4 år innan medborgarskapsbytet. Inkluderar man även personer födda i övriga Europa (utom Norden) kortades tiden till i genomsnitt 4,8 år innan medborgarskapsbytet.

Det tog relativt kort tid innan medborgarskapsbytet för personer födda i Afrika eller Asien, närmare bestämt 3,4 år i genomsnitt. För personer födda i Irak, vilka antalsmässigt var den enskilt största gruppen som bytte till svenskt medborgarskap 2004, tog det också i genomsnitt 3,4 år innan medborgarskapsbytet.

Adopterade

Annika Klintefelt

En adoption ger barnet samma rättigheter som barn som fötts inom familjen och kan enligt svensk lag inte hävas. Adoption av barn under tolv år ger barnet automatiskt svenskt medborgarskap om någon av adoptivföräldrarna (adoptanterna) är svensk medborgare. När det gäller adoption av styvbarn så tillåter lagen att den som fyllt 18 år kan få adoptera sin make/makas barn. För att få adoptera andra barn måste adoptanten vara minst 25 år. Om ett par vill adoptera ett barn tillsammans måste paret vara gifta eller registrerade partner.

”Det har alltid förekommit att makar tagit hand om föräldralösa barn och uppfostrat dem som sina egna. En lag om adoption fick vi dock först 1917.”

”Adoptioner av utländska barn började i liten skala på 1950-talet. De adoptioner som då ägde rum gällde vanligen barn som de blivande adoptivföräldrarna själva fått kontakt med under vistelse utomlands eller barn som, när frågan om adoption blev aktuell, redan bodde i Sverige. Under 1960-talet ökade intresset för adoption av barn från andra länder... Den främsta orsaken var att allt färre svenska barn lämnades för adoption. De svenska barn som idag behöver ett nytt hem genom adoption är få. I den situationen ter det sig i dag naturligt för många att vända sig till länder där det finns barn som saknar hem och föräldrar.” (Internationella adoptioner. Handbok för socialnämnder, 1997, sid. 3-4.)

Adopterade i Sverige

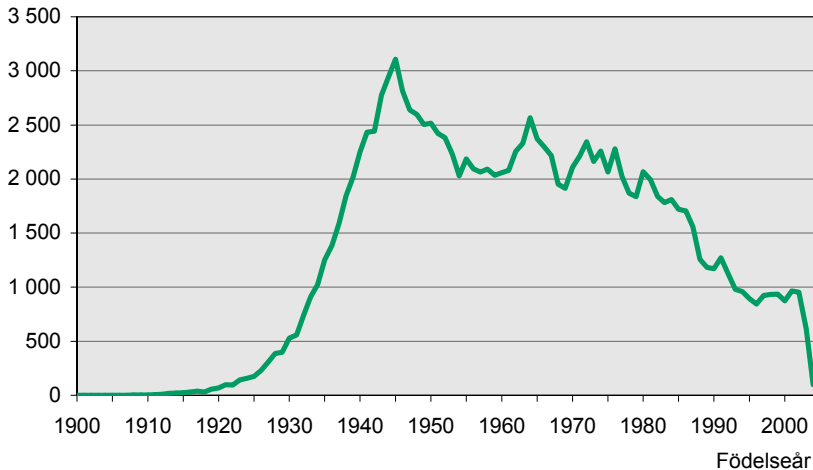
I Sverige finns i dag (den 31 december 2004) 136 000 personer som är adopterade. Knappt 51 000 av dessa är födda utomlands. De flesta adopterade är födda i Sverige, följt av Sydkorea, Indien, Colombia och Finland.

De tio vanligaste födelseländerna för adopterade boende i Sverige den 31 december 2004

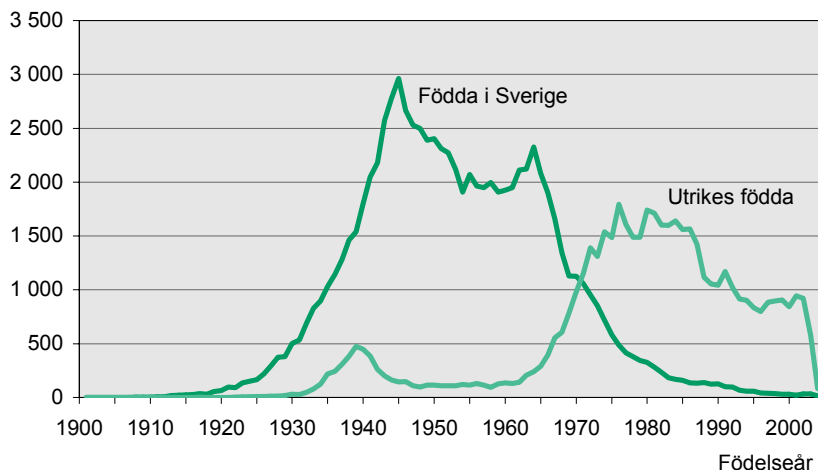
Födelseland	Antal
Sverige	85 603
Sydkorea	8 461
Indien	6 754
Colombia	5 164
Finland	4 065
Sri Lanka	3 383
Chile	2 176
Kina	2 043
Thailand	1 858
Polen	1 831

Varje år adopteras cirka 1 600 personer, varav omkring två tredjedelar är födda utomlands. De inrikes födda som adopteras är främst vuxna. Till största del torde detta handla om styvbarnsadoptioner.

Antal adopterade, boende i Sverige den 31 december 2004, efter födelseår

Av de som är adopterade i Sverige i dag är de flesta födda under 1940-talet, men det är även många födda i mitten av 1960-talet samt under 1970-talet. Antalet adopterade som är födda år 2004 är mycket lågt. Det beror på att antalet barn som adopterades under 2004 och som också var födda 2004 var mycket litet.

Antal adopterade efter födelseår och bakgrund den 31 december 2004

Av alla som är adopterade, oavsett ålder, är två tredjedelar födda i Sverige. De allra flesta som är födda före 1965 är födda i Sverige. De som är yngre än 40 år är i större utsträckning födda utomlands. Bland de adopterade som är födda under 1980-talet är omkring elva procent födda i Sverige. Den höga andelen av adopterade som är utrikes födda åren kring 1939 beror på adaptioner av finska krigsbarn.

Av de 136 000 personer som är adopterade har 90 000 adopterats av två adoptivföräldrar medan övriga 46 000 endast har adopterats av en adoptant. Bland de adopterade som är utrikes födda är andelen som adopterats av två adoptivföräldrar hög, 89 procent. Av de som är födda i Sverige har ungefär lika många adopterats av en adoptivförälder som av två. Den absoluta merparten av de som bara har adopterats av en adoptivförälder är födda i Sverige och är 30 år eller äldre. Detta handlar antagligen till största del om styvbarnsadoptioner. Av de som bara har adopterats av en adoptivförälder har hela 85 procent en adoptivpappa.

Adoptioner genomförda 2004

År 2004 adopterades 1 669 personer. Av dessa var 1 093 utrikes födda. Vanligen är det små barn som adopteras men även adoptioner av vuxna genomförs. Under 2004 genomfördes 504 adoptioner där adoptivbarnet var 18 år eller äldre. Av de som adopterades under 2004 var 83 barn yngre än sex månader, 196 var mellan sex månader och ett år och 511 var mellan ett och två år. Yngst var de

barn som var födda i Bolivia och Colombia, de var bara sju månader i genomsnitt när de adopterades.

I de fall personen som adopteras är vuxen är det vanligt att personen också är född i Sverige. Under 2004 var 81 procent av de inrikes födda personerna som adopterades myndiga.

Det största enskilda födelselandet bland de som adopterades under 2004 var Sverige. Den absoluta merparten av dessa var 18 år eller äldre. Andra vanliga födelseländer var Kina följt av Sydkorea, Colombia, Sydafrika och Ryssland. I dessa fall var det mest adopttioner av barn.

Antal adoptioner och andel adoptioner av personer 18 år eller äldre efter födelseland, 2004

Födelseland	Totalt	Andel (%) 18 år eller äldre
Sverige	576	81
Kina	417	0
Sydkorea	110	0
Colombia	68	0
Sydafrika	60	0
Ryssland	59	2
Indien	56	0
Vitryssland	49	2
Thailand	41	0
Polen	24	8

Av de utrikes födda barn som adopterades 2004 var 67 procent flickor. Bland de födda i Sverige som adopterades var könsfördelningen jämnare med 56 procent kvinnor. Hela 96 procent av de som adopterades från Kina var flickor. Endast 15 av 417 barn födda i Kina var pojkar. Även bland de som var födda i Indien var andelen flickor hög, 79 procent. En låg andel flickor var det exempelvis bland de som var födda i Thailand, 37 procent.

Personer med utländsk bakgrund

Arne Holmqvist

16 procent har utländsk bakgrund

Av Sveriges befolkning på 9 011 392 personer 2004 var antalet med utländsk bakgrund 1 426 293 personer, vilket är 16 procent av befolkningen. Av de med utländsk bakgrund var ungefär tre fjärdedelar födda utomlands, 1 100 262 personer, och övriga 326 031 personer var födda i Sverige med båda föräldrarna födda utomlands.

SCB:s definition på utländsk bakgrund är² folkbokförda personer som antingen är födda utomlands eller är födda i Sverige med båda föräldrarna födda utomlands. Personer med svensk bakgrund är alltid födda i Sverige och har högst en förälder som är född utomlands.

Hur hänger medborgarskap ihop med utländsk bakgrund och födelseland?

Eftersom det är födelseland och inte medborgarskap som används för att avgöra om en person har svensk eller utländsk bakgrund så är det fullt möjligt att ha utländsk bakgrund även om man är svensk medborgare, och tvärtom. Antal personer med utländsk bakgrund och som var svenska medborgare var 968 975 personer 2004. Det motsvarar två tredjedelar av samtliga med utländsk bakgrund. Denna grupp består dels av personer födda i Sverige som fått svenskt medborgarskap efter någon av sina två utrikes födda föräldrar (280 823 personer), och dels av utrikes födda som antagit svenskt medborgarskap (688 152 personer). Se mer om naturalisering i avsnittet *Medborgarskapsbyten*.

I befolkningen fanns även en mindre grupp på 23 823 personer med svensk bakgrund, som var utländska medborgare. Samtliga var födda i Sverige varav en del har bott utomlands och återvänt med

---

² Gäller från år 2002 och finns redovisat i *Meddelande i samordningsfrågor* (MIS 2002:3).

utländskt medborgarskap. Andra i denna grupp är födda i Sverige och har fått utländskt medborgarskap efter någon av föräldrarna.

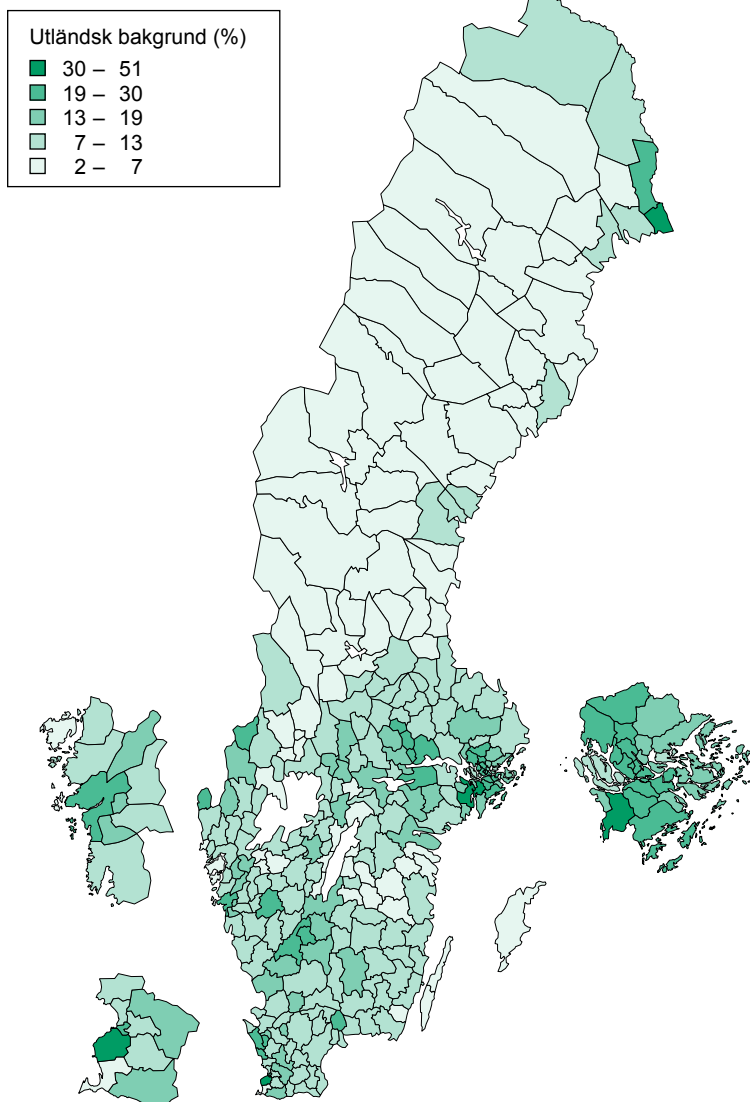
Sambandet mellan medborgarskap, födelseland och svensk/utländsk bakgrund. Antal personer den 31 december 2004

	Svensk bakgrund	Utländsk bakgrund	Total	
Födda i Sverige	7 561 276 Svenska medborgare	280 823 Svenska medborgare	7 842 099 Alla svenska medborgare födda i Sverige	7 911 130 Samtliga födda i Sverige
	23 823 Utländska medborgare	45 208 Utländska medborgare	69 031 Alla utländska medborgare födda i Sverige	
Födda utomlands	–	688 152 Svenska medborgare	688 152 Alla svenska medborgare födda utomlands	1 100 262 Samtliga födda utomlands
	Födda utomlands har inte svensk bakgrund	–	412 110 Alla utländska medborgare födda utomlands	
Total	7 561 276 Alla svenska medborgare med svensk bakgrund	968 975 Alla svenska medborgare med utländsk bakgrund	8 530 251 Samtliga svenska medborgare	
	23 823 Alla utländska medborgare med svensk bakgrund	457 318 Alla utländska medborgare med utländsk bakgrund	481 141 Samtliga utländska medborgare	
	7 585 099 Samtliga med svensk bakgrund	1 426 293 Samtliga med utländsk bakgrund	9 011 392 Hela befolkningen	

Stora regionala skillnader gällande andelen med utländsk bakgrund

I södra Sverige och i storstadsregionerna finns de flesta kommuner som har en större andel med utländsk bakgrund än riksgenomsnittet. Men den kommun där andelen med utländsk bakgrund är som allra störst är Haparanda i norr där 51 procent av befolkningen har utländsk bakgrund. Kommunen har med sin närhet till Finland sedan länge haft ett omfattande utbyte med grannlandet.

Andel personer med utländsk bakgrund i Sveriges kommuner den 31 december 2004

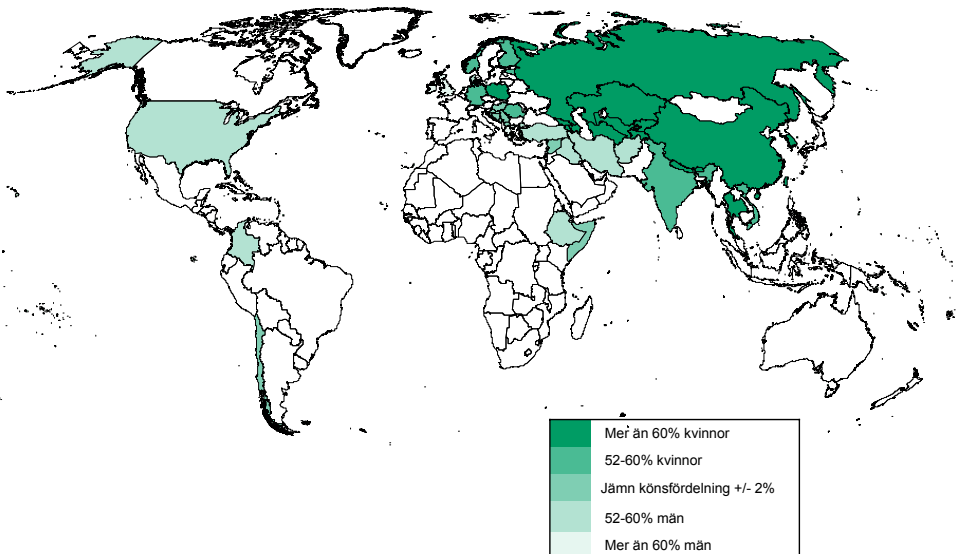
Fler kvinnor från öst, fler män från väst

Vid en redovisning av personer med utländsk bakgrund efter länder eller världsdelar, används normalt endast det egna födelselandet. Det innebär att en fjärdedel av dem som har utländsk bakgrund, de som är födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar, inte kommer med i denna redovisning.

Könsfördelningen för utrikes födda i något av de 30 största födelseländerna visar att det finns en stor andel kvinnor med ursprung i länder som ligger i Asien och Östeuropa. Exempelvis är 76 procent av de som är födda i Thailand kvinnor och av de som är födda i Polen, Ryssland och Kina är cirka 65 procent kvinnor. Födelseländer med en hög representation av män finner man främst i Europa, Amerika och Mellanöstern. Till exempel är 65 procent av dem som är födda i Storbritannien män. För Grekland är andelen män 60 procent och för Irak och Libanon 55 procent.

Antalet födda i något av de 30 största födelseländerna för befolkningen den 31 december 2004 var över 900 000 (se kartan nedan). Det utgör över 80 procent av samtliga utrikes födda.

Könsfördelning för utrikes födda i Sverige, de 30 största födelseländerna den 31 december 2004

Asylsökande

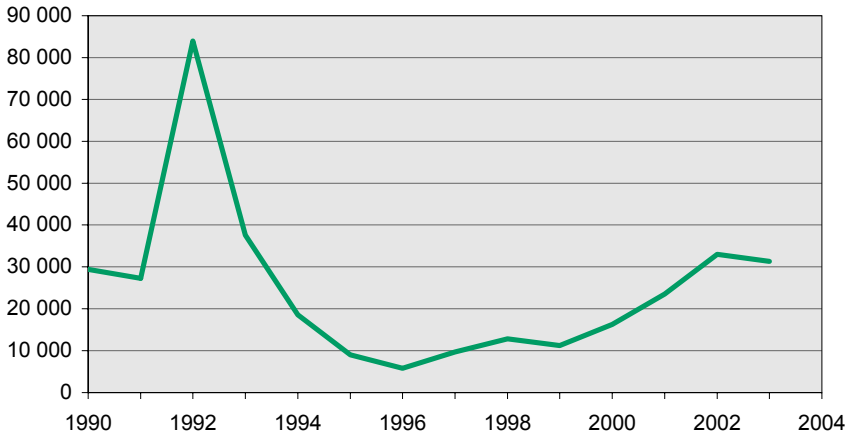
Lena Bernhardtz

Färre asylsökande

Sverige har undertecknat FN:s flyktingkonvention vilket innebär att de som riskerar förföljelse i sitt hemland p.g.a. ras, nationalitet, att personen tillhör en viss samhällsgrupp eller p.g.a. personens religiösa eller politiska uppfattning har rätt att få asyl. Sverige ger dessutom de personer asyl som har starka skäl att riskera dödsstraff eller tortyr, behöver skydd på grund av krig eller miljökatastrof i sitt hemland eller riskerar förföljelse på grund av kön eller sexuell läggning (Utlänningslagen).

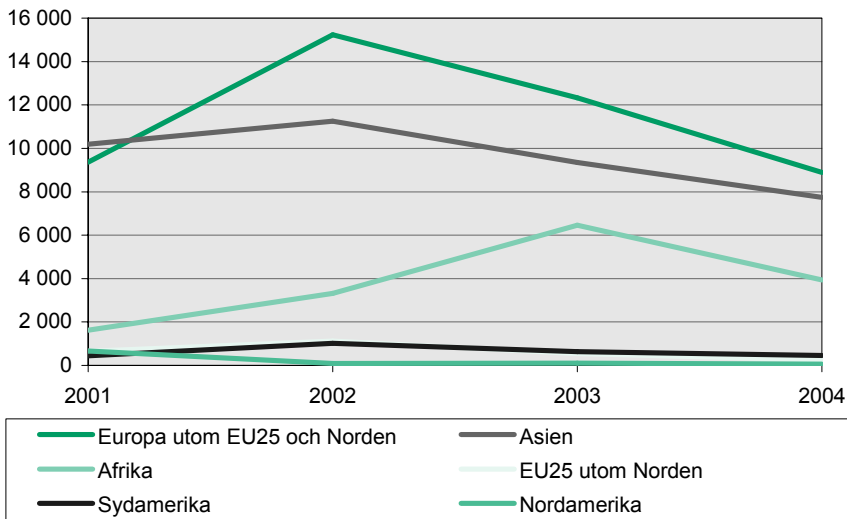
De som är asylsökande har inget uppehållstillstånd och är inte folkbokförda i Sverige. Året de får asyl ingår de i SCB:s statistik över antal invandrade.

En person som kommer till Sverige för att söka asyl tar kontakt med Migrationsverket för att göra en asylansökan. När Migrationsverket tagit emot ansökan påbörjas en utredning för att se om personen har skäl som är tillräckliga för att få asyl i Sverige. Det har under de senaste decennierna funnits stora variationer i antalet asylsökande. Kriget på Balkan var en anledning till att 138 000 personer från den regionen sökte asyl i Sverige under 1990-talet.

Antal asylsökande 1990–2004

Under 2004 minskade antalet asylsökande kraftigt jämfört med 2003. Totalt sökte 23 161 personer asyl i Sverige under 2004 vilket jämfört med 2003 var en minskning med 26 procent.

Minskningen har inte inneburit någon större förändring avseende vilka medborgarskapsländer som de asylsökande kommer ifrån. Det är fortfarande Serbien och Montenegro samt det forna Sovjetunionen som dominerar. Fördelningen mellan världsdelarna ser ut som i följande diagram. Det är mest medborgare från Europa förutom EU:s 25 länder som söker asyl i Sverige.

Antal asylsökande per världsdel 2001–2004

Var bor de asylsökande?

Totalt fanns 37 298 personer inskrivna i Migrationsverkets asylsystem den 31 december 2004. En stor del av dessa, närmare bestämt 24 procent fanns i Stockholms, Göteborgs och Malmö kommun.

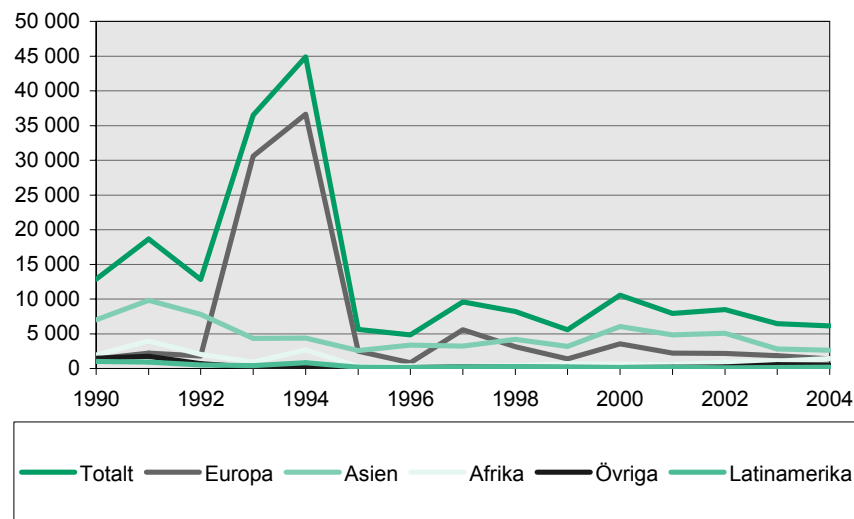
Under tiden som Migrationsverket utreder om de asylsökande har skäl till asyl bor de på mottagningsenheter i kommunerna eller i eget boende. Mottagningsenheter består oftast av vanliga lägenheter där de asylsökande sköter hushållet själva. Familjer får eget rum men måste dela lägenheten med andra. Asylsökande som kommer ensamma måste räkna med att dela rum.

Drygt hälften av de sökande bodde under 2004 i eget boende. Det betyder oftast att de bor hos vänner eller släktingar. I storstads-kommunerna bor nästan alla i eget boende.

Några kommuner med ett stort antal asylsökande (över 500) där de flesta bor på förläggningar är Boden, Sundsvall, Laxå, Söderhamn, Karlskoga och Skellefteå.

Färre får stanna

Asylsökandes beviljade uppehållstillstånd 1990–2004

Källa: Migrationsverket

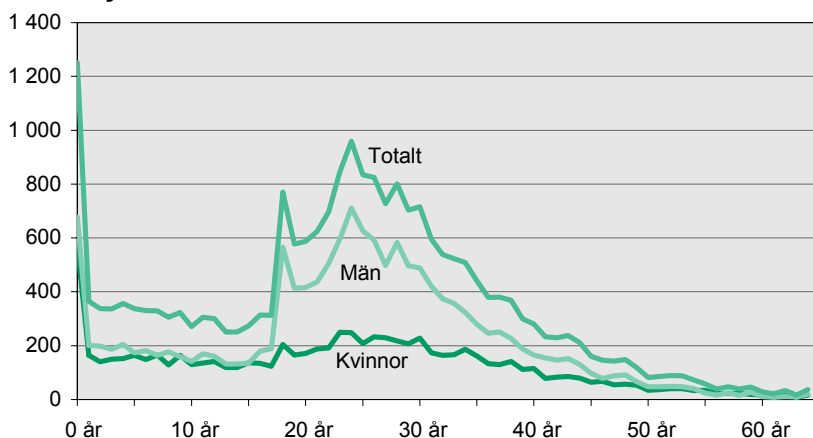
Andelen asylsökande som får stanna i Sverige minskar. Enligt Migrationsverket fick 41 procent av de som sökte asyl år 2000 uppehållstillstånd mot bara 17 procent av de som sökte asyl år 2002. För de som sökte asyl år 2003 och 2004 pågår fortfarande processen i

många fall varför någon statistik över utfallet inte kan redovisas. Främsta anledningen till att en lägre andel fick asyl 2002 än 2000 är att situationen har förändrats i flera av de länder varifrån många kommer som söker asyl i Sverige, t.ex. länderna på Balkan, Irak, Somalia och Afghanistan.

Enligt Migrationsverkets resultatredovisning för år 2004 tog hela asylprocessen för ärenden som avslutades detta år i genomsnitt 521 dagar. Handläggningstiden för Migrationsverket var i genomsnitt 291 dagar och för Utlänningsnämnden 170 dagar. En grupp har dock betydligt längre prövningstid, nämligen irakierna. Hälften av dessa har varit i asylsystemet i mer än två år. Detta beroende i första hand på väntan på beslut men även på att avvisningsbeslut har varit svårt att genomföra.

Vilka söker asyl i Sverige?

Antal asylsökande 2004 efter ålder och kön

Under 2004 var 64 procent, 14 816 av de asylsökande, män. Kvinnorna var till antalet 8 345. Detta förhållande mellan könen har funnits de senaste tio åren.

År 2004 var 40 procent av dem som sökte asyl i Sverige män mellan 19 och 40 år.

Många barn söker asyl i Sverige och under 2004 sökte 6 550 barn mellan 0 och 17 år asyl i Sverige. Av dessa var 1 251 barn yngre än ett år. Under året kom 388 barn ensamma utan någon vårdnadshavare.

Ett internationellt perspektiv³

Anna Eriksson

Stora skillnader i den demografiska utvecklingen i världen

Världens befolkning uppgick 2004 till 6,5 miljarder enligt FN:s *World Population Prospects: The 2004 revision*. Det finns stora skillnader mellan olika regioner i världen när det gäller den demografiska utvecklingen. Medan världens totala befolkning fortsätter att öka så har de industrialiserade länderna⁴ knappast någon befolkningstillväxt alls samtidigt som de 50 länder som klassificeras som minst utvecklade⁵ har en snabbt växande befolkning. Ett annat exempel är att omkring 93 procent av världens befolkningstillväxt sker i utvecklingsländerna⁶ och bara sju procent i de industrialiserade länderna.

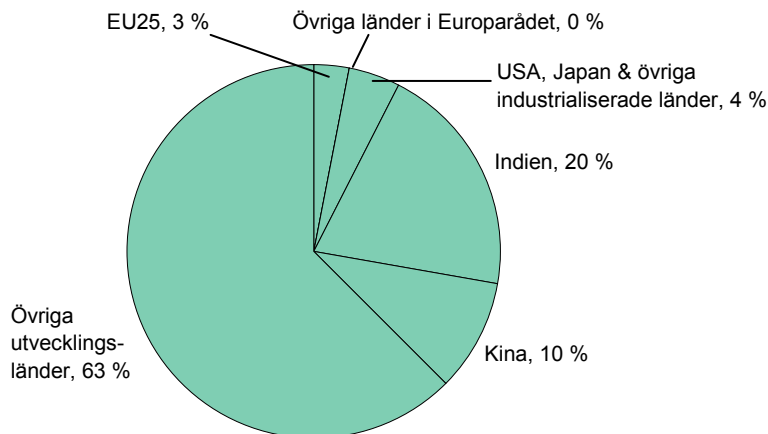
---

³ Avsnittet ingår ej i Sveriges Officiella Statistik (SOS).

⁴ De industrialiserade länderna, enligt Eurostat, inkluderar alla länder i Europa inklusive det forna Sovjetunionen samt Australien, Kanada, Japan, Nya Zeeland, Turkiet och USA. Denna typ av indelningar skiljer sig dock åt mellan olika internationella organisationer.

⁵ De 50 minst utvecklade länderna betecknas i FN-sammanhang MUL, eller på engelska LDC – "Least developed countries". Detta är inte samma sak som "Less developed countries", utvecklingsländer, som innefattar en större grupp länder.

⁶ Utvecklingsländer inkluderar här alla länder utom de som klassas som industrialiserade (se fotnot ovan).

Andel av världens befolkningstillväxt, 2004. Procent

Källa. Eurostat Statistics in Focus 15/2005.

Enligt FN:s prognos kommer världens befolkning att uppgå till 9,1 miljarder år 2050. Nio länder svarar för hälften av befolkningstillväxten mellan 2005 och 2050. Dessa är Indien, Pakistan, Nigeria, Demokratiska Republiken Kongo, Bangladesh, Uganda, USA, Etiopien och Kina.

Bakom skillnaderna i befolkningsutvecklingen ligger olika trender beträffande fruktsamhet, dödlighet och internationell migration.

I början av 2000-talet var den summerade fruktsamheten⁷ globalt sett 2,65 barn per kvinna. Den förväntade livslängden för 0-åringar 2000–2005 är beräknad till 65 år. Måtten är mycket grova och döljer stora skillnader mellan världens länder. Till exempel så har dödligheten ökat, medellivslängden förkortats och befolkningstillväxten saktat av i ett antal länder som är hårt drabbade av HIV/AIDS. I södra Afrika har medellivslängden fallit från 62 år (1990–1995) till 48 år (2000–2005) och ligger nu på samma nivå som på 1950-talet.

Efter 25 år med epidemin har över 20 miljoner människor dött av AIDS och nära 40 miljoner bär på HIV-viruset. Afrika söder om Sahara har hittills varit värst drabbat men i dag ökar andelen smittade snabbast i länder i Östeuropa och i Asien. Det finns dock exempel på länder som lyckats få ner utbredningen av HIV.

⁷ Summerad fruktsamhet beräknas som summan av de åldersspecifika fruktsamhetstalen. Talet visar hur många barn som en kvinna i genomsnitt skulle föda under sin fruktsamma period utifrån den vid tidpunkten för beräkningen gällande fruktsamheten.

En tydlig global demografisk trend är den åldrande befolkningen. Medan 1900-talet utmärktes av en explosionsartad befolkningsökning så väntas 2000-talet bli ett århundrade av åldrande. FN beräknar att antalet personer som är 60 år eller äldre kommer att tredubblas mellan 2005 och 2050. Majoriteten av de äldre (6 av 10) lever i dag i fattiga länder och detta förhållande kommer att förstärkas.

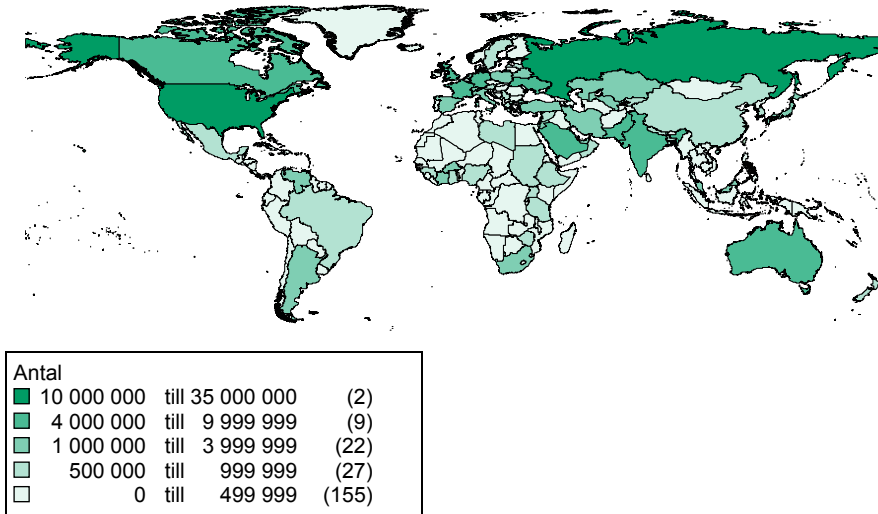
Internationell migration

Internationell migration har stor inverkan på befolkningens storlek och sammansättning. De som migrerat till ett annat land utgör bara 2,9 procent av världens befolkning⁸ men de ekonomiska, sociala, politiska och demografiska följderna av den globala migrationen är mycket större än vad procentandelen antyder. För många länder i Europa uppväger den internationella migrationen en krympande naturlig befolkningsökning. För utvecklingsländerna däremot representerar den internationella migrationen oftast bara en liten andel av befolkningen. Konsekvenserna kan ändå vara påtagliga eftersom de som utvandrar oftast är personer i produktiv ålder och med hög utbildning. I sammanhanget kan nämnas att penningförsändelser från emigranter utgör ett viktigt bidrag till nationalinkomsterna i utvecklingsländerna. Beloppen är i många länder lika stora eller större än vad det totala biståndet uppgår till.

Mellan 2005 och 2050 beräknas antalet nettomigranter, dvs. skillnaden mellan antalet invandrade och utvandrade, från mindre till mer utvecklade regioner i världen att ligga runt 98 miljoner personer. USA och Ryssland är de länder som har de i särklass största migrantbefolkningarna. Migrationsflödena har ändrats och diversifierats under senare år och i vissa regioner har migrationen avtagit. I både Asien och Afrika sker internationell migration i stor utsträckning inom kontinenten.

---

⁸ År 2000 fanns 175 miljoner människor som levde i ett annat land än där de var födda. Siffran uppskattas till mellan 185–192 miljoner människor 2005. Källa IOM, *World Migration 2005*

Antal internationella migranter i befolkningen, 2000

Källa: UN Statistics division.

FN:s millenniemål

Den globala befolkningsutvecklingen är en viktig komponent i millenniemålen (Millennium Development Goals) som är åtta tidsbundna mål för världens utveckling, hämtade från FN:s Millenniendeclaration. Deklarationen skrevs under av världens ledare under det s.k. Millennietoppmötet år 2000 och målen är i dag centrala i utvecklingsdebatten.

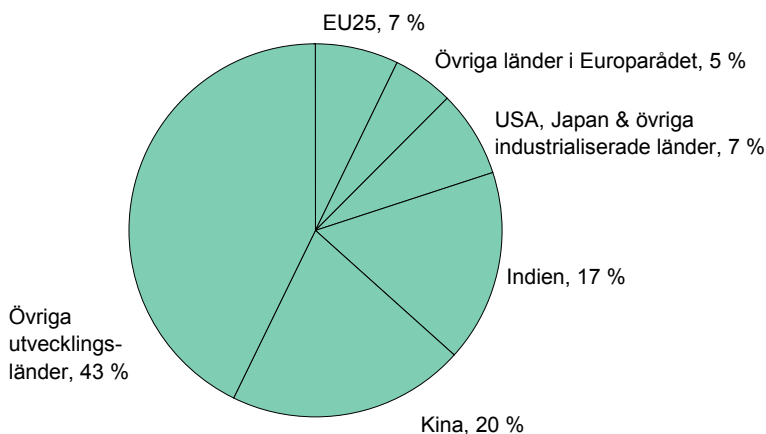
Bland målen finns att minska dödligheten bland barn under fem års ålder med två tredjedelar fram till år 2015 samt att minska mödradödligheten med tre fjärdedelar fram till år 2015.

UNDP:s *Human Development Report 2005* rapporterar om framsteg mot målen i vissa regioner medan stagnation och tillbakagång präglar andra. I Afrika söder om Sahara är dödstalet bland barn mycket högt och mer än vart sjätte barn uppnår inte fem års ålder. Sverige hör till de länder som har lägst barnadödlighet i världen, med tre barn av tusen som dör innan fem års ålder. I UNDP:s rapport beskriver man ett scenario där målet om att minska den globala barnadödligheten med två tredjedelar kommer att nås först 2045 – 30 år efter det uppsatta målet.

Migration ökar EU:s befolkning

Den totala befolkningen i de 25 EU-länderna var 459 miljoner den 1 januari 2005 enligt Eurostat. Detta innebär att en av 14 personer i världen lever i EU. Vid 1900-talets början levde en av fyra personer i det som då utgjorde Europa. Sett i ett globalt perspektiv krymper andelen EU-medborgare.

Andel av världens totala befolkning, 2004

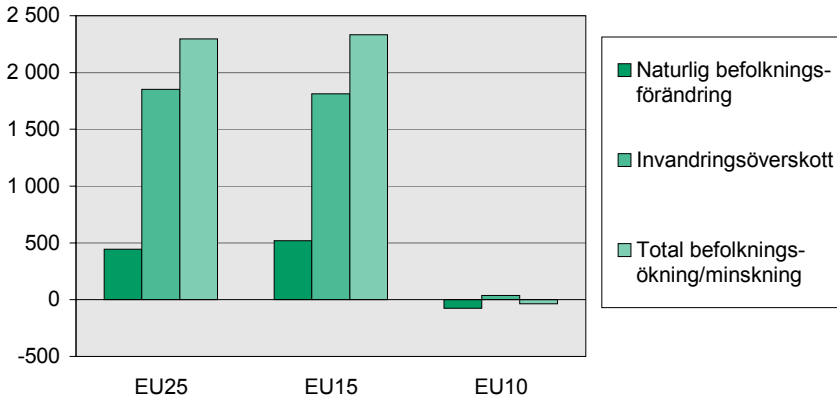

Källa. Eurostat Statistics in Focus 15/2005

År 2004 ökade EU:s befolkning⁹ med 2,3 miljoner, vilket var en något större ökning än under 2003. Den naturliga folkökningen (födda minus döda) har under en längre tid varit låg i de flesta europeiska länder. Mellan 2003 och 2004 fördubblades dock den naturliga befolkningstillväxten för EU totalt. Det finns stora variationer inom unionen och ett tiotal länder främst i Central- och Östeuropa upplevde en negativ naturlig befolkningsutveckling 2004, dvs. fler som dog än som föddes. Sammantaget för EU finns ett födelseöverskott men om man ser till Europa i helhet (inklusive icke-EU länder) var det fler som dog än som föddes under 2004.

Trots att den naturliga befolkningstillväxten ökat, beror hela 80 procent av EU:s totala befolkningsökning på migration. Migrationen sker nästan uteslutande till de 15 länder som ingick i EU innan utvidgningen. Totalt i de tio nya medlemsländerna minskade befolkningen något 2004 på grund av en negativ naturlig befolkningsutveckling som inte uppvägdes av invandring.

⁹ Befolkning i de 25 länder som kom att utgöra det utökade EU i maj 2004.

Befolkningstillväxt i EU i tusental, 2004

Bland de 25 EU-länderna hade 20 länder ett invandringsöverskott 2004. I de resterande fem länderna, Estland, Lettland, Litauen, Nederländerna och Polen, var det fler som utvandrade än invandrade.

Vilka länder ingår i EU ?

EU15	EU10
Belgien	Cypern
Danmark	Estland
Finland	Lettland
Frankrike	Litauen
Grekland	Malta
Irland	Polen
Italien	Slovakien
Luxemburg	Slovenien
Nederländerna	Tjeckien
Portugal	Ungern
Spanien	
Storbritannien	
Sverige	
Tyskland	
Österrike	

I Sverige och i de flesta EU-länderna har invandringen under många år främst kommit från länder utanför EU medan flyttningar inom EU varit mer begränsade. I och med EU:s utvidgning 2004 har den interna rörligheten inom EU förändrats och flyttningar från de tio nya medlemsländerna till vissa av de 15 gamla har ökat. Detta beskrivs mer i detalj i avsnittet *Invandringen till Sverige ökade efter EU:s utvidgning*.

Migrationen som beskrivs i detta avsnitt avser den registrerade invandringen. Den illegala invandringen är ett komplext fenomen som av naturliga skäl är svårt att mäta och tillförlitlig statistik finns för närvarande inte. International Organisation for Migration (IOM) uppskattar grovt att mellan 20 och 30 procent av migrationen till Europa består av illegal invandring. Vid sekelskiftet beräknades antalet illegala invandrare i Europa uppgå till tre miljoner. Det finns ingen anledning att tro att antalet skulle vara lägre i dag.

EU:s befolkning utmärks av avtagande tillväxt och åldrande

Enligt Eurostats prognos kommer befolkningen i EU25 fortsätta att växa till 2025, sedan minskar den. Ökningen fram till 2025 beror nästan uteslutande på internationell migration men från runt 2025 kommer migrationen inte längre att väga upp den negativa naturliga befolkningsutvecklingen och invånarantalet i EU kommer gradvis att minska. Medan fruktsamhet och dödlighet inte kommer att ändras drastiskt så är migrationen den osäkra faktorn i prognoserna. Migrationstrender är instabila och svåra att förutse. Bristen på jämförbar statistik är en ytterligare faktor som försvårar prognoserna.

Om man tittar på enskilda länder har man de senaste åren konstaterat en befolkningsminskning i hälften av EU:s nya medlemsländer. Enligt prognosen från Eurostat kommer allt fler länder att uppleva en tillbakagång i befolkningens storlek. Sverige däremot tillhör ett av de fem länder som fortfarande kommer att ha en växande befolkning 2050 (Sverige, Irland, Cypern, Luxemburg och Malta). Detta scenario bygger på att Sverige i dag både har ett invandringsöverskott och en naturlig folkökning.

I jämförelsen mellan länder noterar Eurostat t.ex. att den summerade fruktsamheten har ökat relativt mycket i Sverige, efter en tillbakagång i slutet av 1990-talet, till en nivå som låg på 1,7 barn per kvinna 2004 jämfört med 1,5 för EU i helhet. Den lägsta fruktsamheten fanns i Slovenien (1,22) och den högsta i Irland (1,99).

Den summerade fruktsamheten på 1,5 barn per kvinna för EU ligger långt under det så kallade reproduktionstalet på 2,1 barn. Reproduktionstalet motsvarar det antal barn som en kvinna måste föda under sitt liv för att befolkningen skall reproducera sig själv. Inget enskilt EU-land hade en fruktsamhet 2004 som närmade sig reproduktionstalet. Inom Europa i sin helhet var det bara Turkiet som uppnådde talet, med en summerad fruktsamhet på 2,2 barn per kvinna.

Ett annat utmärkande drag för EU:s befolkning är att vi blir allt äldre, vilket är resultat av en långsamt växande eller minskande befolkning och en medföljande förändring i åldersstrukturerna. Eftersom det inte förväntas ske några stora förändringar i fruktsamheten eller dödligheten så kommer trenden mot en åldrande befolkning att fortsätta.

Enligt Eurostat kommer andelen personer i ekonomiskt aktiv ålder (15–64 år) att minska markant inom EU mellan 2004 och 2050. Andelen äldre (65 år och äldre) växer och kommer att fördubblas under samma period. Sammantaget gör detta att trycket på den aktiva delen av befolkningen, försörjningsbördan, ökar. Hur samhället skall klara av en utveckling mot en minskande och samtidigt åldrande befolkning blir en viktigt politisk fråga under kommande decennier. I den första årliga rapporten om migration och integration, utgiven av Europeiska kommissionen, framhålls att *"invandringen fortsätter vara viktig för EU:s ekonomiska och sociala utveckling. Mot bakgrund av en minskande befolkning i arbetsför ålder kommer invandringen troligen och i allt högre grad att behövas för att möta behoven i det utvidgade EU"*.

Antalet asylsökande i världen, EU och Sverige sjunker

FN:s flyktingkommissarie (UNHCR) redovisar i sin rapport *Global Refugee Trends* att antalet asylansökningar i världen 2004 uppgick till 676 000. Jämfört med 2003 sjönk antalet ansökningar med 19 procent. De flesta asylansökningarna registrerades i Europa (444 000) följt av Nord- och Latinamerika (84 000) och Afrika (82 000). De länder som tog emot flest asylansökningar i ett globalt perspektiv var Frankrike (59 000), Storbritannien (40 200) och Tyskland (35 600), följt av USA, Sydafrika, Kanada, Österrike och Sverige.

Antalet asylsökande till EU har varierat kraftigt sedan början av 1990-talet och växlat mellan drygt 200 000 till närmare 700 000 per år. Det högsta antalet noterades 1992 i samband med krigerna på Balkan. Runt 2002 började antalet asylsökande att sjunka. Under 2004 gjordes 282 480 ansökningar i de 25 EU-länderna vilket är en nedgång med 19 procent jämfört med 2003.

I de stora mottagarländerna, dvs. de länder till vilka de asylsökande söker sig, Storbritannien, Tyskland, Österrike och Sverige, har antalet asylsökande gått tillbaka kraftigt (mellan 24 och 33 procent) mellan 2003 och 2004 och man noterar det lägsta antalet ansökningar på många år. Undantaget är Frankrike, det för närvarande största mottagarlandet, där man inte observerat någon tillbakagång. Cypern

och Polen hör till de få länder där antalet asylsökande ökat, men det rör sig om låga tal antalsmässigt.

I tabellen nedan framgår antal asylsökande under den senaste femårsperioden samt andel asylsökande till respektive medlemsstat av det totala antalet asylsökande under perioden 2000-2005. Tabellen visar också asylsökande per 1000 invånare. Storbritannien, Tyskland och Frankrike har tillsammans tagit emot drygt hälften av alla asylansökningar under femårsperioden. Ställt i proportion till befolkningen så hamnar andra länder, bland dem Sverige, långt upp i jämförelsen.

Asylsökande till EU-länderna 2000–2004

Land	Antal	Andel %	Per 1 000 invånare
Cypern	17 640	0,92	22,2
Österrike	144 810	7,53	17,9
Sverige	127 350	6,62	14,5
Luxemburg	5 480	0,28	12,3
Irland	45 730	2,38	11,7
Belgien	118 350	6,15	11,5
Slovakien	41 120	2,14	7,6
Nederländerna	118 330	6,15	7,4
Danmark	38 590	2,01	7,2
Slovenien	13 720	0,71	6,9
Storbritannien	393 830	20,47	6,7
Malta	2 340	0,12	6,0
Tjeckien	52 220	2,71	5,1
Frankrike	279 190	14,51	4,7
Tyskland	324 150	16,85	3,9
Finland	15 130	0,79	2,9
Ungern	27 760	1,44	2,8
Grekland	26 890	1,40	2,5
Italien	64 660	3,36	1,1
Spanien	35 020	1,82	0,9
Polen	29 250	1,52	0,8
Litauen	1 070	0,06	0,3
Portugal	900	0,05	0,1
Estland	50	0,00	0,0
Lettland	60	0,00	0,0
Totalt	1 923 640	100,00	4,2

Källa: UNHCR

Namnstatistik – efternamn i Sverige¹⁰

Hans Gidebäck

I Sverige finns en lång tradition av att efternamn ärvs på fädernet. Efternamn som bildas med faderns förnamn kallas *patronymikon*, i Sverige är det namn som slutar på son eller dotter. Efternamn som bildas med moderns förnamn, något som är ovanligt, kallas *metronymikon*. I Norden använde högre samhällsklasser patronymikon under hela medeltiden. På 1500-talet började allmogen använda patronymikon medan de högre klasserna istället började anta familjenamn enligt utländsk sed.

År 1901 kom en namnlag som förbjöd användandet av patronymikon och metronymikon och som innebar att alla var tvungna att använda släktnamn. I praktiken innebar det att de allra flesta behöll det efternamn som bildats efter faderns förnamn som släktnamn. Efter 1901 fick exempelvis Anders Erikssons nyfödde son inte längre patronymikonet Andersson, utan istället släktnamnet Eriksson.

I den nu gällande 1982 års namnlag tillåts både patronymikon och metronymikon igen. Till grund för den nya lagstiftningen ligger också en strävan till jämlikhet mellan kvinnor och män i namnrättsligt avseende.

En tredjedel av Sveriges befolkning har sonnamn

I Sverige bor det i dag (den 31 december 2004) 2 920 257 personer som har ett efternamn som slutar på son. Av dessa är 1 445 914 kvinnor och 1 474 343 män. Det motsvarar omkring en tredjedel av Sveriges befolkning. Nästan alla stavar namnet med två s; exempelvis Karlsson. Bara knappt två procent väljer att stava med ett s; Karlson.

---

¹⁰ Avsnittet ingår ej i Sveriges Officiella Statistik (SOS).

De 50 vanligaste sonnamnen den 31 december 2004

Varje stavning redovisas som ett eget namn

Nr	Namn	Antal	Nr	Namn	Antal
1	Johansson	279 858	26	Henriksson	17 523
2	Andersson	276 865	27	Håkansson	16 311
3	Karlsson	214 378	28	Danielsson	16 027
4	Nilsson	186 947	29	Fransson	14 863
5	Eriksson	148 880	30	Gunnarsson	14 776
6	Larsson	134 660	31	Samuelsson	14 668
7	Olsson	119 771	32	Johnsson	14 654
8	Persson	116 901	33	Arvidsson	13 359
9	Svensson	112 577	34	Isaksson	13 000
10	Gustafsson	77 559	35	Mårtensson	12 995
11	Pettersson	70 990	36	Eliasson	11 941
12	Jonsson	61 776	37	Hermansson	10 961
13	Jansson	53 809	38	Månsson	9 837
14	Hansson	46 877	39	Martinsson	9 671
15	Bengtsson	36 617	40	Jonasson	9 330
16	Jönsson	35 862	41	Abrahamsson	9 329
17	Petersson	32 892	42	Andreasson	9 252
18	Carlsson	29 929	43	Åkesson	9 081
19	Magnusson	27 743	44	Göransson	8 823
20	Gustavsson	27 514	45	Ivarsson	8 594
21	Olofsson	26 018	46	Josefsson	8 068
22	Axelsson	23 317	47	Ottosson	7 892
23	Jakobsson	22 038	48	Davidsson	7 827
24	Fredriksson	18 910	49	Adolfsson	7 724
25	Mattsson	18 755	50	Börjesson	7 689

Av sonnamnen finns det nästan inga som är metronymikon dvs. där första ledet är ett kvinnonamn. Inget metronymikon har fler än fyra bärare och redovisas inte här av integritetsskäl. Den danske kungen Sven Estridsson (1020-1074) är ett historiskt nordisk exempel på en person med metronymikon. I Norge fick han dock heta Sven Ulfsson.

Bara 3 960 personer har ett efternamn som slutar på dotter. Av dessa är 3 929 kvinnor och 31 män. Omkring 250 av kvinnorna med andraledet dotter i sitt efternamn har också ett kvinnonamn som förstaled. Av de 31 männen med dotternamn är det bara ett fåtal som också har ett kvinnonamn som förstaled. I nästa tabell redovisas de 25 vanligaste dotternamnen, alla patronymikon.

De 25 vanligaste dotternamnen den 31 december 2004

Varje stavning redovisas som ett eget namn

Nr	Namn	Antal
1	Larsdotter	178
2	Persdotter	134
3	Eriksdotter	105
4	Olofsdotter	104
5	Stigsdotter	100
6	Andersdotter	89
7	Nilsdotter	88
8	Gunnarsdotter	71
9	Björnsdotter	67
10	Karlsdotter	65
11	Jansdotter	63
12	Bengtsdotter	57
13	Lennartsdotter	54
14	Ulfspotter	53
15	Hansdotter	52
16	Matsdotter	43
17	Göransdotter	42
18	Svensdotter	38
19	Rolfspotter	36
20	Bertilspotter	35
21	Carlsdotter	34
22	Åkesdotter	33
23	Kjellsdotter	32
24	Birgersdotter	30
25	Ingemarsdotter	28

Sonnamnen vanligast i söder - dotternamnen jämnare spridda

Andelen personer med sonnamn varierar stort mellan länen. Högst andel sonnamn har befolkningen i Blekinge län där mer än hälften eller 52,8 procent har ett namn som slutar på -son.

Sedan följer Kalmar, Kronobergs, Hallands och Värmlands län där mer än 40 procent av befolkningen har sonnamn.

Andelen sonnamn länsvis den 31 december 2004. Per tusen av folkmängden (promille)

Nr	Län	Promille
1	Blekinge län	528
2	Kalmar län	476
3	Kronobergs län	467
4	Hallands län	466
5	Värmlands län	415
6	Jönköpings län	386
7	Jämtlands län	384
8	Skåne län	379
9	Västra Götalands län	369
10	Östergötlands län	358
11	Örebro län	351
12	Gotlands län	334
	Hela Sverige	324
13	Södermanlands län	318
14	Dalarnas län	312
15	Gävleborgs län	300
16	Västerbottens län	291
17	Västmanlands län	284
18	Uppsala län	266
19	Norrbottens län	256
20	Västernorrlands län	245
21	Stockholms län	188

Andelen dotternamn länsvis den 31 december 2004. Per tusen av folkmängden (promille)

Nr	Län	Promille
1	Jämtlands län	1,19
2	Dalarnas län	0,77
3	Uppsala län	0,52
4	Kronobergs län	0,50
5	Västerbottens län	0,49
6	Gävleborgs län	0,48
7	Skåne län	0,48
8	Hallands län	0,47
9	Stockholms län	0,45
	Hela Sverige	0,44
10	Gotlands län	0,43
11	Kalmar län	0,41
12	Jönköpings län	0,39
13	Värmlands län	0,39
14	Västra Götalands län	0,38
15	Västernorrlands län	0,36
16	Örebro län	0,36
17	Södermanlands län	0,35
18	Östergötlands län	0,33
19	Västmanlands län	0,30
20	Blekinge län	0,29
21	Norrbottens län	0,26

Lägst andel sonnamn finns i Stockholms län med bara 18,8 procent. En anledning till den låga andelen är att Stockholms län har många invånare med utländsk bakgrund.

Störst andel dotternamn har Jämtlands län där drygt en på tusen har ett namn som slutar på dotter.

Lägst andel finns i Norrbottens län där bara en på fyra tusen har ett dotternamn.

Lindberg vanligast bland efternamn som inte är sonnamn

Förstaledet Lind är absolut vanligast bland efternamnen som inte är sonnamn. Det tre vanligaste efternamnen är Lindberg, Lindström och Lindgren som alla är exempel på namn hämtade från växtriket eller andra former knutna till naturen. Denna typ av namn valdes som släktnamn av allmogen från 1860-talet och framåt. De 50 vanligaste efternamnen som inte är sonnamn redovisas i tabellen på nästa sida.

De 50 vanligaste efternamnen som inte är sonnamn

Varje stavning redovisas som ett eget namn

Nr	Namn	Antal	Nr	Namn	Antal
1	Lindberg	27 402	26	Lundström	12 293
2	Lindström	25 650	27	Wallin	12 124
3	Lindgren	23 437	28	Berggren	11 312
4	Lundberg	21 847	29	Björklund	11 288
5	Bergström	21 458	30	Ström	10 955
6	Lundgren	21 167	31	Sandström	10 864
7	Berg	19 775	32	Nordin	10 828
8	Berglund	19 737	33	Holmgren	10 419
9	Sandberg	17 949	34	Åberg	10 388
10	Sjöberg	16 574	35	Sundberg	10 347
11	Forsberg	16 515	36	Ekström	10 339
12	Lindqvist	16 216	37	Hedlund	10 152
13	Engström	15 770	38	Sjögren	9 971
14	Lind	15 367	39	Dahlberg	9 413
15	Lundin	15 318	40	Öberg	9 406
16	Eklund	15 197	41	Strömberg	9 229
17	Holm	14 439	42	Hellström	9 144
18	Bergman	14 005	43	Norberg	9 039
19	Holmberg	13 574	44	Blomqvist	8 995
20	Nyström	13 487	45	Blom	8 991
21	Lundqvist	13 434	46	Sundström	8 869
22	Björk	12 795	47	Åström	8 775
23	Nyberg	12 785	48	Ek	8 591
24	Söderberg	12 688	49	Söderström	8 584
25	Nordström	12 411	50	Löfgren	8 567

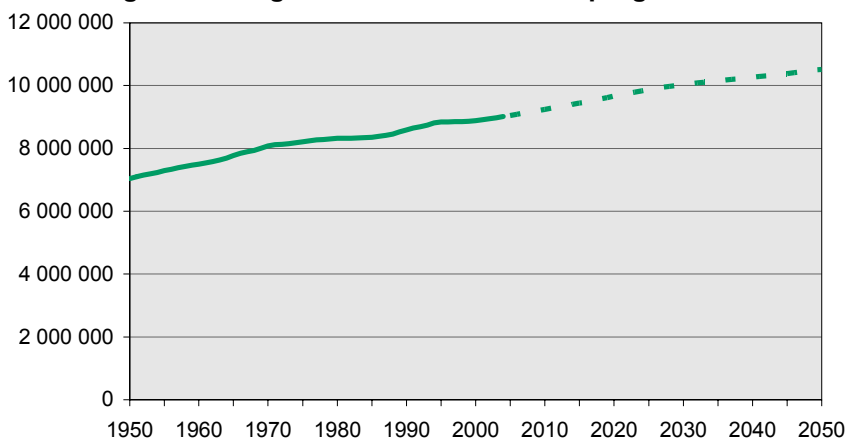
Befolkningsprognoser

Michael Franzen och Gustaf Strandell

Sveriges framtida befolkning

Sveriges folkmängd kommer i framtiden att öka. Under 2004 blev befolkningen nio miljoner och kommer enligt SCB:s senaste befolkningsprognos för riket att vara omkring 10,5 miljoner år 2050¹¹.

Befolkningsutveckling i antal 1950–2004 samt prognos 2005–2050

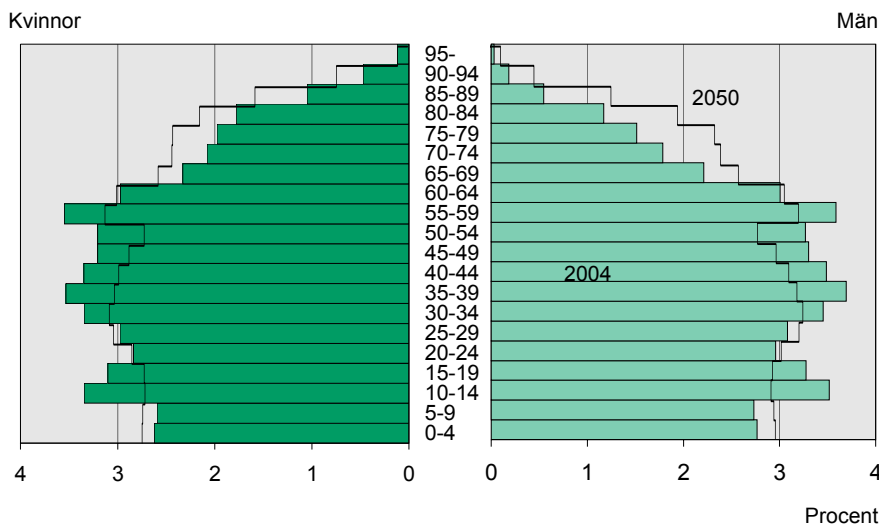

Olika åldersgrupper

Diagrammet på nästa sida visar åldersfördelningen i procent av hela befolkningen för män och kvinnor 2004 och enligt riksprognosen år 2050. Andelen personer 65 år eller äldre kommer att öka medan den arbetsföra andelen av befolkningen minskar. Speciellt syns det i åldersgruppen 30–59 år. Antalet personer i arbetsför ålder (20–64 år) kommer däremot att öka från omkring 5,3 miljoner till 5,7 miljoner år 2050. Motsvarande siffra för personer 65 år eller äldre är 1,6 miljoner respektive 2,4 miljoner.

¹¹ Se publikationen *Sveriges framtida befolkning 2005–2050. Reviderad befolkningsprognos från*.

Befolkningspyramid i procent för Sveriges befolkning 2004 samt prognos för 2050

Utveckling för demografiska faktorer

Nedan följer en beskrivning av antagandena för utvecklingen av de demografiska faktorer som påverkar den framtida folkmängden i Sverige.

Födda

Antalet födda kommer fram till 2025 öka från ungefär 100 000 per år till 113 000 per år. Därefter går antalet ner till under 110 000 till 2035 för att sedan öka igen till närmare 120 000 födda barn år 2050.

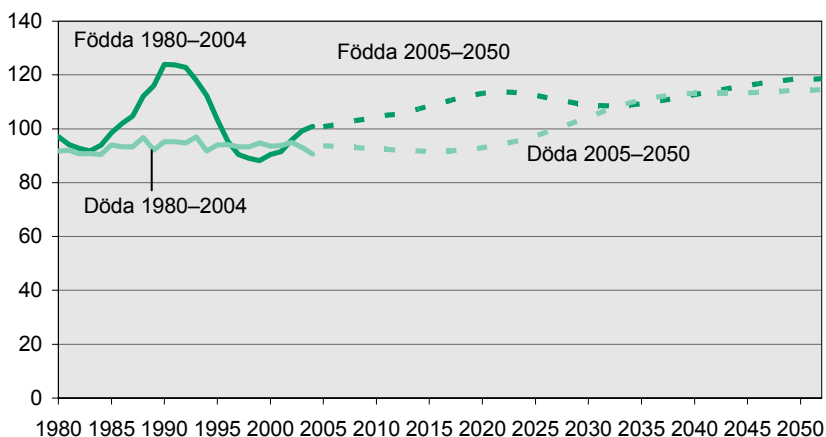
Anledningen till ökningen fram till 2025 är att det kommer att finnas fler kvinnor i reproduktiv ålder (15–49 år) eftersom 90-talisterna blir 25–35 år, vilket är åldern då flest kvinnor föder sina barn. Dessutom kommer fruktsamheten (antalet födda barn per kvinna) att öka något. Det summerade fruktsamhetstalet förväntas stiga från 1,75 år 2004 till 1,83 år 2010 och 1,85 år 2020 för att sedan ligga på ungefär samma nivå under resten av prognosperioden.

Döda

Antalet döda kommer fram t.o.m. 2020 att ligga på en ganska jämn nivå omkring 90 000 – 95 000 döda per år. Därefter ökar antalet döda fram till 2035 och stabiliserar sig på en nivå strax under 115 000 per år. Dödligheten har under en längre tid haft en neråtående trend

och beräknas sjunka i framtiden men eftersom en större andel av befolkningen är 75 år eller äldre blir också antalet döda större. Medellivslängden ökar från 82,7 till 86,2 år för kvinnor och från 78,4 till 83,6 år för män under prognosperioden.

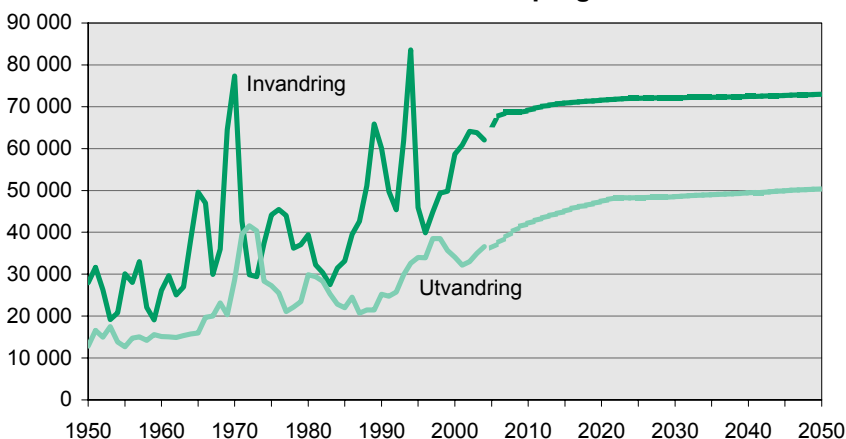
Antal födda och döda i tusental 1980–2004 samt prognos 2005–2050

Migration

Invandringen beräknas öka något fram till 2050, från 65 000 till 73 000 personer per år. Utvandringen kommer däremot att öka snabbare, åtminstone fram till 2020, från 35 000 till närmare 50 000. Invandringsöverskottet kommer i fortsättningen minska från strax över 30 000 till 23 000 personer per år.

Antal in- och utvandrade 1950–2004 samt prognos 2005–2050

Framskrivningsmetod och antaganden

På lång sikt antas fruktsamheten följa den summerade fruktsamheten för kohorter (födelseårgångar). Alla årgångar av kvinnor födda under 1900-talet, som avslutat sin fruktsamma period, har i genomsnitt fött omkring två barn. På kort sikt används en kohort-periodmodell som tar hänsyn till den temporära fluktuationen i fruktsamheten. Fruktamhetstalen i prognosen ökar därmed från den relativt låga nivån som gällt under senare år till den högre långsiktiga grundnivån.

Utgångspunkten för dödlighetsantagandet är livslängdstabellen för Sverige vid periodens början, vilken baseras på antalet döda under den senaste femårsperioden. Därefter används den s.k. Lee-Carter metoden för att uppskatta dödlighetsutvecklingen på lång sikt. Enligt denna metod bestäms tidsparametrar som extrapoleras. Samtliga parametrar skattas på grundval av s.k. dödstal och de logaritmerade dödstalen beskrivs av åldersspecifik genomsnittlig dödlighetsnivå.

Antagandet om framtida invandring har bestämts utifrån invandringsmönster sedan 1980 uppdelat efter kön, ålder och ett antal födelselandsgrupper. Uppdelningen på födelseland görs eftersom invandringen till Sverige från olika delar av världen ser olika ut. Skillnad görs också på anledning till invandringen; flyktingskäl, anhöriginvandring etc. Antagandet om utvandringen görs med utflyttningsrisker fördelat på samma ländergrupper som för inflyttningen. Tid i Sverige, kön och ålder påverkar också utflyttningsriskerna. Antagandena om den framtida migrationen bygger dels på den observerade utvecklingen dels på bedömningar av den framtida utvecklingen.

För mer ingående beskrivning av metod och antaganden hänvisas till publikationen *SCB:s modell för befolkningsprognoser – en dokumentation*.

Nio miljoner¹²

Helén Marklund

2004 – Året då vi blev nio miljoner

Ute på Internet finns ett flertal länders invånarantal i s.k. "population clocks". Den mest kända är FN:s som tickar fram världsbefolkningen. På SCB:s hemsida finns en befolkningsklocka sedan den 1 januari 2004. Denna blev alltmer uppmärksammas ju närmare den kom nio miljoner.

12 augusti – Dagen då vi blev nio miljoner

Torsdagen den 12 augusti 2004 var dagen då Sveriges befolkning blev nio miljoner. Det var det datum som angavs som den mest troliga enligt vår prognosmodell. På hemsidan hade dagen till ära placerats en befolkningsklocka, utgivits ett pressmeddelande och inbjudits till en presskonferens.

Metro Göteborg
2004-08-13

Intresset från massmedia att få veta exakt när niomiljonersgränsen skulle passeras var så stor att man, på eget initiativ, räknade fram vilken tidpunkt det skulle ske.

---

¹² Avsnittet ingår ej i Sveriges Officiella Statistik (SOS).

Statistiska centralbyrån
Statistiska Sweden

Hitta rätt: A-Ö Innehåll Sök Fråga oss In English

Statistik efter ämne

- Sveriges statistiska databaser
- Statistik efter publiceringsform
- Specialingångar
- SCB:s tjänster
- Andra statistikällor

Folkmängd
9 miljoner

PRESSINFORMATION OCH NYHETER

2004-08-12

- Konsumentprisindex (KPI) för juli 2004
- Befolkningsstatistik: Idag blir vi 9 miljoner
- Folkökning trots minskad invandring

Pressrummet

- Välkommen till kursen: Omvärldsanalys Fokus: Konjunkturanalys och prognoser
- Statistiska databaser - Sverige och internationellt 26-27 okt
- Seminarier om den ekonomiska statistiken under hösten

EFTERFRÅGAT

Arbetslöshet 5,8 % (juni 2004)
Folkmängd 8 992 217 (30 juni 2004)
Konsumentpriser 0,7 % (juli 2004 jämfört med juli 2003)
BNP +0,9% (2:a kv. 2004 jmf. m. 1:a kv. 2004)

Aktuella siffror

SCB TIPSAR

- Prislathund
- Namnstatistik
- Lönedatabas
- Sveriges ekonomi
- Klassrummet
- Statistisk årsbok

[Från vaqgan till graven](#)

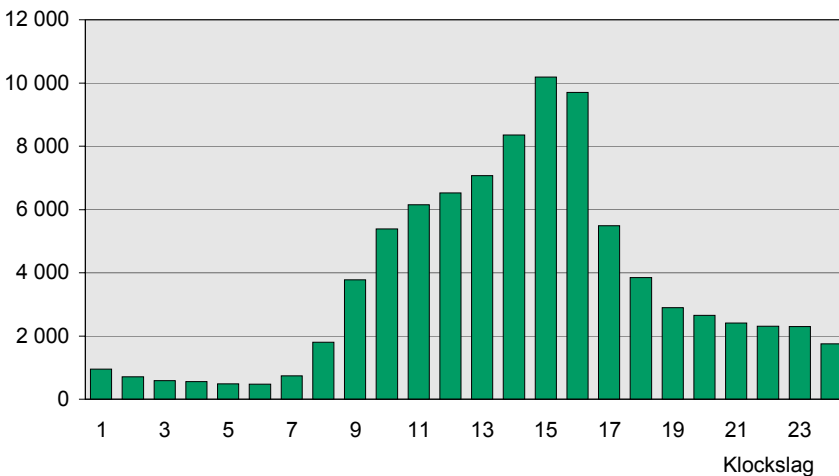
Sveriges folkmängd just nu:
9 000 000

Om SCB Om webbplatsen Kurser och seminarier Lediga platser Information och bibliotek Kontakta SCB

Befolkningen tickade på ute på vår hemsida. Under första halvan av augusti tilltog intresset för befolkningsklockan för var dag för att torsdagen den 12 augusti nå sitt klimax, då den slog om till nio miljoner.

Förväntan över denna magiska siffra föranledde ett mycket stort antal användare att besöka vår webbplats. Den första veckan i augusti hade vi knappt 6 000 besökare per dag. På niomiljonersdagen hade vi mer än 54 000 besök på vår förstasida. Så många besökare på en dag har SCB aldrig haft tidigare.

Antal besök på SCB:s webbplats den 12 augusti 2004

På niomiljonersdagen gick mer än 54 000 personer in på vår förstasida. Allra störst var intresset vid 15-tiden när befolkningsklockan visade "jämna miljon".

Det var också ovanligt många besökare dagarna innan. De överlägset flesta besökarna kom från Dagens Nyheter som hade en länk direkt från sin förstasida.

Stor uppmärksamhet i massmedia

Uppmärksamheten i massmedia visade sig bli stor. Intresse fanns inte bara för när Sverige skulle få nio miljoner invånare. Intresset var också stort för vem som skulle bli nr 9 000 000 samt hur stor noggrannheten i vår befolkningskattning var.

På måndagen den 9 augusti i digitaltevekanalen 24 fanns ett inslag om den stundande niomiljonersdagen på eftermiddagen i nyhets- och aktualitetsprogrammet "Studio 24". Även i tidningarna förbereddes läsarna om det kommande.

Snart är vi nio miljoner

Men vem som blir medborgare 9 000 000 får vi aldrig veta

STOCKHOLM TT

Befolkningsklockan på SCB:s hemsida tickar allt närmare nio miljoner.

Om knappt en vecka passeras miljongränsen.

På torsdag passerar antalet svenska medborgare niomiljonersgränsen enligt Statistiska centralbyråns (SCB) prognos. Men när folkmängden faktiskt uppgår till nio miljoner får vi inte veta förrän drygt en månad efteråt.

– Det kommer in förändringar till folkbokföringen varenda dag – födda, döda, in- och utvandrade. Men många av dem rapporteras inte samma dag. För att få med så mycket som möjligt väntar vi fyra veckor tills vi redovisar statistiken, säger Helén Marklund, befolkningsstatistiker på SCB.

Men inte ens efter en månad är statistiken helt tillförlitlig eftersom det kan dröja upp emot ett år innan vissa rapporteras, därför kommer det aldrig att avslöjas vem som blev medborgare nummer 9 000 000.

– Det ingen som vet hur många vi är nu, det är en nutidsprognos som finns på webben. Befolkningsklockan är vår gissning av hur stor Sveriges befolkning är just nu, säger hon.

Befolkningsklockan på SCB:s hemsida var vid 16-tiden i går 8 999 118. Nu uppdateras den ungefär var tionde minut, eftersom det föds flest under sommaren.

FOTO: MAMA SÄSLIN/SCANPIX/ARKIV

ALLT FLER SVENSKAR. Vid 16-tiden i går eftermiddag var vi 8 999 118 svenskar. På torsdag passeras niomiljonersgränsen.

Under vintermånaderna tickade klockan sakrare, då uppdaterades den kanske en gång i halvtimmen. Medel är en gång var femtonde minut.

Befolkningen påverkas av antalet födda, döda, in- och utvandrade. Under årets första sex månader föddes några hundra fler per månad än året innan. Däremot minskar invandringen med några hundra personer per

månad jämfört med förra året och den ökning SCB hade väntat efter utvidgningen av EU har uteblivit.

När Sverige passerade åttamiljonersgränsen 1969 blev det inte uppmärksammat.

– Erlend von Hofsten som var befolkningsstatistiker på SCB hade tänkt att uppmärksamma det. Men den finländska invand-

ringen till Sverige kom igång så snabbt att den överrumplade honom. När han gjorde månadsstatistiken visade det sig att man redan hade passerat åtta miljoner månaden innan, säger hon.

Enligt SCB:s prognos blir det tio miljoner svenskar år 2027.

AMINA M. NZOOR

Hallands
Nyheter
2004-08-07

På morgonen den 12 augusti gavs en presskonferens och pressmeddelandet "Idag blir vi nio miljoner" fick en vida spridning i både radio och teve under dagen. Radions ekonyheter rapporterade varje halvtimme och nyhetsprogrammen i teve berättade att vi blivit nio miljoner. Även längre inslag gjordes i Studio Ett i P1 och i Nyhetstimmerna i Radio Stockholm P4. I det senare intervjuades en nybliven mamma på Danderyds sjukhus kl. 14.58, just i det ögonblick då vi passerade den magiska befolkningsciffran. Dagen därpå konstaterade i stort sett varje tidning, stor som liten, att vi blivit nio miljoner. Många av dem presenterade också en trolig kandidat, oftast en nyfödd, född på den lokala förlossningsavdelningen.

Vem nr 9 000 000 är kan vi inte veta

Intresset var stort för vem som skulle bli nr 9 000 000. Tyvärr går det inte att tala om vem det var, inte ens i efterhand. Och det eftersom födda, döda, immigranter och emigranter rapporteras till folkbokföringen med angiven dag och inte tid. Detta gör att det inte går att avgöra i vilken ordning en dags omkring 700 händelser har skett i.

Viggo Alfonso Oscar de Ruvo med känsla för timning.

Är han
nummer
9 000 000?

KLOCKAN 09.32 på torsdagmorgonen såg Alfonso Oscar de Ruvo världens ljus på Södersjukhuset i Stockholm. I samma veva blev vi nio miljoner invånare i Sverige, enligt SCB:s prognoser.

Om det verkligen var Viggo som blev den nio miljonte svensken får man dock aldrig veta. Nummer 9 000 000 kan lika gärna vara en invandrare som en nyfödd.

Nio miljoner invånare i Sverige. Drygt sex miljarder i världen. Men risken för global överbefolkning kan vi i dag helt skrota, hävdar flera forskare.

NYHETER 8

Dagens Nyheter
2004-08-13

Det var en gissning

Rapporter om födda, döda och in- och utvandrare strömmar vardagligen in till Skatteverket. Antalet rapporter om demografiska händelser var dagligen (under 2004) i storleksordning 275 födelser, 245 dödsfall, 170 in- och 100 utvandringar. Folkökningen var i genomsnitt cirka 100 personer per dag under 2004.

En händelse rapporteras in så fort som möjligt men långt ifrån samtliga hinner komma in samma dag som de händer. En vecka efter händelsedagen är cirka 90 procent inrapporterade. Detta medför att det är omöjligt att veta hur stor befolkningen är "just nu". På SCB brukar vi vänta en månad innan vi redovisar hur stor folkmängden är, t.ex. så publiceras folkmängden för den 31 december i början av februari nästföljande år. När vi nu närmade oss nio miljoner ville vi ha fram en snabbare siffra och det var då som behovet att göra en nutidsprognos uppstod.

Inrapporteringsstakten till folkbokföringen varierar både med händelsetyp och månad. Därför bygger vi vår "just nu"-prognos, visualiserad på webben som befolkningsklockan, på att varje händelsetyp framskrivs var för sig. Framskrivningarna beror såväl av de månatliga förändringarna såsom de årliga förändringarna.

Så bra var gissningen

Befolkningsklockan uppskattades ha en felmarginal på 1 000 personer eller i tid, en vecka. Hur väl stämde då vår niomiljonersprognos? Jo, enligt samma princip som för den officiella månadsstatistiken genom att invänta en månads sena rapporteringar var vi den 12 augusti kl. 14:58 endast 8 998 914 personer. Nio miljoner passerade vi några dagar senare, nämligen den 18 augusti. Så svaret på frågan hur bra vår prognos var, är att prognosen angav 1 086 för många och därmed tidigarelade niomiljonersdagen med sex dagar.

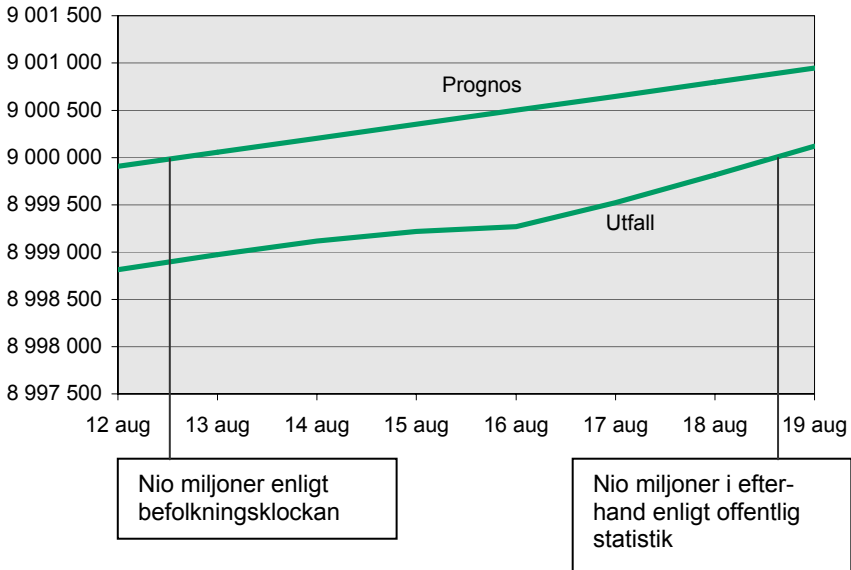
Veckans topp

Ju fler desto roligare

I veckan räknar statistiska centralbyrån med att Sveriges befolkning når 9 miljoner. En befolkningsökning är viktig framförallt för att välfärden ska kunna behållas. Tyvärr tillhör inte vårt län de regioner som ökar, men den som väntar på något gott...

Nybro Tidning
2004-08-13

Sveriges befolkning den 11–18 augusti 2004

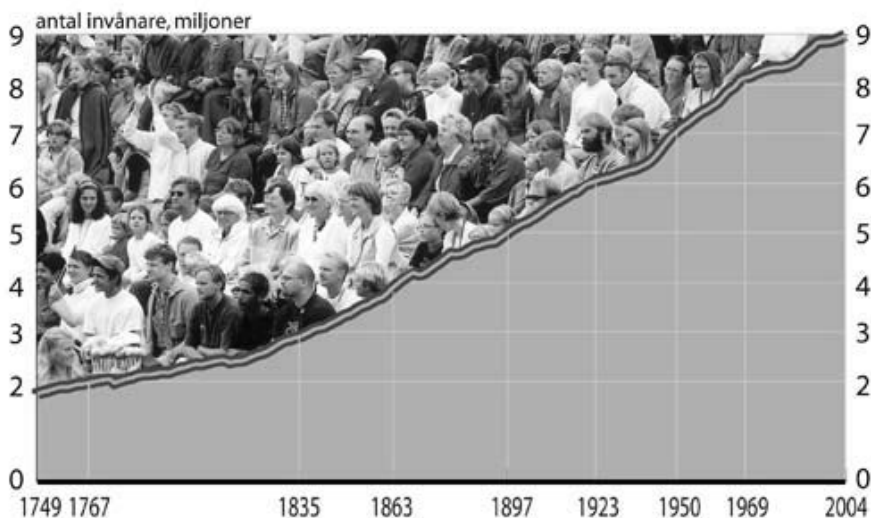
I efterhand kan vi konstatera att den prognostiserade niomiljonersdagen var sex dagar för tidig. Prognosen sade den 12 augusti medan folkbokföringsuppgifterna, med sena rapporter inräknade, säger den 18 augusti.

De tidigare miljonerna

Folkbokföringen förr

De demografiska händelserna har inte alltid rapporterats till Skatteverket. Före 1 juli 1991 rapporterades dessa till varje församling i svenska kyrkan och det har gjorts sedan 1600-talet. Sedan 1749 har SCB årligen sammanställt och redovisat rikstäckande statistik med hjälp av dessa folkbokföringsuppgifter. Det är en lång tradition av befolkningsstatistik vi stolt kan fortsätta med genom att mäta hur vår befolkning årligen växer. I modern tid kan vi även göra en skattning över hur den växer i realtid.

Sveriges befolkningsutveckling – från 1,75 till 9 miljoner

Vi kan följa Sveriges befolkningsutveckling ända från 1749 då Tabellverket (numera SCB) började föra statistik över befolkningen. Då bodde cirka 1,75 miljoner människor i Sverige. År 1767 passerade folkmängden två miljoner. Sedan dess har den ökat med varierande hastighet för att 2004 passera nio miljoner.

Förra gången vi passerade en jämn miljon var 1969 då vi blev åtta miljoner. Det tog 19 år att gå från sju till åtta miljoner vilket gör att det var den snabbaste miljonen vi observerat. Den miljon som tagit längst tid att uppnå var den tredje, vilken tog 68 år. Enligt SCB:s riksprognos (2005) kommer den tionde miljonen att passeras, 2029, 25 år efter den nionde.

Uppnådd miljon	År	Periodens längd	Genomsnittlig årlig ökning (i promille)	Period
2 miljoner	1767	–	–	–
3 miljoner	1835	(68 år senare)	5,9	(1767-1835)
4 miljoner	1863	(28 år senare)	10,2	(1835-1863)
5 miljoner	1897	(34 år senare)	6,5	(1863-1897)
6 miljoner	1923	(26 år senare)	7,0	(1897-1923)
7 miljoner	1950	(27 år senare)	5,7	(1923-1950)
8 miljoner	1969	(19 år senare)	7,0	(1950-1969)
9 miljoner	2004	(35 år senare)	3,4	(1969-2004)
10 miljoner	2029	(25 år senare)	4,2	(2004-2029)

Om man ser till befolkningens ökningstakt så var den som högst åren 1835–1863, mellan tre och fyra miljoner, i genomsnitt 10,2 promille per år, och som lägst under den senaste miljonperioden, 3,4 promille.

Nio miljoner internationellt sett

Befolkningsmässigt ligger Sverige på 84:e plats bland världens 227 länder enligt U.S. Census Bureau. I Europa på 17:e plats av 43 och i Norden på första av fem. Världens tre folkrikaste länder är Kina med 1,3 miljard invånare, Indien med 1,1 miljard och USA med knappt 300 miljoner. Totalt i världen uppgår befolkningen till 6,5 miljarder.

Världens länder rangordnade efter befolkningsstorlek (i sammandrag)

Placering	Land	Befolkning i miljoner
1	Kina	1 299
2	Indien	1 065
3	USA	293
.		
14	Tyskland	82
.		
84	Sverige	9
.		
.		

De som räknas

I folkmängden ingår alla personer som är folkbokförda i Sverige. Ur **Folkbokföringslagen (1991:481) 1 §** läser vi att folkbokföring innebär fastställande av en persons bosättning. Vidare läser vi att: Ett barn som föds levande här i landet skall folkbokföras om modern är folkbokförd (sammandrag av 2 §). Den som efter inflyttning kan antas bo i landet under minst ett år skall folkbokföras (sammandrag av 3 §). En utlänning som är skyldig att ha uppehållstillstånd skall inte folkbokföras om han saknar sådant tillstånd (sammandrag av 4 §). Statsanställda utomlands skall folkbokföras (sammandrag av 5 §).

Utländska medborgare ingår medan asylsökande och turister inte ingår i den folkbokförda befolkningen i Sverige.

Vi räknar rätt

Det är antalet folkbokförda som SCB räknar och dem räknar vi ur Skatteverkets folkbokföringsregister. I somras, när nästan ett år förflutit sedan vi blev nio miljoner, debatterades i massmedia huruvida alla de som är folkbokförda verkligen borde vara det.

DN Debatt: 4 juli 2005

"Svensk folkmängd felräknad med 100 000 invånare"

Forskare avslöjar stora brister i folkbokföringen: Vi har en bra bit kvar till nio miljoner bosatta i ...

Tyvärr förekom en missuppfattning i denna debatt, att SCB skulle ha räknat fram fel folkmängd. Så var inte fallet. Om storleken på Sveriges folkmängd är felaktig så beror det i så fall på att folkbokföringen inte är korrekt, vilket SCB inte kan göra något åt eftersom vi inte äger några befogenheter till detta. Vår uppgift är endast att föra statistik och inte att korrigera i det administrativa materialet som vi använder.

Syftet med insändaren var att informera om att många emigranter inte rapporterar sin utvandring och felaktigt kvarstår som folkbokförda. Författarna Jan Ekberg och Åke Nilsson uppmanade därför riksdagen att återinföra den aktiva folkbokföringskontrollen som tidigare gjordes i samband med folk- och bostadsräkningarna. För de gehör för sin uppmaning och har de rätt i att det finns cirka 100 000 felaktigt folkbokförda i Sverige så kommer vi i så fall att få vänta ännu längre än till 2029, som riksprognosen säger, tills vi blir tio miljoner.

Invandringen till Sverige ökade efter EU:s utvidgning

Anna Eriksson och Annika Klintefelt

Nya medlemsländer i EU sedan den 1 maj 2004 är Cypern, Estland, Lettland, Litauen, Malta, Polen, Slovakien, Slovenien, Tjeckien och Ungern.

Den 1 maj 2004 utvidgades EU med tio öst- och sydeuropeiska länder. Inför utvidgningen diskuterades mycket huruvida denna utvidgning skulle leda till en ökad invandring eller ej. Sverige var ett av få gamla EU-länder som valde att inte införa några övergångsregler för att minska invandringen. Nu efter utvidgningen visar SCB:s statistik en fördubblad invandring från dessa nya EU-länder. Det ska dock noteras att antalsmässigt är invandringen liten från de nya medlemsländerna. Förhållandet bekräftas av statistik från Migrationsverket som även de visar en fördubbling av antalet som söker uppehållstillstånd för att arbeta i Sverige.

Vad händer i framtiden?

I SCB:s rapport Sveriges framtida befolkning 2004–2050 prognostiseras att invandringen från de tio nya medlemsländerna kommer att fördubblas, från 2 000 till 4 000 personer årligen i och med utvidgningen. Detta är i överensstämmelse med utvecklingen av migrationen efter Sveriges inträde i EU. Invandringen från de 15 gamla EU-länderna (utom Norden) har fördubblats sedan Sverige blev medlem i EU. SCB antar också att invandringen kommer att vara högre de närmaste åren efter utvidgningen.

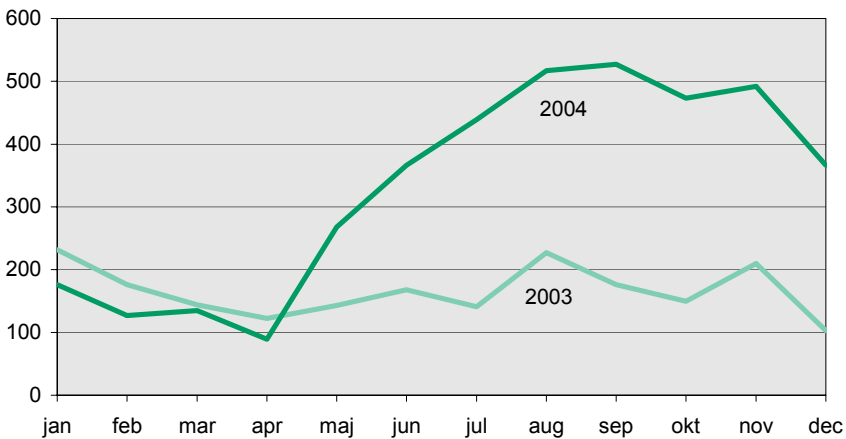
Fördubblad invandring

De sista åren innan EU:s utvidgning 2004 invandrade i genomsnitt 1 700 medborgare årligen från de tio nya EU-länderna. Av dessa var hälften polska medborgare, vilket är naturligt då Polens folkmängd utgör hälften av den totala folkmängden i de tio nya medlemsländerna.

Under början av 2004 låg invandringen av medborgare från de tio nya länderna på samma nivå som tidigare år. Direkt efter utvidgningen den 1 maj ökade invandringen. Antalsmässigt handlar det dock om en relativt liten grupp. Från att tidigare ha varierat mellan 100 till 200 personer per månad ökade invandringen till att vissa månader vara över 500 personer. Under hela år 2004 invandrade dubbelt så många från de tio nya medlemsländerna jämfört med det antal som invandrade under 2003, 3 975 jämfört med 1 992.

Att invandringen till Sverige av medborgare från de tio nya medlemsländerna har ökat kan inte förklaras av en ökad invandring totalt sett. Tvärtom är invandringen från övriga länder under perioden maj – september 2004 knappt fem procent lägre än under samma period 2003.

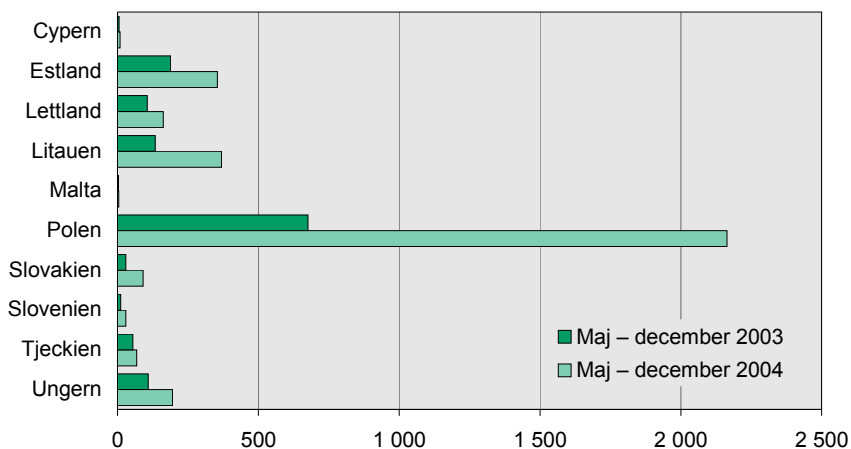
Antal invandrare per månad från de tio nya medlemsländerna

Även efter utvidgningen är majoriteten av invandrarna från de nya medlemsländerna polska medborgare.

Antal invandrare från de tio nya medlemsländerna maj – december 2003 och 2004

Den största procentuella ökningen av invandringen efter utvidgningen har skett bland polska medborgare. Under perioden maj – december 2004 invandrade drygt tre gånger så många polska medborgare som under motsvarande period 2003. Stor procentuell ökning av invandringen har även skett bland slovakiska, slovenska och litauiska medborgare. Samtliga nya medlemsländer har visat en ökad invandring till Sverige. Minst procentuell ökning av invandringen har skett bland tjeckiska medborgare.

Den typiske invandraren ofta ung och kvinna

De som invandrade från de tio nya medlemsländerna under perioden maj – december 2004, dvs. precis efter utvidgningen var i genomsnitt 28 år gamla.

Under perioden från 1 maj till och med december 2004 var invandringen från samtliga nya medlemsländer högre bland kvinnor än män. Totalt var drygt hälften (56 procent) av de som invandrade maj – december 2004 kvinnor. Bland de som kom från Lettland var nästan tre fjärdedelar kvinnor vilket var den högsta andelen kvinnor.

Drygt hälften av alla män som kom till Sverige invandrade p.g.a. arbete, något som bara en fjärdedel av kvinnorna gjorde. Vanligaste orsaken till invandring för kvinnor var familjeband, t.ex. att de var gifta med en man som redan bodde i Sverige. Hela två tredjedelar av alla kvinnor från de nya medlemsländerna invandrade p.g.a. familjeband.

Uppehållstillstånd

Alla EU-medborgare, utom nordiska medborgare, behöver uppehållstillstånd för att få arbeta eller studera i Sverige längre tid än tre månader. En EU-medborgare kan också få bosätta sig i ett annat medlemsland utan att yrkesarbeta. En grundläggande förutsättning är dock att han eller hon kan försörja sig själv. En EU-medborgare som vill bosätta sig i Sverige ska söka uppehållstillstånd hos Migrationsverket.

För att få folkbokföra sig i Sverige krävs att man har som avsikt att stanna minst ett år och har giltigt uppehållstillstånd för minst ett år. SCB:s statistik över invandring avser enbart folkbokförd befolkning, dvs. inte personer som flyttar till Sverige med kortare tillstånd att stanna i Sverige än ett år.

Trender i Europa

Internationell migration är den största orsaken till befolkningsökning inom EU eftersom den naturliga befolkningstillväxten är låg. Samtliga gamla EU-länder utom Nederländerna hade 2004 ett invandringsöverskott, dvs. fler invandrade än utvandrade. Bland de nya medlemsländerna, med undantag av Tjeckien, Ungern och Cypern, har invandringen varit mycket blygsam eller till och med negativ. I Estland, Lettland, Litauen och Polen var det fler som utvandrade än invandrade (siffrorna avser 2004).

I de flesta EU-länder har invandringen hittills till största delen bestått av personer som inte är EU-medborgare. Flyttning mellan medlemsstater har varit förhållandevis begränsad. Inträdet av tio nya länder i unionen medför förändringar i migrationsrutten och destinationer. Inför unionens utvidgning införde alla länder utom Storbritannien, Irland och Sverige övergångsregler som innebär att de får tillämpa sin egen nationella migrationslagstiftning vilket i vissa fall innebär avsevärda begränsningar.

Att göra internationella jämförelser av migrationsstatistik är problematiskt. Skillnader mellan länderna när det gäller källor och definitioner minskar jämförbarheten. Tillgängligheten är ett annat problem. Ett och ett halvt år efter utvidgningen finns ingen officiell internationell statistik som belyser hur migrationen har påverkats. Vid en genomgång av information som samlats in genom det Europeiska migrationsnätverket, direkt från ett antal länder, framkommer dock att den interna rörligheten har förändrats och att resandet till vissa länder har ökat men att det inte rör sig om någon massmigration från de tio nya medlemsländerna till de 15 gamla.

Det har noterats en relativt stor ökning till just Storbritannien, Irland och Sverige men också till Nederländerna. I Storbritannien har registrerats en 60-procentig uppgång av antal besök från Polen under andra kvartalet 2004 jämfört med samma period år 2003 och mellan maj och december 2004 noterades 130 000 arbetssökande från A8-länderna¹³. För Irland fanns 70 000 arbetssökande från A8-länderna under maj 2004 till februari 2005, vilken är en fördubbling jämfört med en motsvarande period innan utvidgningen. I Nederländerna var antalet utfärdade arbetstillstånd tre gånger så högt under maj till september 2004 som under samma period 2003. Majoriteten av dessa tillstånd rör polska medborgare aktiva inom jordbrukssektorn. För Sveriges del har också observerats en fördubbling, i vårt fall av invandringen från de tio nya medlemsländerna mellan 2003 och 2004, även om det antalsmässigt bara rör sig om 4 000 personer totalt 2004.

Ökning av den interna rörligheten som rapporteras från Storbritannien, Irland, Nederländerna och Sverige består främst av personer från Polen, vilket beror både på att Polen är störst av de nya medlemsländerna samt att Polen har haft hög arbetslöshet, runt 20 procent.

En studie från Storbritannien visar att den nya rörligheten bidrar positivt till den ekonomiska utvecklingen i Irland. Samtidigt innebär rörligheten ofta en förlust för de nya medlemsländerna eftersom majoriteten av dem som flyttar är under 35 år, många med hög utbildning.¹⁴

I övrigt finns inte belägg för några stora förändringar i migrationen efter EU:s utvidgning. Bland de gamla medlemsländerna meddelar Spanien, Portugal, Finland och Danmark att det inte observerats någon ökning av invandring, arbetssökande osv. från de nya EU-medlemmarna. I flera av de stora länderna, Tyskland, Frankrike och Belgien, har man ännu inte några uppgifter som belyser förändringar i rörligheten efter den 1 maj 2004.

---

¹³ Alla nya medlemsländer utom Cypern och Malta.

¹⁴ Centre on Migration, Policy and Society, University of Oxford samt European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions

Den demografiska utvecklingen och de offentliga finanserna¹⁵

Jonas Norlin, Finansdepartementet

I Sverige liksom i de flesta andra västliga industriländer kommer andelen äldre i befolkningen att öka påtagligt de närmaste decennierna. Fler personer i icke-yrkesaktiv ålder i relation till de i yrkesaktiv ålder kommer att sätta de skattefinansierade välfärdssystemen under press. Denna utveckling ställer krav på den ekonomiska politiken redan i dag. För att kunna bibehålla en väl utbyggd skattefinansierad välfärd även i framtiden krävs ett högt sparande i den offentliga sektorn under de närmaste åren, samtidigt som ansträngningar måste göras för att öka antalet personer i arbete.

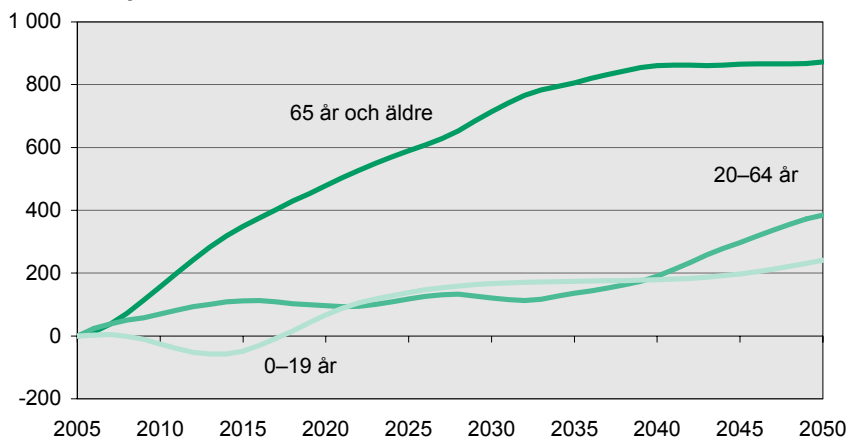
Ett högt offentligt sparande i dag motiveras i grund och botten av en jämnare fördelning av inkomster mellan olika generationer. Genom ett högt offentligt sparande i dag kan de stora generationer som i framtiden kommer att efterfråga vård och omsorg själva bidra till dess finansiering. Att enbart förlita sig på att morgondagens yrkesaktiva skall finansiera dessa tjänster innebär sannolikt en mer ogynnsam inkomstfördelning mellan olika åldersgrupper. I detta avsnitt redovisas ett scenario för hur befolkningsutvecklingen i Sverige kan tänkas påverka de offentliga finanserna, och hur politiken kan utformas för att ge de offentliga finanserna en långsiktig stabilitet.

Den demografiska utvecklingen

Sveriges befolkning passerade niomiljonerstrecket under förra året. Enligt den befolkningsprognos som presenterades av SCB under våren 2005 kommer befolkningen att fortsätta växa till drygt 10,5 miljoner personer 2050.

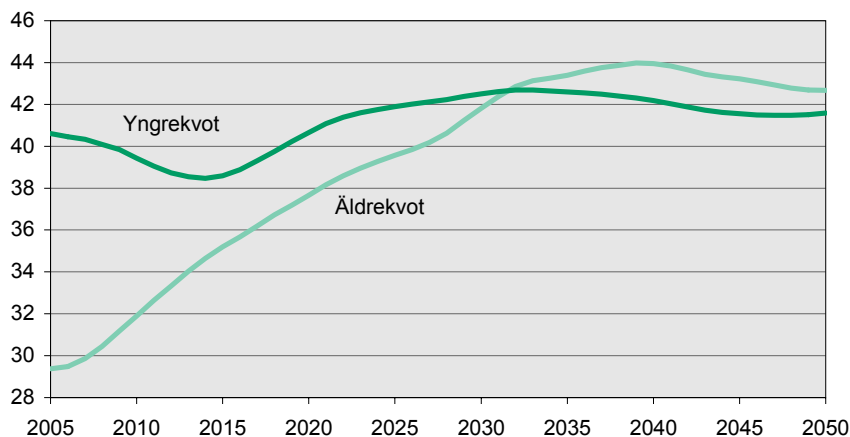
¹⁵ Avsnittet ingår ej i Sveriges Officiella Statistik (SOS).

Sveriges befolkning 2005–2050. Förändring jämfört med 2005, tusentals personer

Källa: Statistiska centralbyrån

Det är i första hand antalet personer som är 65 år och äldre som ökar snabbt under de närmaste 30 åren. År 2035 finns nära 2,4 miljoner personer i denna åldersgrupp, drygt 800 000 fler än i dag. Antalet personer mellan 20 och 64 år ökar med drygt 110 000 fram till 2015, och förväntas sedan öka endast marginellt under tjugoårsperioden därefter. Huvuddelen av befolkningsökningen utgörs med andra ord av personer som inte är i yrkesverksam ålder. (Se diagram ovan.)

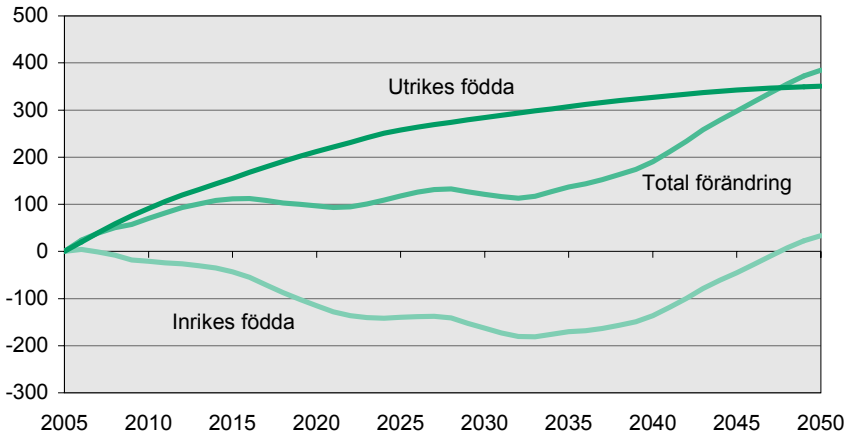
Den demografiska utvecklingen kan sammanfattas i så kallade försörjningskvoter, dvs. en kvot där antalet personer i icke-yrkesverksam ålder sätts i relation till antalet personer i yrkesverksam ålder. Försörjningskvoten för äldre, mätt som antalet personer som är 65 år och äldre per hundra personer i åldrarna 20–64 år, beräknas öka från cirka 29 personer 2005 till cirka 42 personer 2030. Försörjningskvoten för yngre, mätt som antalet personer under 20 år per hundra personer i åldrarna 20–64 år, är mer stabil och varierar kring 41 personer.

Demografiska försörjningskvoter 2005–2050. Procent

Källa: Statistiska centralbyrån

Invandringen står för huvuddelen av befolkningstillväxten enligt SCB:s befolkningsprognos. Inte minst för tillväxten av befolkningen i yrkesverksam ålder är invandringen av avgörande betydelse. (Se diagram på nästa sida.) Utan invandring skulle antalet personer i åldersgruppen 20–64 år minska. Den avgjort största delen av invandrarna utgörs av personer som är födda utanför EU. Denna grupp har för närvarande en betydligt lägre sysselsättningsgrad än genomsnittet. Det är därför viktigt att dessa invandrare integreras bättre på arbetsmarknaden. Misslyckas detta kommer den befolkningsökning som förutses i åldrarna 20–64 år att resultera i en betydligt blygsammare ökning av antalet sysselsatta. En sådan utveckling skulle allvarligt försämra förutsättningarna för att upprätthålla välfärdsystemens kvalitet och omfattning.

Befolkning i åldrarna 20–64 år. Förändring jämfört med 2005, tusentals personer

Källa: Statistiska centralbyrån och Finansdepartementet

Samhällsekonomin utveckling på lång sikt

För att bedöma hur den demografiska utveckling som beskrivits ovan kommer att påverka den offentliga sektorn behöver en framskrivning av den samhällsekonomiska utvecklingen i ett långsiktigt perspektiv göras. Hur sysselsättningen utvecklas i denna framskrivning bygger dels på den förväntade befolkningsutvecklingen, dels på antaganden om sysselsättningsgrad och antal arbetstimmar för olika befolkningsgrupper. På kort sikt spelar förändringen av ålderssammansättningen stor roll. Det är antalet personer i åldern 20–29 år, med ett relativt lågt arbetskraftsutbud, som står för hela befolkningstillväxten i åldersgruppen 20–64 år de närmaste åren, medan antalet personer i övriga åldrar minskar. På lite längre sikt är de ursprungsmässiga sammansättningsförändringarna viktigare. Andelen invandrare och framför allt personer födda utanför EU i åldersgruppen 20–64 år växer snabbt enligt befolkningsprognosen.

I framskrivningen antas svenskfödda individer fortsätta arbeta i samma utsträckning som i dag, medan invandrarnas ställning på arbetsmarknaden gradvis stärks. Fram till 2020 antas skillnaden i sysselsättningsgrad mellan personer födda inom respektive utom landets gränser minska med en tredjedel. Resterande skillnader antas bestå även efter 2020. Med en sådan utveckling ökar andelen sysselsatta bland de utlandsfödda i åldrarna 20–64 år till drygt 65 procent. Under hela perioden understiger dock sysselsättningsgraden totalt sett målet på 80 procent.

BNP-tillväxten påverkas också av den genomsnittliga arbetstiden per sysselsatt. I framskrivningen antas medelarbetstiden minska något på lång sikt. En sådan nedgång kan motiveras med att efterfrågan på fritid sannolikt kommer att öka när hushållens inkomster och konsumtionsmöjligheter i övrigt växer. I huvudsak väljer dock hushållen att öka sin konsumtion av varor och tjänster. Arbetstiden antas minska med endast 0,2 procent per år, vilket motsvarar en förkortning av veckoarbetstiden med cirka 3,5 timmar fram till 2050. Antalet arbetade timmar är därmed oförändrat 2050 jämfört med 2005, trots att befolkningen i åldern 20–64 år ökar med cirka sju procent. Som jämförelse kan nämnas att antalet arbetstimmar inte heller ökade mellan 1970 och 2005, trots att antalet personer i åldern 20–64 år ökade med cirka 12,5 procent.

Produktiviteten i näringslivet ökar under perioden fram till 2015 med i genomsnitt 2,6 procent per år. Detta ligger i linje med de senaste årens relativt snabba produktivitetstillväxt. Under åren efter 2015 antas produktivitetstillväxttakten i näringslivet gradvis sjunka till i genomsnitt 2,3 procent per år. Produktivitetstillväxten i offentlig sektor antas vara noll i enlighet med nationalräkenskapernas beräkningsmetoder. Sammantaget leder detta till att produktionen per arbetad timme ökar i hela ekonomin med cirka 2,2 procent per år under den inledande perioden och 1,9 procent per år därefter.

Produktivitetsökningen i kombination med arbetskraftsutvecklingen ger upphov till en BNP som växer med 1,9 procent om året i genomsnitt under perioden 2005–2050. BNP per capita växer med 1,6 procent per år i genomsnitt. Detta innebär att BNP kommer att vara cirka 60 procent högre 2030 än 2005 och cirka 135 procent högre 2050, medan BNP per capita är cirka 45 procent högre 2030 och fördubblas till 2050. De viktigaste beräkningsförutsättningarna sammanfattas på följande sida .

Makroekonomiska förutsättningar

	Nivå	Index, 2005=100					
	2005	2010	2015	2020	2030	2040	2050
Befolkning i åldern 20–64 år, tusental	5 323	101	102	102	102	104	107
Sysselsatta, tusental	4 230	102	103	104	104	106	109
Arbetade timmar, miljoner	6 874	102	102	102	99	99	100
Produktivitet i näringslivet	100	114	129	146	184	231	290
BNP-produktivitet	100	111	123	135	159	191	231
BNP per capita, tusentals kronor	288	110	120	129	145	170	201
BNP, fasta priser	100	113	126	138	160	192	234
BNP-deflator	100	112	124	138	173	213	259
KPI	100	111	123	136	165	201	246
Real timlön	100	110	124	139	171	209	253
Procent							
Reguljär sysselsättningsgrad, 20–64 år	76,6	77,1	77,1	78,0	77,6	78,0	77,6
Öppen arbetslöshet	5,9	4,5	4,4	4,4	4,5	4,5	4,5

Källor: Statistiska centralbyrån och Finansdepartementet.

Offentliga sektorns inkomster

Skatteinkomsternas långsiktiga utveckling är i hög grad beroende av sysselsättningsutvecklingen. Huvuddelen av skatterna är direkt eller indirekt en beskattning av arbete. Den största delen av hushållens inkomstskatter samt de sociala avgifterna tas ut på hushållens löner. Dessa skatter står för mer än hälften av de offentliga inkomsterna. Utvecklingen på arbetsmarknaden är också av stor betydelse för inkomsterna från skatter på hushållens konsumtionsutgifter som moms och punktskatter. Även om skattesatserna hålls oförändrade i förhållande till respektive skatteunderlag, så kommer den totala skattekvoten, dvs. skatter och avgifter i förhållande till BNP, att öka något de närmaste decennierna. Skälet till det är att ett antal viktiga skatteunderlag förväntas växa snabbare än BNP. Detta gäller t.ex. hushållens utgifter för konsumtion, underlag för moms och punktskatter, och de transfereringar som beskattas, som växer när antalet pensionärer ökar.

En mindre del av kostnaderna för välfärdstjänsterna finansieras genom brukaravgifter. I beräkningarna har antagits att avgifterna för barnomsorg etc. ökar i takt med produktionskostnaderna. Det innebär att avgiftsintkomsterna ökar i en betydligt snabbare takt än om dagens maxtaxor blir bestående, men i en långsammare takt än hushållens disponibla inkomster.

Offentliga sektorns utgifter

Befolkningsstrukturens förändring får stora effekter på de offentliga utgifterna. Allt fler äldre i befolkningen påverkar utgifterna för pensioner, sjukvård och äldreomsorg. Beräkningen av pensionsutgifterna bygger på den demografiska utvecklingen, de makroekonomiska förutsättningarna samt det regelverk som gäller för pensionssystemet.

Pensionsutgifterna som andel av BNP beräknas öka från 8,8 procent 2005 till närmare 10,9 procent i mitten av 2030-talet för att sedan åter sjunka något. Utgifterna för sjukvård och äldreomsorg beräknas öka från 10,4 procent 2005 till 14,9 procent av BNP 2050. Sammantaget ökar utgifterna för pensioner, sjukvård och äldreomsorg som andel av BNP med drygt sex procentenheter under kalkylperioden.

I kalkylerna förutsätts att värdet av de offentliga transfereringarna ökar i takt med tillväxten i samhällsekonomin. För en stor del av transfereringarna finns ett regelverk som automatiskt höjer förmånerna i takt med löneutvecklingen. Detta gäller för pensioner som räknas upp med inkomstindex, och delvis för transfereringar som ersätter inkomstbortfall, t.ex. sjuk- och föräldraförsäkringen. Transfereringar som saknar denna typ av automatisk standardsäkring, t.ex. barnbidrag och studiestöd, ökar i beräkningen även de i takt med den nominella löneutvecklingen. En sådan standardsäkring motverkar den urholkning som skulle ske på längre sikt om kalkylen byggde på strikt oförändrade regler. Standardsäkringen förutsätter därmed att vissa reformer genomförs i takt med att ekonomin växer.

Offentliga finanser. Procent av BNP

	2005	2010	2015	2020	2030	2040	2050
Primära inkomster	53,6	53,2	53,4	53,5	54,1	54,2	53,7
Skatter och avgifter	50,4	50,2	50,6	50,9	51,8	52,1	51,9
Övriga inkomster	3,2	3,1	2,8	2,6	2,3	2,0	1,8
Primära utgifter	52,5	51,2	51,7	52,5	55,4	55,8	55,0
Transfereringar	21,9	21,1	21,9	22,3	23,2	23,5	23,0
Konsumtion	27,6	27,3	27,3	28,1	30,5	30,9	30,9
Investeringar	3,1	2,8	2,5	2,2	1,8	1,4	1,1
Primärt sparande	1,1	2,0	1,7	1,1	-1,3	-1,6	-1,3
Kapitalinkomster, netto	0,3	0,0	0,3	0,7	0,9	0,3	-0,2
Finansiellt sparande	1,4	2,0	2,0	1,8	-0,4	-1,3	-1,4
Finansiell ställning							
Statsskuld	47,8	40,6	32,6	25,5	26,8	38,4	49,5
Konsoliderad bruttoskuld	50,7	43,4	36,1	29,7	29,0	38,8	48,4
Nettoskuld	-3,6	-11,3	-22,0	-30,8	-32,8	-20,0	-10,1

Källor: Statistiska centralbyrån och Finansdepartementet.

Personalintensiteten, t.ex. antal lärartimmar per elev, kan ses som en standardindikator för den offentliga tjänsteproduktionen. I beräkningarna antas att dessa tjänster i framtiden utförs med samma personaltäthet som i dag. Det innebär att antalet sysselsatta i den offentliga sektorn behöver öka med cirka 160 000 personer mellan 2005 och 2020 vid en expansion i takt med de demografiska behoven. Eftersom personalens medelålder inom många verksamheter i dag är relativt hög kommer rekryteringsbehoven att vara väsentligt större. Antalet offentligt anställda behöver öka med ytterligare cirka 375 000 personer netto mellan 2020 och 2050 om standarden i välfärden skall upprätthållas och de skattefinansierade välfärdstjänsterna produceras på samma sätt som i dag. De stora rekryteringsbehoven bidrar sannolikt till att löneläget pressas upp relativt övriga delar av ekonomin. I beräkningarna antas att timlöneökningen i kommuner och landsting i genomsnitt kommer att vara 0,5 procent snabbare per år än i övriga delar av ekonomin under perioden fram till 2020.

Mellan 2005 och 2020 beräknas de primära offentliga utgifterna, dvs. utgifterna exklusive räntor, minska marginellt som andel av BNP. Behovet att höja utgifterna av demografiska skäl är då fortfarande begränsat. Färre barn och ungdomar i skolåldern gör att kostnaderna för ungdomsutbildning kan minska som andel av BNP, samtidigt som efterfrågan på sjukvård och äldreomsorg endast ökar svagt. Fram till omkring 2015 behöver den kommunala konsum-

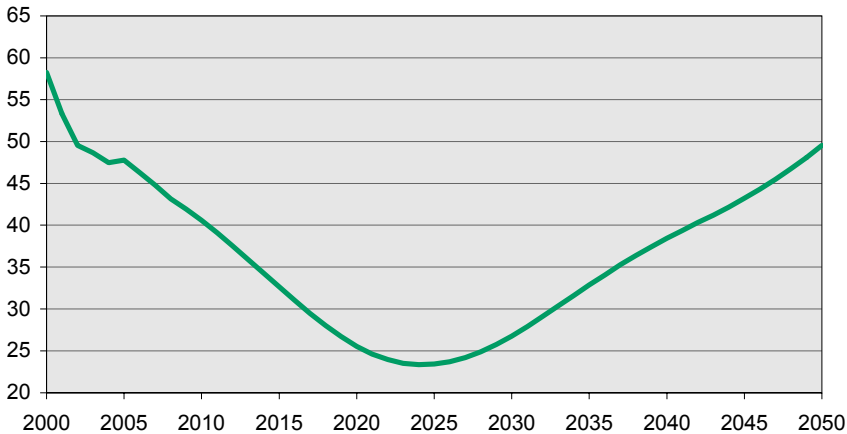
tionen endast växa med cirka 0,3 procent per år i genomsnitt, för att antalet producerade tjänster skall öka i takt med den demografiska efterfrågan. Under 15-årsperioden därefter ökar efterfrågan på skattefinansierade välfärdstjänster i genomsnitt med mer än en procent per år. En förutsättning för en sådan utveckling är att kommunerna förmår krympa verksamheten inom områden där efterfrågan minskar. Även transfereringar knutna till personer under 20 år faller som andel av BNP de närmaste åren. Däremot ökar pensionsutgifterna, vilket leder till att de offentliga transfereringarna till hushållen totalt sett ökar svagt som andel av BNP fram till 2020.

Mellan 2020 och 2030 beräknas de primära utgifterna som andel av BNP öka med ytterligare cirka tre procentenheter. Utgiftskvoten når sin kulmen under den senare hälften av 2030-talet. Det är huvudsakligen offentlig konsumtion av sjukvård och äldreomsorg som ökar, men även hushållstransfereringar i form av pensioner växer. De offentliga investeringsutgifterna faller däremot som andel av BNP under hela perioden. Investeringsvolymen ökar visserligen i takt med den offentliga konsumtionsvolymen, men priset på investeringsvaror antas öka långsammare än den genomsnittliga prisutvecklingen i ekonomin.

Överskottsmålet och hållbara offentliga finanser

Offentligfinansiell hållbarhet kan definieras på olika sätt. I strikt mening är de offentliga finanserna långsiktigt hållbara om nuvärdet av alla framtida inkomster och utgifter, exklusive räntor, är lika med skuldstockens storlek i periodens början. Det innebär att de framtida inkomsterna inte bara täcker de framtida utgifter, utan dessutom är tillräckligt stora för att på sikt betala tillbaks den offentliga skulden. Problemet med denna definition är att man måste skriva fram inkomster och utgifter över mycket långa tidsperioder med all den osäkerhet som det innebär.

Ett alternativt hållbarhetskriterium är att skuldsituationen inte skall försämrats över en mer överblickbar period, som ändå är tillräckligt lång för att innefatta den demografiska strukturförändringen. Om den offentliga skulden som andel av BNP inte är större i slutet av perioden än i början kan finanspolitiken anses vara hållbar.

Statsskuldens utveckling som andel av BNP 2000–2050. Procent av BNP

Källa: Statistiska centralbyrån och Finansdepartementet

I diagrammet ovan illustreras statsskuldens utveckling som andel av BNP fram till 2050. I beräkningen antas att skattereglerna anpassas så att de offentliga finanserna uppvisar ett överskott på två procent av BNP fram till 2015. Kalkylen resulterar i en skuldkvot 2050, som är klart lägre än 2000. Därmed kan utvecklingen av de offentliga finanserna anses hållbar över perioden fram till 2050. Samtidigt visar skuldkvotens ökning under periodens senare del att hållbarhetsproblem kan uppkomma efter 2050.

Scenariot illustrerar hur viktigt målet om två procents överskott i de offentliga finanserna över en konjunkturcykel är för möjligheten att bibehålla standarden i de skattefinansierade välfärdssystemen även i framtiden. För att inte statsskulden som andel av BNP på lång sikt ska närma sig ohållbara nivåer, och därigenom framtinga nedskärningar, måste den offentliga skulden minska snabbt som andel av BNP de närmaste åren och i stort sett halveras till mitten av 2020-talet.

Fakta om statistiken

Statistiken ska i beskrivande texter belysa Sveriges befolkning.

En fullständig kvalitetsredovisning av befolkningsstatistiken finns i "Beskrivning av statistiken" på SCB:s webbplats. Befolkningsprognosen finns dokumenterad i en separat "Beskrivning av statistiken". Avsnitten om internationella jämförelser, nio miljoner samt den demografiska utvecklingen och de offentliga finanserna saknar kompletterande kvalitetsbeskrivningar.

Detta omfattar statistiken

Boken innefattar avsnitt om folkmängden och dess förändringar, födda, döda, invandring, utvandring, inrikes omflyttning, civilståndsändringar, medborgarskapsbyten, adopterade samt personer med utländsk bakgrund. Dessutom finns beskrivningar om asylsökande, internationella jämförelser, namnstatistik, befolkningsprognoser, när vi blev nio miljoner i Sverige, när EU utökades till att omfatta 25 länder samt den demografiska utvecklingen och de offentliga finanserna.

Definitioner och förklaringar

Asylsökande

En person som tagit sig till Sverige och begärt skydd mot förföljelse, men som ännu inte fått sin ansökan slutligt prövad av Migrationsverket eller, om personen har överklagat beslutet, av Utlänningsnämnden. Personen är inte folkbokförd och ingår därför inte i statistik över befolkningen.

Civilstånd

Följande civilstånd finns; ogift, gift, skild, änka, änkling, partner, skild partner samt efterlevande partner.

Döda

I denna publikation redovisas uppgifter enbart om döda som vid dödsfallet var folkbokförda.

Dödsrisker

Vid framställning av livslängdstabellerna har följande formel använts för beräkning av de observerade dödsriskerna:

$$q_x^t = \frac{D_x^t}{M_x^t + d_x^t}$$

D_x är antalet dödsfall bland x -åringar under perioden t ,

M_x är risktiden i åldern x år under perioden t

och d_x är det antal döda x -åringar vilka under perioden t avlidit efter sin födelsedag. För 0-åringar har dödsrisken bestämts enligt:

$$q_0^t = \frac{D_0^t}{F^t}$$

där F är antalet levande födda.

EU25

EU25 refererar till att det är 25 länder med i den Europeiska unionen. Dessa länder är Belgien, Cypern, Danmark, Estland, Finland, Frankrike, Grekland, Irland, Italien, Lettland, Litauen, Luxemburg, Nederländerna, Malta, Polen, Portugal, Slovakien, Slovenien, Spanien, Storbritannien, Sverige, Tjeckien, Tyskland, Ungern och Österrike.

Flyttning

En flyttning måste ske mellan olika fastigheter för att räknas som flyttning i den officiella statistiken. Vid flyttning gäller den nya folkbokföringen från och med den faktiska flyttningsdagen om flyttningen har anmälts inom en vecka. Kommer en flyttningsanmälan inte in i tid gäller den nya folkbokföringen från den dag då anmälan kom in till någon av de myndigheter som är behöriga att ta emot anmälan.

Flyttningsöverskott

Differensen mellan in- och utflyttade under perioden. För riket är flyttningsöverskott och invandringsöverskott samma sak eftersom rikssiffran inte berörs av inrikes omflyttningar.

Folkökning

Folkökningen definieras som skillnaden mellan folkmängden vid årets början och årets slut. Förändringar (födda, döda, flyttningar)

som skett före 2004 men som rapporterats under året, påverkar folkmängden men redovisas inte som händelser under 2004. Det medför att folkökningen inte är summan av födelseöverskott och flyttningsöverskott.

Folkbokföring

I befolkningsstatistiken redovisas invånarna där de är folkbokförda. Huvudregeln i folkbokföringen innebär att man folkbokförs i den församling och på den fastighet där man är bosatt. En person anses bosatt på den fastighet där han regelmässigt vistas.

Födelseland

Födelselandets benämning hänförs till förhållandena vid födelsepunkten. Politiska och geografiska förändringar kan i efterhand förändra födelselandet om humanitära skäl åberopas vid ansökan om förändring. Fram till år 1947 räknades alla personer som fötts i utlandet som utrikes födda. Sedan 1947 registreras inte barn som fötts utomlands som utrikes födda om modern vid barnets födelse var folkbokförd i Sverige.

Födelseöverskott

Med födelseöverskott menas differensen mellan antal födda och antal avlidna under perioden. Kallas även naturlig folkökning.

Invandrare (immigrant)

För att bli registrerad som immigrant ska man ha för avsikt att stanna i Sverige minst ett år. För ickenordiska medborgare krävs normalt även uppehållstillstånd.

Invandrare (utländsk bakgrund)

Begreppet invandrare används i befolkningsstatistiken enbart i betydelsen *Immigrant*. I övrigt saknar begreppet en generell definition. Det måste varje gång det används definieras så att det framgår vad man avser. Migrationsverket har tillsammans med SCB tagit fram riktlinjer för hur *personer med utländsk bakgrund* ska redovisas i statistiken. Den grundläggande indelningen är att befolkningen redovisas efter *födelseland* och *medborgarskap*. I publikationen MIS 2002:3, *Personer med utländsk bakgrund (SOS)*, finns en fullständig redogörelse över hur dessa personer redovisas. Publikationen finns på SCB:s webbplats www.scb.se.

Invandringsår

Invandringsåret definieras som det år invandringen registrerats vid skattekontoren. Invandringsåret avser alltid den senast registrerade

invandringen. Personer som invandrat före 1968 saknar uppgift om invandringsår.

Invandringsöverskott

Med invandringsöverskott menas differensen mellan antal invandrare och antal utvandrare under perioden.

Kommun

Enligt indelningen 1 januari 2005 består Sverige av 290 kommuner. Kommunindelningen redovisas på SCB:s webbplats www.scb.se under rubriken Regioner och kommuner.

Levande födda

Med levande fött barn avses nyfödd som efter födelsen andats eller visat andra tecken på liv såsom hjärtslag, pulsationer i navelsträngen eller tydliga, spontana rörelser av skelettmuskulaturen.

Livslängdstabell se Dödsrisker och Återstående medellivslängd och kvarlevande

Län

Enligt indelningen 1 januari 2005 består Sverige av 21 län. Länsdelningen redovisas på SCB:s webbplats www.scb.se under rubriken Regioner och kommuner.

Medborgarskap

Medborgarskap ska i princip avse nu existerande självständig statsbildning. Besittningar, kolonier samt mandat- och förvaltarshipsområden hänförs till moderlandet. Om en person har flera medborgarskap prioriteras ett av dessa som sedan används i SCB:s register. Prioriteringen överensstämmer med den som Försäkringskassan (tidigare Riksförsäkringsverket) använder och i korthet prioriteras Sverige, statslös, under utredning och okänt medborgarskap först.

Medelfolkmängd

Medelfolkmängd är genomsnittet av folkmängden i början och i slutet på året. Medelfolkmängd används som riskpopulation vid beräkning av t.ex. dödsrisker.

Naturalisering

För att bli svensk medborgare genom naturalisering, dvs. genom ansökan eller anmälan, krävs i princip att man har fyllt 18 år, har ett uppehållstillstånd (gäller dock inte för medborgare i de nordiska länderna) samt har bott i Sverige i fem år (flyktingar fyra år, nor-

diska medborgare två år). Barn under 18 år blir i regel svenska medborgare samtidigt som föräldrarna.

Partnerskap

Den 1 januari 1995 började lagen om registrerat partnerskap att gälla. Lagen gör det möjligt för två personer av samma kön att registrera sitt partnerskap. Partnerskapet är ett äktenskapsliknande förhållande med i huvudsak samma rättsverkningar som gäller för äktenskapet. I folkmängdsstatistiken redovisas parterna under civilståndet gifta.

Spädbarnsdödlighet

Med spädbarnsdödlighet avses dödsfall som inträffar före ett års ålder.

Summerad fruktsamhet

Summan av de åldersspecifika fruktsamhetstalen. Talet visar hur många barn som en kvinna i genomsnitt skulle föda under sin fruktsamma period utifrån den vid tidpunkten för beräkningen gällande fruktsamheten.

Utländska medborgare

Personer med annat än svenskt medborgarskap.

Utvandrare (emigranter)

För att bli registrerad som emigrant skall man ha för avsikt att bosätta sig utomlands under minst ett år.

Ålder

Två åldersbegrepp används inom befolkningsstatistiken. Dels ålder vid årets slut, dvs. ålder den 31 december respektive år, dels ålder vid händelsen.

Åldersspecifika dödstal

Antalet avlidna i en viss ålder i relation till medelfolkmängden i denna ålder.

Åldersspecifika fruktsamhetstal

Åldersspecifika fruktsamhetstal är det årliga antalet levande födda barn kvinnor i en specifik åldersgrupp fött under det senaste året.

Återinvandring respektive återutvandring

Med återinvandring avses att man kommer tillbaka till Sverige efter att ha varit bosatt utomlands och med återutvandring menas att man invandrat och sedan lämnat Sverige igen.

Återstående medellivslängd och kvarlevande

Den återstående medellivslängden utgörs av det antal år som i genomsnitt återstår att leva för en person i en viss bestämd ålder enligt den, vid tidpunkten för beräkningen, gällande dödligheten. Återstående medellivslängden vid födelsen kallas kortare för medellivslängden. Den återstående medellivslängden beräknas med uttrycket:

$$e_x = \frac{\sum_{i=x}^w L_i}{l_x}$$

Den genomlevda tiden i en ettårs åldersklass beräknas först genom

$$L_x = (l_x + l_{x+1})/2$$

Uttrycket gäller under antagandet att antalet dödsfall i en åldersklass är jämnt fördelat. Under första levnadsåret är detta antagande inte tillämpligt. Då gäller

$$L_0 = a_0 l_0 + (1 - a_0) l_1$$

där

a_0 = medelåldern för dem som dör under första levnadsåret.

Så görs statistiken

Avsnitten om folkmängden och dess förändringar, födda, döda, invandring, utvandring, inrikes omflyttning, civilståndsändringar, medborgarskapsbyten, adopterade, personer med utländsk bakgrund, namnstatistik samt invandringen till Sverige ökade efter EU:s utvidgning bygger på SCB:s register över totalbefolkningen (RTB).

Statistiken över asylsökande har framställts från Migrationsverkets asylregister. Internationella jämförelser har framställts med hjälp av internationella källor så som FN och Eurostat. Befolkningsprognosen bygger delvis på RTB men även på andra källor. Avsnittet om när vi blev nio miljoner i Sverige bygger på SCB:s befolkningsklocka och de erfarenheter SCB har kring dagen när vi blev nio miljoner. I

avsnittet om den demografiska utvecklingen och de offentliga finanserna finns hänvisning till använda källor.

Primärmaterial

SCB:s register över totalbefolkningen (RTB) får dagligen ändringsmeddelanden från folkbokföringen. Utgångsmaterialet för förändringsuppgifterna är de rapporter om födelser, dödsfall, flyttningar och civilståndsåndringar som skattekontoren lämnar till Skatteverket. Från RTB kan tabeller framställas med t.ex. folkmängden fördelad efter kön, ålder och civilstånd för godtyckligt avgränsade områden från fastighetsnivå och uppåt. RTB och de ändringsmeddelanden till RTB som avser födelser, dödsfall, inrikes flyttningar, invandring och utvandring utgör primärmaterial till denna publikation. Uppgifterna avser den folkbokförda befolkningen. All befolkningsstatistik från SCB baseras sedan 1973/74 på RTB och folkbokföringsmaterialet med dess begrepp och definitioner.

Statistikens tillförlitlighet

Tillförlitligheten totalt

Statistiken som baseras på uppgifter från registret över totalbefolkningen (RTB) har allmänt sett god kvalitet. De kontrollundersökningar som gjorts genom åren visar att tillförlitligheten är god i de allra flesta statistikredovisningarna.

Tillförlitlighetsproblem på grund av övertäckning finns dock, framför allt i redovisningen av utrikes födda. Det ideala innehållet i folkbokföringens register definieras av de författningar som reglerar folkbokföringen. Det finns dock personer som borde vara folkbokförda men som inte är det (undertäckning) samt personer som är folkbokförda trots att de inte borde vara det (övertäckning), vilket leder till täckningsfel. Det är brister i rapportering av födselar, dödsfall, invandring och utvandring som resulterar i dessa täckningsfel. Några exakta mått på storleken av bristerna finns för närvarande inte.

Undertäckning

Brister i rapporteringen av födselar och invandring resulterar i undertäckning. Födselar ger upphov till mycket små problem beroende på de snabba rapporteringsrutinerna. För nyfödda uppskattas undertäckningen i observationsregistren vara 0,1 procent av 0-åringarna.

Invandring ger upphov till undertäckning beroende på den relativt långa tiden mellan ankomsten till Sverige och folkbokföringstid-

punkten. Vid inflyttning till Sverige genomgår personer med utomnordiskt medborgarskap i vissa fall en omfattande administrativ process innan beslut om uppehållstillstånd kan fattas. Detta gör att tiden mellan inresan till Sverige och registrering av inflyttningen kan bli lång. Under perioder med stor invandring tenderar de administrativa handläggningstiderna i varje enskilt fall att öka. Detta gäller särskilt personer som inte fått sin ansökan om uppehållstillstånd beviljad och som överklagar beslutet, vilket medför att det blir en avsevärd tidsskillnad mellan inresan och det slutliga beslutet.

Man vet dessutom att det finns personer i Sverige som vistas här illegalt utan giltigt uppehållstillstånd och utan folkbokföringsmyndigheternas kännedom. Dessa personer utgör endast en undertäckning om de borde ha varit folkbokförda enligt gällande regler. Hur många dessa personer är har SCB inga uppgifter om.

Övertäckning

Brister i rapporteringen av dödsfall och utvandring resulterar i övertäckning. Dödsfall ger upphov till mycket små problem beroende på de snabba rapporteringsrutinerna. Övertäckningen i observationsregistren med anledning av ej rapporterade dödsfall antas vara mindre 0,1 procent av de döda.

Utvandrare förorsakar övertäckning om utflyttning inte anmäls. Genomförda studier tyder på att folkbokföringen och därmed RTB innehåller ett betydande antal personer som inte längre bor i landet. Detta är förmodligen den allvarligaste kvalitetsbristen i såväl folkbokföringen som RTB. De flesta av de som flyttar ut ur landet har inget eget intresse av att anmäla utflyttning och en del gör det heller inte. Det kan till och med vara fördelaktigt att behålla sin folkbokföring i Sverige. Vid den kontroll som gjordes i samband med folk- och bostadsräkningen 1985 var övertäckningen cirka 0,1 procent av hela befolkningen. Räknat på delpopulationen utländska medborgare var övertäckningen 1,0 procent för nordiska medborgare och 2,8 procent för övriga medborgarskap tillsammans.

Under senare tid har flera försök gjorts för att skatta övertäckningen, bl.a. genom att jämföra dödsrisiker för personer med svensk respektive utländsk bakgrund samt genom analys av bortfall och postreturer i olika undersökningar. I en studie från 1994 (Nilsson, *Brister i folkbokföringen*, PM, 1994) framförs hypotesen att övertäckningen bland utrikes födda kan vara så stor som tio procent. Andra analyser pekar på att omfattningen av övertäckningen kan ligga mellan

25 000 – 50 000 personer, vilket utgör 0,25 – 0,5 procent av hela befolkningen.

Under år 2004 har studier gjorts där man försökt att skatta storleken på övertäckningen med hjälp av registerstatistik. En preliminär siffra pekar på en övertäckning på minst 35 000 personer.

Mätfel

Eftersom en stor del av rapporteringen till folkbokföringssystemet sköts av barnmorskor, vigsselförrättare, domstolar eller läkare där rapporteringen är en del av arbetsuppgifterna kan man rimligen anta att uppgifterna rapporteras med små mätfel. Då rapporteringen sköts av individen själv, t.ex. vid flyttning, är mätfelen troligen mer omfattande. Detta visar sig inte minst vid den bristande rapporteringen av utvandring med övertäckning som följd.

Bra att veta

Annan statistik

I boken Befolkningsstatistik 2004, Tabeller över Sveriges befolkning 2004 (SOS) redovisas information om Sveriges befolkning i tabellform.

I serien Statistiska meddelanden BE 12 SM 0501 publicerades uppgifter om folkmängden i län och kommuner den 31 december 2004. I serien Statistiska meddelanden BE 68 SM 0501 publicerades uppgifter om migration 2004.

Samtliga publikationen finns i sin helhet tillgängliga på SCB:s webbplats www.scb.se. Befolkningsstatistik för 2004 finns också på SCB:s webbplats www.scb.se/be0101 och i Statistikdatabasen www.scb.se/databaser/ssd.asp.

Referenser

Adopterade

Internationella adoptioner. Handbok för socialnämnder, 1997, sid. 3–4.

Ett internationellt perspektiv

World Population Prospects: The 2004 revision (ST/ESA/SER.A/244), United Nations Population Division, Department of Economic and Social Affairs, 2005.

Eurostat Population Projections 2004-2050, baseline variant, Eurostat 2005.

Statistics in Focus. Population and social conditions. 13/2004. First results of the demographic data collection for 2003 in Europe, Eurostat 2004.

Statistics in Focus. Population and social conditions. 15/2005. Population in Europe 2004, First results, Eurostat 2005.

Recent demographic developments in Europe, 2004. Council of Europe Publishing, 2005.

World Migration 2005: Costs and Benefits of International Migration, IOM, 2005.

Human Development Report 2005, UNDP, 2005.

Asylum levels and trends in industrialized countries, 2004, UNHCR, 2005.

Global refugee trends, 2004, UNHCR 2005.

Första årliga rapporten om migration och integration, KOM (2004) 508, Europeiska kommissionen, 2004.

Namnstatistik – efternamn i Sverige

Historikkälla: *Nationalencyklopedin*.

Befolkningsprognoser

SCB:s modell för befolkningsprognoser – en dokumentation

Invandringen till Sverige ökade efter EU:s utvidgning

Centre on Migration, Policy and Society, University of Oxford samt European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions

In English

Did you know ...

- Sweden's population increased by 35 722 people during 2004, resulting in a total population of 9 011 392.
- During the 20th century, the percentage of young people (under age 10) has decreased from 22 per cent of the population in 1905 to 11 per cent in 2004.
- Mothers in Sweden who were born in Africa have the highest fertility rate, about 2.7 children per woman.
- In 2004, the average life expectancy for women was 82.7 years, while life expectancy for men was 78.4 years.
- The typical immigrant in 2004 was a 27-year-old woman with Swedish citizenship who immigrated to Sweden from Norway.
- Foreign-born emigrants were on average nine years older than the Swedish-born emigrants, 35 and 26 years old, respectively.
- During a lifetime, the average person in Sweden moves 11 times.
- The duration of those marriages which ended in 2004 was 13 years for couples with the same country of birth, and ten years for couples who were born in different countries.
- People born in our Nordic neighbouring countries who became Swedish citizens in 2004 had been registered in Sweden for an average of 10.1 years. Naturalisation for people born in Africa or Asia took an average of 3.4 years.
- About one-third of Sweden's population has a last name ending in -son.
- In 2004 the number of asylum seekers dropped dramatically. A total of 23 161 people sought asylum in Sweden in 2004, or 23 per cent less than in 2003.
- According to the UN's World Population Prospects: the 2004 revision, the world population in 2004 was 6.5 billion.
- Of Sweden's total population of 9 011 392 people, 16 per cent, or 1 426 293 people have foreign backgrounds.
- Each year about 1 600 people are adopted in Sweden, of whom two-thirds are born abroad.

- 2004 was the year when Sweden's population crossed the nine million mark.

The views expressed in section "*Den demografiska utvecklingen och de offentliga finanserna*" are those of the author and do not necessarily reflect the opinion of Statistics Sweden.

A note of thanks

We would like to express appreciation to our survey respondents – the people, enterprises, government authorities and other institutions of Sweden – with whose cooperation Statistics Sweden is able to provide reliable and timely statistical information meeting the current needs of our modern society.

List of terms

A		F	
adopterade	adopted	figur	figure
adoption	adoption	flyttningar	migrations, moves
andel	share, per- centage	folkökning	population growth
andra	second	från	from
antal	number	få/fått	receive/ received
asylsökande	asylumseeker	födda	births
av	of	födelse	birth
avliden	deceased	födelseland	country of birth
avse	concern (verb)	församlings- gräns	parish border
B		första	first
bakgrund	background	förutsättning	assumption
barn	children	G	
befolkning	population	giftermål	marriages
befolknings- pyramid	population pyramid	H	
befolknings- storlek	population size	högst	highest
befolknings- tillväxt	population growth	I	
befolknings- utveckling	population de- velopment	i	in
besök	visit	inrikes	internal
bland	among	flyttningar	migration
BNP	GNP	inrikes	internal, domestic
båda	both	inte	not
C		invandrare	immigrants
civilstånd	marital status	invånare	inhabitant
D		K	
december	December	kommun	municipality
dotternamn	last name ending with "dotter" (daughter)	kvinnor	woman
döda	deaths	kön	sex, gender
E		köns- fördelning	sex distribu- tion
efter	by		
efternamn	last name		

L			R	
levande	live births		rangordnade	ranked
födda			registrerade	registered
län	county		partnerskap	partnership
			relativ	relative
M			fördelning	distribution
maj	May		respektive, resp	respectively
makro-	macroeco-		riksområde	area of
ekonomiska	nomics			Sweden
med	with		S	
medborgare	citizen		samband	connection
medborgar-	country of		samma	same
skapsland	citizenship		skillsmässa	divorce
medel-	mean popu-		sonnamn	last name
folkmängd	lation			ending with
medel-	average life			"son"
livslängd	expectancy		spädbarns-	infant mor-
medelålder	average age		dödlighet	tality rate
medlemsland	member		statsskuld	national debt
	country		summerad	total fertility
mellan	between		fruktsamhet	rate
moder	mother		svensk	Swedish
månad	month		Sverige	Sweden
män	men			
N			T	
naturaliserade	naturalized		tal	number
	persons		tid	time
netto-	net migration		till	to
inflyttning			tio i topp	top ten
nyblivna	newly		tredje	third
			tusen	thousand
O			tusental	thousands
och	and			
offentliga	public finance		U	
finanser			under	during
olika	different		utländsk	persons with
			bakgrund	foreign back-
P				ground
per	per		utländsk	foreign
perioden	period		utländsk	foreign citizen
personer	people		medborgare	
procent	per cent		utrikes	external, inter-
prognos	prognosis,			national
	forecast		utvandrare	emigrant
promille	per thousand		utvandring	emigration
på	on			

V		Å	
vanligaste	common	ålder	age
vecka	week	ålders-	age distri-
vid	at	fördelning	bution
världen	world	åldersgrupp	age group
världsdel	part of the world, continent	år	year
		Ä	
W		äktenskap	marriage
webbplats	website	äldre	older
		är	is/are
		Ö	
		över	across

Beskrivning av Sveriges befolkning 2004

Boken ger en sammanfattande bild av Sveriges befolkning och dess förändringar under 2004. Bland annat kan du läsa om hur många som flyttat in och ut ur Sverige, hur många svenskfödda som gift sig med någon från ett annat land, hur många som blivit svenska medborgare, vilket som var det vanligaste efternamnet och hur många som adopterats. Dessutom hittar du en mängd annan intressant information om Sveriges befolkning.

I boken finns avsnitt om

Folkmängden och dess förändringar

Födda

Döda

Invandring

Utvandring

Inrikes omflyttning

Civilståndsändringar

Medborgarskapsbyten

Adopterade

Personer med utländsk bakgrund

Asylsökande

Internationella jämförelser

Namnstatistik

Befolkningsprognoser

Boken innehåller årligt återkommande avsnitt samt några avsnitt om speciella händelser under det gångna året. I 2004 års bok redovisas bland annat specialavsnitt om utvidgningen av EU och dagen när vi blev nio miljoner.

I publikationen **Tabeller över Sveriges befolkning** ges en samlad redovisning av folkmängden och dess förändringar i tabellform.

ISSN 1653-0926
ISBN 91-618-1273-0
ISBN 91-618-1275-7

SCB:s Publikationstjänst: e-post: publ@scb.se, tfn 019-176800, fax 019-176444, 701 89 Örebro.

SCB:s Information och bibliotek: Information: e-post: information@scb.se, tfn 08-50694801, fax 08-50694899, Bibliotek: e-post: library@scb.se, tfn 08-50695066, fax 08-50694045

Vi har även försäljning över disk, besöksadress: SCB, Biblioteket, Karlavägen 100, Stockholm.

Statistics Sweden's Publication Services: e-mail: publ@scb.se, phone +46 19 176800, fax +46 19 176444, SE-701 89 Örebro, Sweden.

Statistics Sweden's Information and Library: Information: e-mail: information@scb.se, phone +46 8 506 94801, fax +46 506 94899, Library: e-mail: library@scb.se, phone +46 8 506 95066, fax +46 8 506 94045
We also offer over-the-counter sales on our premises: Statistics Sweden, Library, Karlavägen 100, Stockholm, Sweden.